

Hoe motiveren we de jeugd?

Een onderzoek naar jongerenparticipatie in de gemeente
Capelle aan den IJssel

J.S. de Win (514162jw)

Erasmus School of Social and Behavioural Sciences

Erasmus Universiteit Rotterdam

Eerste lezer: dr. M.W. van Buuren

Tweede lezer: dr. B. Vermeeren

Augustus 2019

Voorwoord

Voor u ligt het eindresultaat van de scriptie “Hoe motiveren we de jeugd”. De scriptie is geschreven ter afronding van de masteropleiding Bestuurskunde aan de Erasmus Universiteit Rotterdam.

Van februari 2019 tot en met augustus 2019 ben ik bezig geweest met het onderzoek naar jongerenparticipatie en het schrijven van deze scriptie. Tijdens deze periode was ik werkzaam als stagiair bij de gemeente Capelle aan den IJssel. Ik liep stage bij de afdeling Stadsontwikkeling en werd op deze manier betrokken bij de omgevingswet. Deze ervaring was voor mij erg leerzaam en interessant.

Graag wil ik nog enkele mensen bedanken voor de hulp die ze mij afgelopen maanden gegeven hebben. Als eerste wil ik mijn scriptiebegeleider Arwin van Buuren bedanken voor de feedbacksessies en goede begeleiding. Daarnaast wil ik Tieke Verkerk bedanken voor haar inzet als stagebegeleider. Ik heb met haar regelmatig samengezeten om de richting van deze scriptie te bepalen, ook nadat mijn stage officieel al ten einde was. Verder wil ik Brenda Vermeeren bedanken voor de hulp met het ontcijferen van SPSS en statistiek in het algemeen. Tot slot wil ik mijn vrienden en familie bedanken voor alle steun en hulp.

Jolijn de Win, Rotterdam, augustus 2019

Samenvatting

In dit onderzoek is wat jongeren motiveert en hindert bij het participeren in gemeentelijk beleid onderzocht. De aanleiding hiervoor is de participatie plicht bij de nieuwe Omgevingswet. De onderzoeksvraag luidde als volgt:

Wat motiveert jongeren om al dan niet te participeren in gemeentelijk beleid, welke hindernissen ervaren zij daarbij en hoe kan hun participatie worden vergroot?

Er worden in totaal elf soorten motieven en hindernissen behandeld die worden opgedeeld in vier groepen. De eerste twee groepen, Extrinsieke motieven en Intrinsieke motieven, vormen samen het concept motieven. De tweede twee groepen, Interne hindernissen en Externe hindernissen, vormen samen het concept hindernissen.

In de eerste deelvraag wordt ingegaan op hoe de gemeente Capelle aan den IJssel jongerenparticipatie vormgeeft. Hieruit blijkt dat de gemeente voornamelijk gebruik maakt van de Jeugdraad als jongerenparticipatiemogelijkheid. Ander participatiemogelijkheden worden door jongeren nauwelijks gebruikt. Er is binnen de gemeente wel veel ambitie om jongerenparticipatie te verbeteren.

In de tweede deelvraag wordt ingegaan op wat jongeren motiveert te gaan participeren en wat hen tegenhoudt. Hier komt uit dat voornamelijk Intrinsieke motieven de reden zijn om over te gaan tot participatie en dat Externe hindernissen de grootste reden zijn om niet te participeren. In de derde deelvraag tot slot wordt ingegaan op hoe de gemeente jongerenparticipatie kan versterken. Uit de enquête komt naar voren dat ook hier Intrinsieke motivatie en Externe hindernissen het belangrijkste zijn en het versterken van deze twee participatie het meest versterkt.

Om dit te doen worden in dit onderzoek vier aanbevelingen gedaan voor de gemeente om participatie te versterken.

- De eerste aanbeveling is de participatiemogelijkheden inzichtelijk maken.
- De tweede aanbeveling is de gemeente inrichten op jongerenparticipatie.
- De derde aanbeveling is het maatschappelijk middenveld betrekken.
- De laatste aanbeveling is te zorgen voor terugkoppeling naar de jongeren over het participatieproces.

Inhoudsopgave

1. Hoofdstuk 1: Inleiding	Blz. 6
1.1 Aanleiding	Blz. 6
1.2 Stadsvisie	Blz. 6
1.3 Participatie	Blz. 7
1.4 Jeugdparticipatie	Blz. 7
1.5 Doelgroep	Blz. 8
1.6 Doelstelling	Blz. 8
1.7 Onderzoeksvraag en deelvragen	Blz. 9
1.8 Relevantie	Blz. 10
1.9 Leeswijzer	Blz. 11
2. Hoofdstuk 2: Theorie	Blz. 12
2.1 Participatie	Blz. 12
2.2 Motieven om te participeren	Blz. 17
2.3 Hindernissen om te participeren	Blz. 20
2.4 Conceptueel model	Blz. 24
3. Hoofdstuk 3: Onderzoeksdesign en methodologie	Blz. 25
3.1 Methoden	Blz. 25
3.2 Cases	Blz. 26
3.3 Operationalisering variabelen	Blz. 28
3.4 Betrouwbaarheid en validiteit	Blz. 30
4. Hoofdstuk 4: Jongerenparticipatie in de gemeente	Blz. 32
4.1 Ontwikkeling jongerenparticipatie in Capelle	Blz. 32
4.2 Huidige situatie	Blz. 34
4.3 Ambities	Blz. 36
4.4 Evaluatie Jeugdnota	Blz. 37
4.5 Tussenconclusie	Blz. 38
5. Hoofdstuk 5: Motieven en hindernissen om te participeren	Blz. 39
5.1 Overzicht enquêtevragen	Blz. 39
5.2 Beoordeling stellingen	Blz. 41
5.3 Schalen vormen	Blz. 45
5.4 Verschillen tussen concepten	Blz. 47
5.5 Variatie op leeftijd, geslacht en woonplaats	Blz. 48
5.6 Samenvatting statistiek	Blz. 49
5.7 Capelse Jeugdraad	Blz. 50
5.8 Tussenconclusie	Blz. 51
6. Hoofdstuk 6: Participatie versterken	Blz. 52
6.1 Overzicht enquêtevragen	Blz. 52
6.2 Beoordeling stellingen	Blz. 52
6.3 Schalen vormen	Blz. 56
6.4 Verschillen tussen concepten	Blz. 58

6.5 Variatie op leeftijd, geslacht en woonplaats	Blz. 58
6.6 Samenvatting statistiek	Blz. 59
6.7 Aanbevelingen experts	Blz. 59
6.8 Tussenconclusie	Blz. 63
7. Hoofdstuk 7: Conclusie en discussie	Blz. 64
7.1 Beantwoording hoofdvraag	Blz. 64
7.2 Aanbevelingen	Blz. 65
7.3 Discussie	Blz. 67
8. Referenties	Blz. 70
9. Bijlagen	Blz. 74

Hoofdstuk 1: Inleiding

1.1 Aanleiding

Naar verwachting treedt vanaf 2021 de Omgevingswet in werking. Deze wet bundelt alle wetten voor leefomgeving in één wet (aan de slag met de Omgevingswet, z.d.). Deze wet vervangt onder andere de Waterwet, de Woningwet, de Wet milieubeheer en de Monumentenwet. In totaal telt Nederland ongeveer 40 wetten en 120 algemene maatregelen van bestuur op het gebied van de leefomgeving. Hierdoor is een ingewikkeld geheel ontstaan, wat door de Omgevingswet overzichtelijker moet worden. Een integrale aanpak is hiervoor belangrijk. De Omgevingswet is opgebouwd uit zes onderdelen. Het eerste element is een verplichte omgevingsvisie voor het Rijk, de provincies en gemeenten. Dit is een samenhangend plan over de fysieke leefomgeving en komt in de plaats van structuurvisies. Het tweede element zijn programma's, die concrete maatregelen voor de leefomgeving bevatten en ontwikkeld worden door het Rijk, de provincies en gemeenten. In het derde element, decentrale regelgeving, bundelen decentrale overheden hun regels omtrent de leefomgeving in een gebied dekkende regeling, het omgevingsplan. In het vierde element stelt het Rijk algemene rijksregels voor activiteiten en initiatieven in de leefomgeving op. Het vijfde element is de omgevingsvergunning. Deze toetst initiatieven van burgers en bedrijven die gevolgen hebben voor de leefomgeving. Het laatste element is het projectbesluit. Dit is een uniforme procedure voor besluitvorming waardoor deze sneller en beter kan verlopen (Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, 2016).

1.2 Stadsvisie

Een van de verplichte onderdelen van de Omgevingswet voor gemeente is dus het invoeren van een omgevingsvisie. Het staat iedere gemeente vrij deze visie op haar eigen manier vorm te geven. In de gemeente Capelle aan den IJssel is er gekozen voor het maken van een Stadsvisie. In deze stadsvisie wordt de fysieke leefomgeving, de sociale leefomgeving en veiligheid opgenomen. Deze stadsvisie gaat de stadsvisie uit 2012 vervangen, die vertrekt vanuit landelijke en lokale trends van dat moment. Verschillende nieuwe ontwikkelingen vragen om een nieuwe visie. Voor de stadsvisie zijn verschillende doelen opgesteld in de projectopdracht. Dit is ten eerste het ontwikkelen van een duidelijke koers die ruimte biedt om in te spelen op veranderingen. Het tweede doel is het centraal stellen van de burger en deze zoveel mogelijk ruimte geven om initiatief te nemen. Een brede, integrale visie op Capelle is het derde doel van de stadsvisie, waarbij werken vanuit opgaven centraal staat. Tot slot is het laatste doel van de stadsvisie om uitnodigend en faciliterend te werk te gaan met aandacht voor samenhang en integraal werken. Voor het ontwikkelen van deze visie gaat de gemeente binnenkort een actief participatie traject in om input op te halen van burgers over de stadsvisie (gemeente Capelle aan den IJssel, 2019 a).

1.3 Participatie

In de Omgevingswet is participatie ook een belangrijke pijler. Het creëren van draagkracht en het betrekken van meerdere perspectieven zorgt voor betere besluiten, aldus de Omgevingswet. In de Omgevingswet staan daarom regels die de participatie borgen, maar het schrijft niet voor hoe de participatie moet plaatsvinden. Bij het ontwikkelen van de omgevingsvisie geldt een motiveringsplicht. Dit houdt in dat bevoegd gezag bij besluiten aangeeft hoe burgers, bedrijven, maatschappelijke organisaties en bestuursorganen zijn betrokken bij de voorbereiding. Daarnaast moet duidelijk zijn wat de resultaten van deze betrokkenheid zijn (Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, 2019).

Op 11 februari 2019 is voor de stadsvisie de projectopdracht goedgekeurd door de raad van de gemeente Capelle aan den IJssel (Gemeente Capelle aan den IJssel, 2019 b). Een veel terugkomende opmerking vanuit de raad tijdens het Raad brede commissie overleg van 28 januari 2019 over de stadsvisie, was het belang van het betrekken van zowel de burgers die regelmatig participeren als groepen burgers die normaal minder participeren. De raad wil dat ook nieuwe groepen burgers bereikt worden tijdens de ontwikkeling van de stadsvisie. (Veenstra, 2019).

1.4 Jeugdparticipatie

Een van de groepen die door veel gemeentes in Nederland minder wordt bereikt is de jeugd. In een onderzoek door Prodemos (Peeters, 2012) waarbij een inventarisatie van gemeentelijk beleid en activiteiten op het gebied van burgerparticipatie gemaakt is, worden jongeren genoemd als een moeilijk bereikbare doelgroep. Dit wordt gedefinieerd als “groepen die structureel niet of nauwelijks worden bereikt door de gemeente. Dit uit zich onder andere in het verschijnsel dat deze groepen vaak afwezig zijn bij participatieprocessen.” (Peeters, 2012, p. 46). Veel gemeenten hebben moeite met het bereiken van de doelgroep jeugd, doordat jongeren zich bijvoorbeeld vaak niet opgeven voor georganiseerde inspraakavonden en meestal ook niet georganiseerd zijn in de gemeente. Op deze manier weten gemeenten niet goed hoe zij jongeren moeten betrekken en of jongeren hierin geïnteresseerd zijn (Mak et al., 2016, p. 12). In Capelle is wel een Jeugdraad (12 tot 25 jaar) en een Kindercollege (10 en 11 jaar) aanwezig. Zij worden bij diverse plannen betrokken.

In het onderzoek van Van der Gaag, Gilsing en Mak (2013) komt naar voren dat 50% van de gemeenten in het onderzoek niet goed weten op welke manier zij jeugdigen kunnen laten meepraten. Van de ondervraagden gemeenten geeft 75% aan behoefte te hebben aan handvatten over het betrekken van jongeren (Van der Gaag, Gilsing & Mak, 2013). Naast dat gemeentes het vaak moeilijker vinden om jongeren te betrekken, komt in het onderzoek van het Centraal bureau voor Statistiek naar voren dat jongeren vaker kiezen voor andere participatie vormen dan de traditionele vormen. Zo gaan ouderen vaker naar de stembus, maar is het percentage onder jongeren dat mee doet aan politieke acties groter dan bij andere leeftijdsgroepen (Schmeets, 2018, p. 17).

1.5 Doelgroep

Er is dus voor onderzoek naar jongeren gekozen, omdat zij vaak minder goed bereikt worden dan andere doelgroepen en de gemeente deze groep wel graag wil bereiken.

Participatie door moeilijker bereikbare groepen is een wens vanuit de gemeenteraad van Capelle. De groep jongeren is een van deze moeilijker bereikbare groepen. De doelgroep jongeren is ook gekozen, doordat door middel van de stadsvisie een toekomstvisie wordt gemaakt. Jongeren zijn de doelgroep die hier daarom in de toekomst mee te maken krijgt.

De doelgroep die gekozen is, is de leeftijd 12 tot en met 18 jaar, oftewel middelbare scholieren (voor het grootste deel). Er is gekozen voor een afbakening, omdat het begrip jongeren erg breed opgevat kan worden en de belevingswereld hierdoor erg uiteenloopt. Door een afbakening te maken, wordt ervoor gezorgd dat de onderzochte jongeren allemaal ongeveer in dezelfde levensfase zitten en hierdoor enigszins vergelijkbaar zijn.

De bovengrens van 18 jaar is gekozen, omdat deze ook wordt gehanteerd in de jeugdnota van de gemeente Capelle aan den IJssel (Gemeente Capelle aan den IJssel, 2016, p. 8). De motivatie hiervoor wordt als volgt verwoord: “We kiezen daarvoor, omdat de leeftijd van 18 jaar een moment is waarop erin en rondom het leven van veel jongeren het nodige verandert. Niet alleen begint voor veel jongeren dan een nieuwe levensfase, ook zijn er andere voorzieningen van toepassing en gelden er andere wetten.”

Daarnaast is specifiek gekozen voor de groep 12 tot en met 18-jarige, omdat deze groep aan de vooravond van volwassenheid staat en allemaal in ongeveer dezelfde levensfase zitten. Deze groep krijgt dus het eerste te maken met de nieuwe stadsvisie in Capelle. Ook beschikt deze groep over het algemeen, in tegenstelling tot jongere kinderen, ook over de benodigde capaciteiten om een mening te vormen en deze te kunnen formuleren en uitspreken. Op deze manier is deze doelgroep een interessante doelgroep om te benaderen, doordat ze meer begrijpen van en meer kunnen op het gebied van participatie. Jongeren zijn ook steeds jonger betrokken bij politieke zaken. Een voorbeeld hiervan is het aantal middelbare scholieren dat aanwezig was bij de klimaatstakingen begin dit jaar.

1.6 Doelstelling

Het doel van dit onderzoek is het in kaart brengen hoe een moeilijker bereikbare groep, jongeren, beter bereikt kan worden en hoe de gemeente kan bijdragen aan het motiveren van jongeren en het wegnemen van obstakels die participatie door jongeren in de weg staan. In dit onderzoek wordt ingegaan op de factoren die het wel of niet participeren van jongeren beïnvloeden.

De onafhankelijke variabelen die worden onderzocht zijn de motieven van jongeren en de hindernissen die jongeren ervaren. De onafhankelijke variabele is opgedeeld in twee delen, zodat het wel of niet participeren van jongeren zowel wordt benaderd vanuit de jongeren (motieven) als vanuit het oogpunt van de gemeente (hindernissen). Dit wordt onderzocht door middel van een enquête onder jongeren, literatuuronderzoek, interviews binnen de gemeente en interviews met andere organisaties. Het doel is om dit onderzoek af te sluiten met aanbevelingen over wat de gemeente kan doen om participatie onder jongeren te verbeteren en te versterken. In dit onderzoek wordt niet ingegaan op normatieve vragen rondom participatie, zoals de vraag

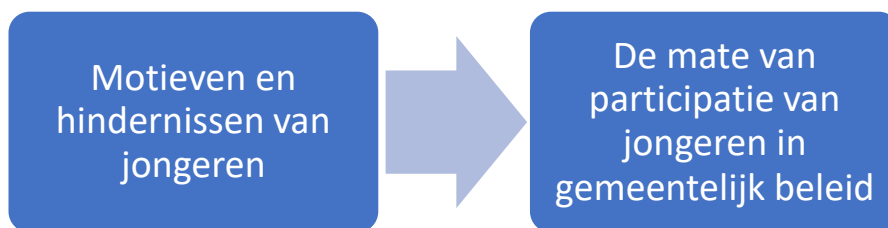
of participatie al dan niet een plek verdient in een ideale democratie en of meer (jongeren)participatie wenselijk is.

1.7 Onderzoeksvraag en deelvragen

De onderzoeksvraag die hieruit volgt is:

Wat motiveert jongeren om al dan niet te participeren in gemeentelijk beleid, welke hindernissen ervaren zij daarbij en hoe kan hun participatie worden vergroot?

Hierbij is het wel of niet participeren van jongeren de afhankelijke variabele. De motieven van jongeren en de hindernissen die jongeren ervaren zijn de onafhankelijke variabelen. Dit verband wordt in figuur 1 schematisch weergegeven:

Figuur 1.

Jongeren wordt in dit onderzoek afgebakend naar middelbare scholieren, in de leeftijd 12 t/m 18. Om antwoord te geven op de onderzoeksvraag zijn drie deelvragen opgesteld. Deze luiden als volgt:

Deelvraag 1: Wat doet de gemeente reeds op het gebied van jongerenparticipatie?

Dit hoofdstuk is bedoeld om een beeld te krijgen van het participatie beleid in de gemeente Capelle aan den IJssel. Er wordt een inventarisatie gemaakt van wat de gemeente Capelle aan den IJssel op dit moment doet om jongeren te motiveren en hindernissen weg te nemen. Aan de hand van hoofdstuk vier kunnen aanbevelingen gedaan worden om aan te vullen op wat de gemeente al doet. Dit zal gebeuren door interviews af te nemen bij medewerkers van de gemeente en een documentanalyse.

Deelvraag 2: Welke motieven hebben jongeren om wel of juist niet te participeren in beleidsprocessen en welke hindernissen ervaren zij?

Deze deelvraag beantwoordt het eerste deel van de onderzoeksvraag waarin de motieven en hindernissen van jongeren onderzocht worden. Dit wordt onderzocht door het afnemen van een enquête onder jongeren en een gesprek met de jeugdraad.

Deelvraag 3: Wat kan de gemeente (aanvullend) doen om de participatie van jongeren te vergroten?

In dit hoofdstuk wordt door middel van de enquête en interviews met experts kennis verkregen over hoe participatie van jongeren vergroot kan worden.

1.8 Relevantie

Dit onderzoek is maatschappelijke relevant, omdat participatie een steeds grotere rol speelt in Nederland. Het doel is steeds meer om niet te praten over maar om te praten met burgers, om zo draagvlak te creëren voor de besluitvorming. Overheden zijn hier in toenemende mate mee bezig. Daarnaast is dit onderzoek maatschappelijk relevant, omdat het actueel is. In 2021 treedt de Omgevingswet in werking en veel gemeenten zijn hiermee bezig. Zo ook de gemeente Capelle aan den IJssel, die bezig is met het ontwikkelen van een stadsvisie. Participatie is hierbij een belangrijk onderwerp, mede doordat het een van de eisen is vanuit de Omgevingswet.

Daarnaast sluit de wens van de gemeenteraad om moeilijker bereikbare groepen te bereiken aan op het advies dat de gemeente kreeg vanuit de rekenkamer in het rapport over burgerparticipatie (Rekenkamer Capelle aan den IJssel, 2016). In het rapport worden vijf aanbevelingen gedaan omtrent burgerparticipatie. Een van deze aanbevelingen was: “Denk na over goede aanpakken waarmee ook moeilijk bereikbare groepen toch hun input over beleidsonderwerpen kunnen leveren. Haak bijvoorbeeld als overheid aan bij meetings, bijeenkomsten, verenigingsavonden etc. die al door de betreffende doelgroepen zelf worden georganiseerd of sluit je aan bij bestaande initiatieven. Vervul daarbij de rol als deelnemer in plaats van de initiatiefnemer” (Rekenkamer Capelle aan den IJssel, 2016, p. 15-16). Ook hier wordt de aandacht gevestigd op moeilijker bereikbare groepen en dit onderzoek sluit hier goed op aan.

De doelgroep jongeren is naast dat jongeren met de toekomstvisie te maken krijgen, volgens Hart (1992) om een andere reden ook relevant. Hart (1992) beargumenteert dat het belangrijk is om jongeren de ruimte te geven om te participeren. Het is volgens Hart niet eerlijk om te verwachten dat jongeren als ze 18 worden ineens verantwoordelijke, participerende volwassenen zijn, zonder dat ze ooit eerder blootgesteld zijn aan het concept participatie. Jongeren moeten op jongere leeftijd voorbereid worden op wat participatie inhoudt en wat daarbij komt kijken. Daarbij wordt vaak geredeneerd dat jongeren nog geen goede beslissingen kunnen maken, maar volgens Hart kunnen jongeren vaak meer dan gedacht wordt. Ook wijst hij op het internationaal verdrag inzake de rechten van het kind, dat voorschrijft dat ieder kind dat in staat is zijn of haar eigen ideeën te formuleren, het recht heeft deze te uiten in alle zaken die het kind aan gaat (Hart, 1992).

Ook is het onderzoek naar jongeren participatie wetenschappelijk relevant, omdat de motieven en hindernissen van deze specifieke doelgroep in bestaande literatuur onderbelicht en weinig onderzocht is. Dit onderzoek combineert het CLEAR-model van Lowndes et. al (2006) en het Actie instrument van Denters et. al (2013) met de participatie van jongeren. De letters CLEAR staan voor de vijf motieven in dit model, namelijk Can do, Like to, Enabled to, Asked to en Responded to. De letters Actie staan voor de vijf motieven in dit instrument, namelijk Animo, Contacten, Toerusting, Inbedding en Empathie. Deze modellen gaan beide over verschillende

motieven die mensen hebben om te participeren. De twee modellen hebben een deel overlap, waardoor ze vaker samen genoemd worden, zoals in Reussing (2015). De combinatie van deze twee modellen is echter nog nauwelijks gebruikt voor de doelgroep jongeren. Doordat jongeren een andere leefwereld hebben dan volwassenen worden in dit onderzoek andere uitkomsten verwacht.

Daarnaast is dit onderzoek relevant, doordat de gekozen methode anders is dan in de meeste onderzoeken naar participatie. In dit onderzoek worden kwantitatieve methoden gecombineerd met kwalitatieve methoden, door zowel een enquête af te nemen onder jongeren als jongeren te spreken en daarnaast interviews te houden met professionals op het gebied van jongerenparticipatie. Tot slot kan sociaal onderzoek in een nieuwe omgeving altijd als relevant beschouwd worden, doordat sociaal onderzoek afhankelijk is van omstandigheden en niet plaatsvindt in een bubbel (Bryman, 2015).

1.9 Leeswijzer

Na dit inleidende hoofdstuk volgt in hoofdstuk 2 het theoretisch kader. Hierin worden de concepten besproken die centraal staan in dit onderzoek. Uit deze bespreking volgt een conceptueel model. In hoofdstuk 3 wordt de methodologie toegelicht. In hoofdstuk 4 tot en met 6 worden de bevindingen gepresenteerd en geanalyseerd. In hoofdstuk 7 wordt de conclusie beschreven en aanbevelingen gedaan. Tot slot worden in dit hoofdstuk gemaakte keuzes en beperkingen besproken.

Hoofdstuk 2: Theorie

In dit hoofdstuk wordt een theoretisch raamwerk uiteengezet over de geselecteerde variabelen. De afhankelijke en onafhankelijke variabelen worden aan de hand van bestaande literatuur besproken en geconceptualiseerd. Aan de hand van de behandelde literatuur worden de deelvragen beantwoord. Het hoofdstuk begint met een uiteenzetting van het concept participatie, daarna worden verschillende drijfveren/ motieven besproken en tot slot worden hindernissen besproken. De motieven en hindernissen die besproken worden, zijn een synthese van twee modellen, aangevuld met andere literatuur. Dit zijn het CLEAR-model van Lowndes et. al (2006) en het Actie instrument van Denters et. al (2013). De modellen bestaan elk uit vijf elementen en al deze elementen komen terug in dit theoretisch kader. Een deel van de elementen uit deze modellen overlappen elkaar en een deel van de elementen worden afzonderlijk behandeld. Echter zijn de elementen anders ingedeeld dan in de modellen gedaan is, waardoor sommige elementen meerdere keren voorkomen in dit theoretisch kader, zoals het Animo element uit het Actie instrument. De keuze om sommige elementen op te delen in meerdere motieven of hindernissen, is gebaseerd op de literatuur die is gebruikt naast de twee modellen. Deze literatuur maakte in enkele gevallen een onderscheid die de modellen onder één element scharen. In deze gevallen is het onderscheid van de literatuur overgenomen en wordt er in enkele omschreven motieven/ hindernissen in dit theoretisch kader naar hetzelfde element uit een model gerefereerd. De gesynthetiseerde motieven en hindernissen in dit theoretisch kader hebben namen gekregen op basis van verschillende artikelen, om zo een geheel te vormen.

2.1 Participatie

Om tot de conceptualisering van participatie te komen waar in dit onderzoek mee gewerkt zal worden, wordt het concept in dit onderdeel in verschillende stappen gespecificeerd. Er wordt begonnen met een algemene definiëring, gevolgd door een uiteenzetting van verschillende typen participatie. Er wordt ingegaan op een van deze type, namelijk politieke participatie. Dit wordt verder geconcretiseerd door middel van participatieladders. Tot slot wordt het verschil tussen burgerparticipatie en overheidsparticipatie aangehaald met betrekking tot deze ladders.

2.1.1 Definiëring

Nederlandse gemeenten zijn veel bezig met participatie. Bijna elke gemeentelijke afdeling heeft op de een of andere manier te maken met participatie. Het integraal opzetten van participatiebeleid is vaak lastig doordat in de praktijk iedere sector een andere betekenis geeft aan participatie. De letterlijke vertaling van participatie is deelnemen, vanuit het Latijn (pars = deel, cipere = nemen). Hart (1992) definieert participeren als het proces van het delen van besluiten met hen, wiens leven en/of omgeving het beïnvloedt. Dit zijn echter vrij algemene definities.

Volgens Jager-Vreugdenhil (2011) kan er verwarring ontstaan over het begrip participatie, doordat niet iedere discipline hetzelfde tegen participatie aankijkt en andere normatieve keuzes

maakt over wat ‘betere’ vormen van participatie zijn. Jager-Vreugdenhil (2011) bespreekt twee belangrijke inhoudelijke afbakeningen voor het woord participatie die het begrip nader bepalen. De eerste afbakening is waarin geparticipeerd wordt. De context waarin geparticipeerd wordt is een afbakening van de maatschappelijke structuur waarin de participatie plaatsvindt. Deze structuur wordt ook wel institutie genoemd. De tweede afbakening van participatie gaat over wie participeert. Dit verwijst naar een actor in een institutionele context, of te wel naar de rol van een persoon in een sociale structuur.

Participatie gaat dus altijd over de actie van een individu in een sociale structuur, oftewel de rol van een persoon in een bepaalde geïnstitutionaliseerde context. De relatie tussen de actor en de sociale structuur kent twee kanten, aan de ene kant ‘bijdragen aan’ en aan de andere kant ‘delen in’. Bij ‘bijdragen aan’ levert een individu een bijdrage aan een institutie. Bij ‘delen in’ gaat het om de toegevoegde waarde van de institutie voor de actor (Jager-Vreugdenhil, 2011).

De manier waarop tegen deze relatie wordt aangekeken verschilt per discipline. Vanuit een economisch perspectief wordt vaak voornamelijk gekeken naar in hoeverre individuen ‘kunnen’ participeren, waarbij het gaat over fysieke belemmeringen die weggenomen kunnen worden. Bij politieke en maatschappelijke participatie wordt daarnaast vaak ook gekeken naar ‘willen’ en ‘mogen’ participeren. Hierbij gaat willen participeren voornamelijk over de eigen motivatie van mensen en mogen gaat over de belemmeringen die bestaan door anderen binnen een institutie. Specht (2012) maakt in zijn artikel ditzelfde onderscheid. Hij beargumenteert dat mensen participeren moeten kunnen, moeten willen en gevraagd moeten worden. Hierbij komen ‘kunnen’ en ‘willen’ overeen met Jager-Vreugdenhil (2011) en is gevraagd worden vergelijkbaar met ‘mogen’.

In specifieke contexten kan het begrip participatie dus andere betekenissen hebben en wat er precies met het begrip bedoeld wordt, moet volgen uit de specificatie. Het is bij onderzoek naar participatie relevant om na te gaan wat er precies met het begrip bedoeld wordt en hierbij na te denken over vanuit welk perspectief participatie wordt bekeken (de relatie tussen individu en institutie, ‘bijdragen aan’ of ‘delen in’) en op welk aspect van participatie (kunnen, willen of mogen) de aandacht wordt gericht (Jager-Vreugdenhil, 2011, p. 87-96). De gemaakte keuzes in dit onderzoek worden verderop toegelicht.

2.1.2 Typen participatie

Het specificeren van participatie zorgt voor vele vormen van participatie waardoor het begrip participatie veel verschillende betekenissen krijgt. In het artikel van Jager-Vreugdenhil (2011) worden vijf hoofdtypen van participatie onderscheiden die worden bepaald door de context waarin ze plaatsvinden. Deze vijf typen zijn economische participatie, onderwijsparticipatie, maatschappelijke participatie, sociale participatie en politieke participatie.

Dit betreft ten eerste participatie in economische instituties. Ten tijde van de VOC werd het begrip participatie gebruikt als investeren in vloten die vertrokken naar het oosten en delen in de risico's en de opbrengsten. Nog steeds wordt het begrip economische participatie gebruikt om een financiële deelname van een investeerder in een onderneming aan te duiden. Een andere vorm van economische participatie is werknemersparticipatie. Deze vorm gaat over de invloed

en inspraak van werknemers in hun bedrijf door middel van juridische constructies. De derde vorm van economische participatie is arbeidsparticipatie, dit betreft de bijdrage van een bevolkingsgroep of individu aan het arbeidsproces (Jager-Vreugdenhil, 2011, p. 76-87).

Het tweede participatietype is participatie in onderwijsinstellingen. Onderwijsparticipatie zou gezien kunnen worden als een onderdeel van economische participatie, doordat onderwijs opleidt voor de arbeidsmarkt. Echter is onderwijsparticipatie in de eerste plaats de deelname van leerlingen aan onderwijs. Hierbij gaat het om het percentage van de bevolking dat een opleiding volgt (Jager-Vreugdenhil, 2011, p. 76-87).

Het derde type is participatie in formeel georganiseerde burgerverbanden. Deze maatschappelijke participatie wordt vaak door elkaar gehaald met sociale participatie. De vormen van participatie worden zelden expliciet gedefinieerd. Als gekeken wordt naar de context waarin geparticipeerd wordt, kan aangehouden worden dat maatschappelijke participatie draait om deelname aan formele organisaties in het private domein. Dit kan bijvoorbeeld gaan om een vrijwilligersorganisatie.

Het vierde type, sociale participatie, draait om deelname aan informele, ongeorganiseerde verbanden van burgers. Dit kan bijvoorbeeld gaan over deelname aan sociale netwerken. Ook het doel van maatschappelijke en sociale participatie verschilt. Bij maatschappelijke participatie draait het vaak om een breder publiek doel, terwijl bij sociale participatie de sociale contacten die worden opgedaan al een doel op zich kan zijn (Jager-Vreugdenhil, 2011, p. 76-87).

Het vijfde participatietype dat onderscheiden is, is het type waar in dit onderzoek op gefocust wordt. Dit betreft participatie in politieke en overheidsinstituties. De definitie die in de politicologie gehanteerd wordt voor participatie is: “De deelname aan voorbereiding, totstandkoming of uitvoering van overheidsbeleid” (Jager-Vreugdenhil, 2011, p. 81).

Prodemos omschrijft burgerparticipatie ongeveer hetzelfde maar dan iets specifiek en definieert het als: “Een manier van beleidsvoering waarbij burgers, individueel of georganiseerd, direct of indirect, de kans krijgen om invloed uit te oefenen op de ontwikkeling, uitvoering en/ of evaluatie van beleid” (Van den Bongaardt, 2018).

Politicologie beschrijft, volgens Jager-Vreugdenhil, participatie vanuit burgers en politici. Beide groepen kunnen verschillende participatiedoelen hebben. Voor burgers kan dit bijvoorbeeld de wens om iets te veranderen zijn. Vanuit bestuurders heeft participatie vaak als doel het creëren van draagvlak of legitimatie van ideeën en beleid. Hierbij is participatie een doel op zich. De uit de bestuurs- en beleidswetenschappen komende term burgerparticipatie valt deels samen met politieke participatie. Burgerparticipatie betreft ook deelname in politieke besluitvorming, maar wordt breder opgevat. Het gaat hierbij naast politieke structuren ook om participatie in ambtelijke structuren (Jager-Vreugdenhil, 2011, p. 76-87).

2.1.3 Participatieladders

Binnen politieke participatie worden vaak participatieladders gebruikt. Om verschillende vormen van participatie samen te brengen in een kader wordt vaak gebruik gemaakt van participatieladders. Op deze ladders worden gradaties van participatie gerangschikt. Een voorbeeld van zo'n ladder is de participatieladder van Hart (1992). Hij gebruikt de participatieladder van Arnstein als startpunt en breidt deze uit met nieuwe categorieën. Hij stelt in zijn artikel over het participeren van kinderen een participatieladder op met vijf niveaus van jeugdparticipatie. Elke trede op de participatieladder staat voor een bepaald niveau aan betrokkenheid, inbreng en verantwoordelijkheid van kinderen. De onderste tree hierbij staat voor een laag niveau van betrokkenheid, inbreng en verantwoordelijkheid en de bovenste tree voor een hoog niveau. Daarnaast schetst hij drie treden van schijnparticipatie.

De eerste tree is informeren. Hierbij worden de kinderen op de hoogte gehouden van het verloop van het project en weten we wat de intenties zijn. De tweede tree is raadplegen, hierbij kunnen kinderen hun standpunt delen met wie het uiteindelijke besluit neemt. Ze voeren het project niet uit. De derde tree is adviseren. Hierbij zijn kinderen betrokken bij het nemen van het besluit en er wordt hen om advies gevraagd. Het uiteindelijke besluit en de coördinatie ligt echter niet bij de kinderen. De vierde tree is coproduceren, hierbij werken kinderen en de besluitnemer samen aan een project, waarbij de besluitnemer een begeleidende rol heeft. In de laatste tree, (mee)beslissen zijn alle betrokkenen, waaronder de kinderen, verantwoordelijk voor de koers, besluiten en uitvoering van het project. In initiatief komt bij deze tree vaak vanuit de kinderen en zij zijn eigenaar van het project, volwassenen kunnen eventueel bij de besluitvorming betrokken worden (Hart, 1992).

Helemaal onderaan de ladder staan de laagste drie treden van participatie, ook wel schijnparticipatie genoemd. In deze gevallen is er geen sprake van echte participatie. Het laagste niveau is manipulatie, waarbij kinderen worden ingezet door volwassenen zonder dat de kinderen op de hoogte zijn van de inhoud en dus niet weten waar het over gaat. Het niveau daarboven is decoratie, waarbij kinderen als opvulling gebruikt worden om een bepaald standpunt te ondersteunen ook al zijn de kinderen niet op de hoogte van de inhoud. Het derde niveau is afkopen, waarbij het lijkt of kinderen een stem krijgen, terwijl zij geen invloed hebben (Hart, 1992).

Hart is slechts een van de bestaande participatieladders. Er bestaan verschillende participatieladders, zoals de ladder of citizen participation van Arnstein uit 1969, het laddermodel van Thomas uit 1995 of de participatieladder van de VNG (Jager-Vreugdenhil, 2011, p. 87-88). Deze ladders laten expliciet een norm zien, door dat bepaalde vormen van participatie hoger op de ladder staan dan andere vormen. Wat gezien wordt als de hoogste vorm van participatie is een normatieve keuze die kan verschillen per ladder. Ondanks dat participatieladders veel gebruikt worden is er ook veel kritiek op. Zo veronderstelt een ladder dat er een ideale vorm van participatie bestaat waaraan iedereen deelneemt. Dit negeert het idee dat participatie veranderlijk is en afhankelijk is van bijvoorbeeld fases in een beleidsproces. Daarnaast impliceert de vorm van een ladder dat er gestreefd moet worden naar de bovenste tree van de ladder als beste participatie vorm. Er kan beargumenteerd worden dat dit in veel

gevallen niet optimaal is en dat in sommige gevallen informeren bijvoorbeeld de beste vorm is (Block et. al, 2010).

2.1.4 Burgerparticipatie vs. Overheidsparticipatie

Ondanks kritiek is de ladder een handig hulpmiddel om participatie te categoriseren en te operationaliseren. Het verschil tussen de hoogste en de laagste tree op de participatie ladder kan ook omschreven worden door het verschil tussen burgerparticipatie en overheidsparticipatie. Als het over participatie gaat, wordt vaak gesproken over burgerparticipatie. Zeker vanuit de bestuurs- en beleidswetenschappen wordt de term burgerparticipatie vaak gebruikt. De Rijksoverheid definieert burgerparticipatie als “veel burgers voelen zich betrokken bij hun wijk of omgeving en zetten zich daar vrijwillig voor in. Ze doen vrijwilligerswerk. Of organiseren schoonmaakacties in de straat om de leefbaarheid te verbeteren. Ze kopen collectief zonnepanelen in. Ze richten een lokale zorgcoöperatie op. Of ze praten mee over de gemeentebegroting.” (Rijksoverheid, z.d. a). Tegenwoordig vindt er een verschuiving plaats van het zwaartepunt in de verhouding tussen overheid en samenleving en een verschuiving in het initiatief. Door deze verschuiving is er meer sprake van overheidsparticipatie. Hierbij gaat het om het benutten, aanboren en aanjagen van de energie in de samenleving. Hierbij doen burgers mee aan het bereiken van maatschappelijke doelen, ongeacht de door de overheid gestelde kaders (van der Steen et al, 2014). De Rijksoverheid legt overheidsparticipatie uit als “Als mensen zelf meer ideeën hebben, vraagt dat om een andere rol van de overheid. De ondersteuning van al die ideeën en plannen door de overheid heet overheidsparticipatie. De gemeente kan bijvoorbeeld voorzieningen aanbieden of beschikbaar stellen” (Rijksoverheid, z.d. b).

2.1.5 Tussen conclusie

Om participatie af te bakenen is het belangrijk te bepalen wie participeert en waarin geparticipeerd wordt. In dit onderzoek betreft dit jongeren in gemeentelijk beleid. Daarnaast is de relatie tussen de actor en de sociale structuur van belang. In dit onderzoek kan dit ingedeeld worden als ‘bijdragen aan’, wat inhoudt dat een individu een bijdrage levert aan een institutie. In het vervolg van de theorie wordt ingegaan op de drie manieren waarop men tegen deze relatie aan kan kijken, namelijk willen, kunnen en mogen.

Van de vijf type participatie die Jager-Vreugdenhil (2011) onderscheidt, wordt in dit onderzoek ingegaan op participatie in politieke en overheidsinstuties. Dit wordt in dit onderzoek gedefinieerd als een manier van beleidsvoering waarbij burgers, individueel of georganiseerd, direct of indirect, de kans krijgen om invloed uit te oefenen op of deel te nemen aan de ontwikkeling, voorbereiding, totstandkoming, uitvoering en/ of evaluatie van beleid.

De participatie rondom gemeentelijk beleid is er op gericht input te krijgen vanuit burgers die gebruikt worden voor het opstellen van het beleid. Dit betreft ongeveer de eerste drie treden van de ladder van Hart (1992), namelijk informeren, raadplegen, adviseren. Dit betreft burgerparticipatie en niet zozeer overheidsparticipatie.

2.2 Motieven om te participeren

Burgers kunnen verschillende doelen en motieven hebben om te besluiten te participeren. In dit onderdeel worden verschillende drijfveren van burgers om te participeren uiteengezet. Hierbij gaat het om de motieven van burgers en om 'willen' participeren. Binnen het onderdeel motieven wordt op basis van de gevonden literatuur onderscheid gemaakt tussen twee soorten motieven, namelijk intrinsieke en extrinsieke motivatie. Intrinsieke motivatie wordt opgedeeld in zelfgerichte en doelgerichte motivatie. Extrinsieke motivatie wordt opgedeeld in altruïstische, in staat stellende motivatie en sociale motieven.

Deze indeling is gemaakt door het vergelijken van verschillende artikelen over soorten motieven en hierbij de overlap te groeperen om tot een geheel te komen.

Naast verschillende auteurs worden in de onderdelen motieven om te participeren en hindernissen om te participeren twee modellen gebruikt, welke kort worden toegelicht.

Het eerste model is het CLEAR-model van Lowndes et. al (2006). Het CLEAR-model bestaat uit vijf elementen, namelijk Can do, Like to, Enabled to, Asked to en Responded to. Het kijkt naar burger participatie en probeert een inzicht te geven in de causale factoren die burgerparticipatie stimuleert of remt. Daarnaast geeft het CLEAR-model ondersteuning voor beleidsmakers en uitvoerders bij het verbeteren van burgerbetrokkenheid (Lowndes, et al, 2006).

Het tweede model is het Actie instrument van Denters et. al (2013). Dit model bestaat ook uit vijf elementen en kijkt naar verschillende factoren die bepalen of burgers in actie komen of niet. De vijf elementen zijn Animo, Contacten, Toerusting, Inbedding en Empathie. Het model richt zich grotendeels op initiatieven, waardoor het minder bruikbaar is voor gemeentelijk beleid. Het model wordt in dit onderzoek gebruikt als aanvulling op het CLEAR-model (Denters, et al, 2013).

2.2.1 Intrinsieke motivatie

Op basis van de literatuur worden twee soorten van intrinsieke motivatie onderscheiden in dit onderzoek, namelijk zelfgerichte motieven en doelgerichte motieven.

De eerste intrinsieke vorm van motivatie zijn **zelfgerichte motieven**. Dit zijn meer egoïstische motieven, in veel gevallen gericht op het vergaren van materiële of immateriële zaken. Van Eijk en Steen (2013) noemen dit in hun artikel zelfgerichte motieven. Onder deze motivatie vallen ook expressieve motieven, die gaan over het gevoel van tevredenheid door het leveren van een bijdrage. Andere zelfgerichte motieven zijn het vergroten van eigen competenties of het voorkomen van sancties, omdat een actie verplicht is (van Eijk & Steen, 2013). In het element Animo uit het Actie instrument worden motieven die gebaseerd zijn op eigen belang persoonlijke motieven genoemd (Denters, et. al, 2013).

In het artikel van Jager-Vreugdenhil (2011) worden motieven uit eigen belang aangeduid als instrumentele doelen. Deze worden uitgelegd als het beïnvloeden van zaken om hun eigen belang te realiseren. De instrumentele doelen van Jager-Vreugdenhil (2011) sluiten aan op

beide intrinsieke motieven. Dit geeft aan dat deze twee motieven niet altijd volledig van elkaar te scheiden zijn.

De tweede intrinsieke vorm van motivatie zijn **doelgerichte motieven**. Het draait hier om iets willen veranderen. In het element Animo uit het Actie instrument worden dit doelgerichte motieven genoemd. Deze worden uitgelegd als motieven met het doel bij te dragen aan de kwaliteit van de buurt (Denters, et. al, 2013).

Ook van Eijk en Steen (2013) bespreken doelgerichte motieven. Zij noemen dit in hun artikel 'saliency'. Dit houdt in dat burgers pas actie gaan ondernemen om iets te veranderen als ze het onderwerp relevant en belangrijk genoeg vinden. Belangrijk hierbij is hoe de actie het leven van de burger of zijn/haar omgeving beïnvloedt.

Het moment dat een burger besluit dat hij een onderwerp belangrijk genoeg vindt en het willen veranderen noemt Specht (2012) een trigger. Hij omschrijft een trigger zelf als: "moment dat mensen besluiten dat er iets gedaan moet worden; dat het zo niet langer kan" (Specht, 2012, p. 104). Een trigger ontwikkelt zich volgens Specht (2012) en is enkel achteraf aan te wijzen. Rondom deze trigger ontstaat een publiek dat hierbij betrokken raakt. Daarnaast geeft hij aan dat de wil om te participeren niet vooraf vaststaat maar de uitkomst is van hard werken. Op basis van praktische zaken ontstaat meer betrokkenheid en door het bereiken van verandering raakt men gemotiveerd. Participeren doet op deze manier participeren. Specht ziet de wil om te participeren vanuit burgers niet als een psychologisch begrip, maar als een pragmatisch begrip. De wil om te participeren ontwikkelt zich, volgens Specht, naar aanleiding van en in relatie tot een concreet probleem. Deze wil moet zich bij ieder probleem opnieuw ontwikkelen en moet opnieuw opgebouwd worden, wat tijd, geduld en inzet vraagt (Specht, 2012, p. 101-125).

2.2.2 Extrinsieke motivatie

Op basis van de literatuur worden drie soorten van extrinsieke motivatie onderscheiden in dit onderzoek, namelijk altruïstische motieven, in staat stellende motieven en sociale motieven.

De eerste vorm van extrinsieke motivatie zijn **altruïstische motieven**. Van Eijk en Steen (2013) stellen in hun onderzoek naar wat burgers motiveert om actief te worden dat een actieve omgeving aanzet om ook actief te worden. Ze noemen dit altruïstische motivaties. Altruïstische motivatie gaat over gemeenschapszin en het besef dat je als burger verantwoordelijkheid hebt ten opzichte van de samenleving. Deze motivatie komt vaak voort uit verbondenheid met de samenleving en identificatie met publieke doelen (van Eijk & Steen, 2013).

Altruïstische motivatie gaat over het gevoel van gemeenschap als de basis van participatie. In het element 'like to' uit het CLEAR-model wordt dit motief ook besproken. Het argument hierbij is dat als mensen zich verbonden voelen en het gevoel hebben dat ze ergens deel van uitmaken, ze eerder bereid zijn te participeren. Formele en informele netwerken worden gezien als een manier om onderling vertrouwen en wederkerigheid op te bouwen waardoor mensen beter en efficiënter kunnen samenwerken. Hierdoor wordt sociaal kapitaal opgebouwd. Hoog sociaal kapitaal wordt volgens het CLEAR-model geassocieerd met responsievere

democratische instellingen. Burgers verwachten een betere overheid en de vertegenwoordigers doen hierdoor beter hun best om hiervoor te zorgen. Andersom zorgt het ontbreken van een gevoel van samenhang voor minder participatie (Lowndes, et. al, 2006).

Altruïstische motivatie kan versterkt worden door het begrijpen van het gevoel van loyaliteit en identiteit in verschillende gemeenschappen. Deze gevoelens over een gemeenschap zijn niet makkelijk te veranderen, maar het is mogelijk mensen de kans te geven om te geloven dat ze deel uit maken van een bredere identiteit die rond de gemeente is opgebouwd (Lowndes, et al, 2006).

De tweede vorm van extrinsieke motivatie zijn **in staat stellende motieven**. Het element 'enabled to' (oftewel in staat stellen) in het CLEAR-model gaat in op de relatie tussen burger en organisaties. Dit element gaat er over dat participatie gefaciliteerd wordt door groepen of organisaties. Politiek participeren als individu is moeilijker dan wanneer men betrokken wordt door groepen en netwerken. Collectieve participatie zorgt voor continue geruststelling dat het participeren relevant is en meerwaarde heeft. Voor sommige is het deelnemen in groepsverband belangrijker dan de daadwerkelijke uitkomst van het participeren.

In staat stellende motivatie gaat over contacten met onder andere buurtgenoten of organisaties en instanties in de omgeving. In het element Contacten uit het Actie instrument wordt onderscheid gemaakt tussen drie soorten contacten. Dit betreft 'bonding social capital', waarbij burgers contacten hebben binnen hun eigen groep, 'bridging social capital', waarbij burgers contacten hebben buiten de eigen groep en 'linking social capital', dat gaat over de contacten die burgers hebben met organisaties en instanties (Denters, et. al, 2013).

In staat stellende motivatie kan versterkt worden door als lokale overheid afspraken te maken met vrijwilligers en gemeenschapsgroepen, zodat deze ingangen hebben in het beleidsproces. Ook het investeren in overkoepelende organisaties, zoals maatschappelijke organisaties, is van belang, zodat deze groepen mensen een platform kunnen bieden om op te treden voor kwesties waar hun leden belang bij hebben. De bereidheid van overheden om met meerdere organisaties contacten te onderhouden is hierbij essentieel, omdat niet één groep representatief is voor de samenleving (Lowndes, et al, 2006).

De derde en laatste extrinsieke vorm van motivatie zijn **sociale motieven**. Dit gaat over het samen participeren, waarbij het participeren een doel is op zichzelf en geen middel om iets anders te bereiken. Jager-Vreugdenhil (2011) omschrijft het als een motief waarbij het gaat om het meedoen op zich. Ook het element Animo uit het Actie instrument bespreekt dit motief. Deze draaien om samen iets doen en iets doen voor een ander en worden sociale motieven genoemd (Denters, et. al, 2013).

2.2.3. Samenvatting

Motieven wordt ingedeeld in twee onderdelen, namelijk intrinsieke en extrinsieke motivatie.

Intrinsieke motivatie wordt weer onderverdeeld in zelfgerichte en doelgerichte motivatie.

Bij **zelfgerichte motieven** participeren mensen, omdat men daar zelf beter van wordt. Ze verwachten door te participeren hun competenties te vergroten of hun eigen belang te realiseren. Bij **doelgerichte motivatie** participeren mensen, omdat ze iets willen veranderen en de behoefte hebben actie te ondernemen om dit te bereiken.

Extrinsieke motieven worden onderverdeeld in altruïstische motieven, in staat stellende motieven en sociale motieven.

Bij **altruïstische motivatie** participeren mensen, omdat dit voor hen bijdraagt aan een gevoel van onderlinge verbondenheid. Ze hopen door te participeren onderdeel te kunnen zijn van een netwerk, omdat ze zich verantwoordelijk voelen voor de samenleving.

Bij **in staat stellende motivatie** participeren mensen, omdat deze participatie gefaciliteerd wordt door groepen of organisaties.

Bij **sociale motivatie** participeren mensen, omdat ze het belangrijk en leuk vinden om samen iets te ondernemen en iets te doen voor een ander.

2.3 Hindernissen om te participeren

Naast verschillende motieven kunnen burgers ook hindernissen ervaren die hen tegen houden om te participeren. Het verschil tussen motieven en hindernissen is soms klein en de twee overlappen elkaar soms of zijn aan elkaar verbonden. In dit onderzoek wordt getracht de twee zo goed mogelijk te scheiden om ze apart te kunnen onderzoeken. Dit heeft als gevolg dat de verschillende concepten apart beoordeeld kunnen worden, maar het betekent ook dat eventuele relaties niet meegenomen worden in dit onderzoek.

In dit onderdeel worden verschillende hindernissen die participatie van burgers belemmeren uiteengezet op basis van gevonden literatuur. Hierbij gaat het om ‘kunnen’ en ‘mogen’ participeren. Er wordt geredeneerd vanuit belemmeringen die onder andere bestaan door factoren van buitenaf. Binnen het onderdeel hindernissen wordt onderscheid gemaakt tussen interne hindernissen (kunnen) en externe hindernissen (mogen).

Deze indeling is gemaakt door het vergelijken van verschillende artikelen over soorten motieven en hindernissen en hierbij de overlap te groeperen om tot een geheel te komen.

2.3.1 Intern (kunnen)

Er worden op basis van de literatuur drie interne hindernissen uiteengezet in dit onderzoek. Dit zijn vaardigheden, middelen en kennis. Deze hindernissen zijn persoonlijk en komen vanuit de jongeren zelf.

Ten eerste de hindernis **vaardigheden**, deze worden uitgelegd als het vermogen om voor publiek te spreken, het organiseren van evenementen en het aanmoedigen van andere om ook mee te doen. Zowel het element ‘can do’ in het CLEAR-model (Lowndes et. al, 2006) als het element Toerusting in het Actie instrument benoemen vaardigheden (Denters, et al, 2013).

De tweede persoonlijke hindernis is **middelen**, zoals bijvoorbeeld internet toegang, vergaderruimte of geld. Ook deze hindernis wordt door beide modellen genoemd. Als ‘can do’

in het CLEAR-model (Lowndes et. al, 2006) en als Toerusting in het Actie instrument (Denters, et al, 2013). De hindernis steunt op het idee dat als mensen de middelen hebben om te participeren, ze dit ook meer zullen doen. Het belang van ondersteuning door middel van geld wordt vaak onderkend. Ook tijd is een belangrijk middel en wordt in het Actie instrument genoemd (Denters, et. al, 2006). Tijd is over het algemeen een hulpbron die door de burgers zelf wordt ingebracht. Van Eijk en Steen (2013) geven ook aan dat een burger minder snel actief wordt als er meer investeringen nodig zijn vanuit de burger. Dit kan gaan over middelen, maar geldt ook zeker voor tijd. Het verschijnsel dat een burger sneller actie zal ondernemen als deze niet al te veel investeringen vereist noemen ze ‘ease’.

De derde persoonlijke hindernis is **kennis** en wordt in het CLEAR-model genoemd, als ‘can do’ (Lowndes, et. al, 2013). Van Eijk en Steen (2013) geven in hun artikel over de voorwaarden voor het actief worden van burgers aan dat burgers pas actief worden als ze het idee hebben dat ze de benodigde competenties hiervoor bezitten en het onderwerp genoeg begrijpen. Dit wordt in hun artikel ‘internal efficacy’ genoemd.

Deze interne hindernissen kunnen versterkt worden door het opbouwen van capaciteit gericht op het ondersteunen van burgers om vaardigheden en kennis te ontwikkelen die ze nodig hebben om te kunnen participeren (Lowndes, et al, 2006). Het gebrek aan middelen kan verholpen worden door duidelijke afspraken en regelingen die dit kunnen helpen opvangen (Denters, et al, 2013).

2.3.2 Extern (mogen)

Er worden op basis van literatuur drie externe hindernissen uiteengezet in dit onderzoek. Dit zijn gevraagd worden, de inrichting van een instantie en het effect van participatie. Deze hindernissen komen vanuit de omgeving van de jongeren, met name de gemeente.

De eerste externe hindernis is **gevraagd worden**. Dit gaat over vanuit wie de eerste actie komt. Volgens het element ‘asked to’ (oftewel gevraagd worden) in het CLEAR-model raken mensen eerder en vaker betrokken als hen gevraagd wordt te participeren. Dit betreft dus persoonlijke benadering en niet enkel het bestaan van de mogelijkheid tot participeren. Het bestaan van mogelijkheden tot participatie kan gezien worden als een voorwaarde voor participatie. De gereedheid van mensen om te participeren hangt af van de vraag of ze benaderd zijn en op welke manier dit gebeurt. Niet alleen het (persoonlijk) uitnodigen tot participatie is dus van belang, de manier waarop dit gebeurt maakt ook verschil. Het meeste effect heeft het als de mensen die verantwoordelijk zijn voor de beslissing uitnodigen om te participeren (Lowndes, et. al, 2006). Het is hiervoor belangrijk dat professionals het vermogen hebben om zich in de behoefte van burgers te verplaatsen en in te spelen op de verwachtingen van burgers, volgens het element Empathie in het Actie instrument (Denters, et. al, 2013). Daarnaast draait het ook om begrip voor de ander en inleving in de ander tussen burgers en instanties. Heldere en duidelijke afspraken zijn van groot belang voor een goede relatie. Ook op de hoogte zijn van elkaars verwachtingen is belangrijk (Denters, et. al., 2013). Om deze externe hindernissen te

versterken, kunnen overheden gebruik maken van stimulansen, verplichtingen of het aanbieden van een onderhandeling (Lowndes, et al, 2006).

De tweede externe hindernis is **de inrichting van een instantie**. Hierbij gaat het over hoe een instantie is ingericht en hoe deze instantie participatie ondersteunt, dit komt terug in het element 'asked to' in het CLEAR-model. Hoeveel participatie opties er zijn is hierbij onder andere relevant, omdat verschillende mensen anderen vormen van participatie prettig vinden. Sommige mensen vinden het prettig om naar een bijeenkomst te komen, terwijl anderen wellicht liever online participeren. In plaats van bij iedere participatiemogelijkheid een representatieve groep aan te trekken, moeten overheden zich richten op een breder repertoire om zo verschillende groepen mensen aan te trekken. Daarnaast is het belangrijk dat mensen op de hoogte zijn van de bestaande mogelijkheden (Lowndes, et. al, 2006). Hoe een instantie participatiebeleid inricht en afbakt, is ook van belang, dit komt naar voren in het element Inbedding van het Actie instrument. Op het gebied van participatiebeleid bij overheden wordt vaak gebruik gemaakt van kaders om de participatieruimte aan te geven.

De externe hindernis kan worden versterkt door kritisch te kijken naar de doelgroep en repertoire die ze uitnodigen om te participeren (Lowndes, et al, 2006). Instanties zijn vaak ingericht op het uitvoeren van eigen beleid en zijn gericht op regels en procedures, hierdoor kan het voor burgers moeilijk zijn om door dit bureaucratische systeem heen te komen. Professionals staan voor de uitdaging om hierop in te spelen (Denters, et al, 2013).

De derde en laatste externe hindernis is **het effect van participatie**. Of een burger actie onderneemt, hangt volgens Van Eijk en Steen (2013) ook af van de verwachte impact van de actie. Dit noemen ze 'externe efficacy'. Een burger zal eerder actie ondernemen als het verwachte effect van de actie groter is. Hierbij is de verwachte responsiviteit van overheden van belang. Hoe meer de burger verwacht dat overheden open staan voor de actie, hoe groter de kans dat de burger actie zal ondernemen.

Het element 'responded to' in het CLEAR-model geeft ook aan dat de reactie vanuit overheden van belang is. Dit element draait erom dat mensen het gevoel hebben dat hun deelname verschil maakt. Uit onderzoek blijft dat een van de belangrijkste redenen voor mensen om niet te participeren is dat ze het gevoel hebben dat ze niet gehoord worden. Om mensen te laten participeren is het belangrijk dat ze het idee hebben dat hun inbreng wordt meegenomen, of er moet tenminste een verklaring zijn waarom hun inbreng niet meegenomen wordt. Een belangrijke aanvulling hierop is dat dit samenhangt met eerdere ervaringen van een burger. Of een burger actie onderneemt hangt volgens van Eijk en Steen (2013) af van het vertrouwen dat een burger heeft opgebouwd op basis van eerdere ervaringen. Als een burger slechte ervaringen heeft met het ondernemen van actie, omdat ze bijvoorbeeld niet het idee hadden dat ze gehoord werden, zijn ze minder geneigd dit nogmaals te doen (Van Eijk & Steen, 2013).

Overheden kunnen de externe hindernis uitkomst versterken door duidelijk te maken hoe ze inbreng wegen en hoe het verwerkt wordt en hoe de beslissing uiteindelijk genomen is. Het is belangrijk dat er feedback is, deze feedback hoeft niet per se positief te zijn (Lowndes, et al, 2006).

2.3.3 Samenvatting

Hindernissen wordt ingedeeld in twee onderdelen, namelijk interne hindernissen (kunnen) en externe hindernissen (mogen).

Het onderdeel interne hindernissen wordt weer onderverdeeld in vaardigheden, middelen en kennis.

Bij de hindernis **vaardigheden** participeren mensen niet of minder, omdat ze niet over de benodigde vaardigheden beschikken die nodig zijn om te participeren.

Bij de hindernis **middelen** participeren mensen niet of minder, omdat ze niet over middelen zoals geld, spullen of tijd beschikken.

Bij de hindernis **kennis** participeren mensen niet of minder, omdat ze de onderwerpen niet goed genoeg begrijpen en niet over de benodigde kennis om succesvol te kunnen participeren beschikken.

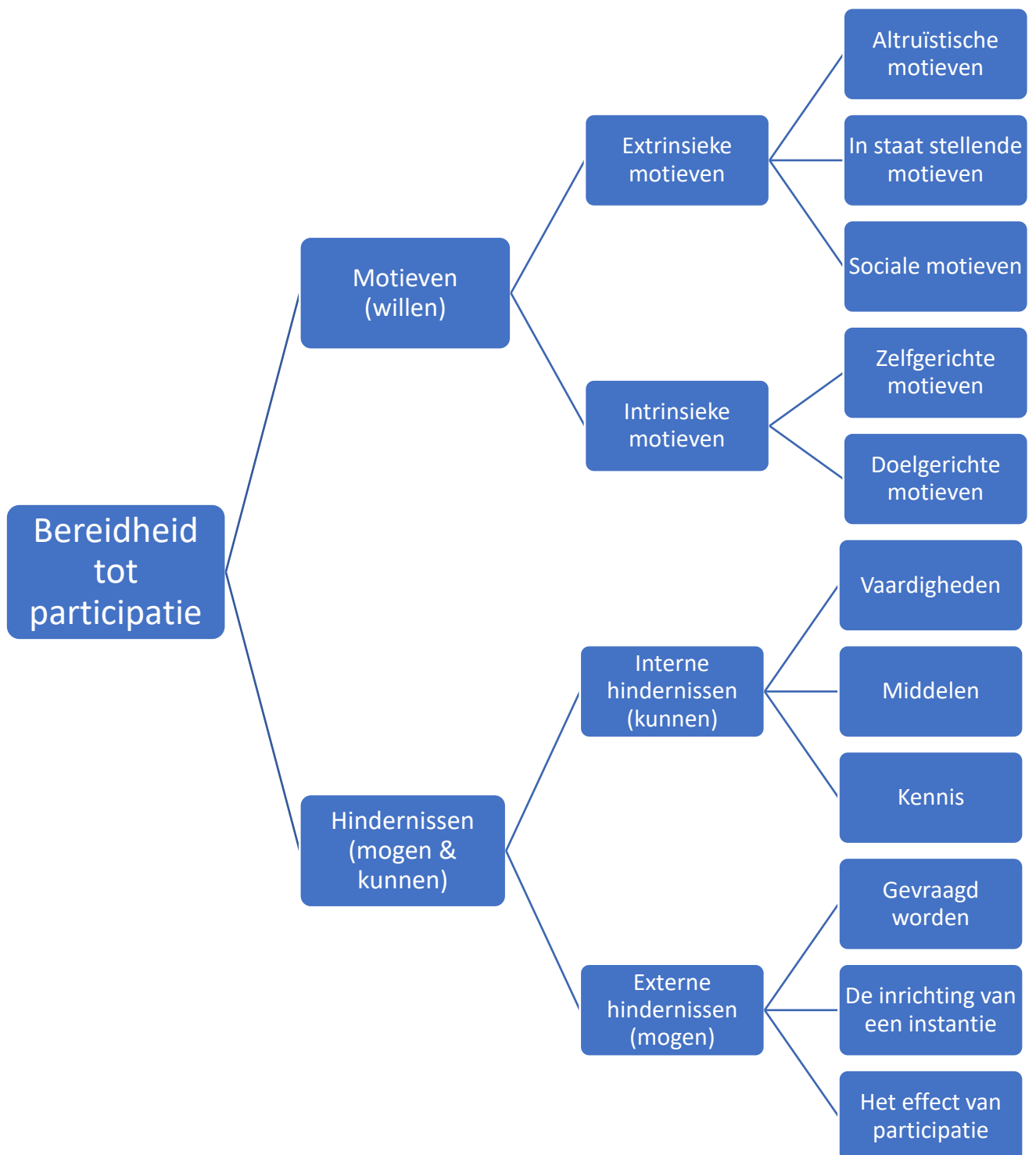
Het onderdeel externe hindernissen wordt onderverdeeld in gevraagd worden, de inrichting van een instantie en het effect van participatie.

Bij de hindernis **gevraagd worden** participeren mensen niet of minder, doordat ze niet uitgenodigd worden door overheden om deel te nemen.

Bij de hindernis **de inrichting van een instantie** participeren mensen niet of minder, omdat de instantie niet is ingericht op participatie en dit niet ondersteunt.

Bij de hindernis **het effect van participatie** participeren mensen niet of minder, omdat ze niet verwachten dat er naar hen geluisterd wordt en niet verwachten dat hun inbreng effect zal hebben.

2.4 Conceptueel model

Hoofdstuk 3: Onderzoeksdesign en Methodologie

In dit hoofdstuk wordt uitgelegd en verantwoord welke methodes worden gebruikt voor dit onderzoek. Ook de cases die uitgekozen zijn en de redentatie hierachter wordt besproken. Het hoofdstuk sluit af met een uiteenzetting van hoe de variabelen getoetst zullen worden.

3.1 Methoden

Het onderzoek is deductief, omdat het onderzoek start vanuit theorie. Er is gekozen voor deductief onderzoek, omdat er al veel onderzoek is gedaan naar het onderwerp participatie. Deze literatuur leverde genoeg informatie op om te kunnen toetsen in dit onderzoek. In dit onderzoek is gebruik gemaakt van zowel kwalitatieve als kwantitatieve methoden.

Het onderzoek is grotendeels beschrijvend en het doel is om de motieven en hindernissen van jongeren in kaart te brengen en op basis daarvan aanbevelingen te kunnen doen voor verbetering.

3.1.1 Kwalitatief onderzoek

Om te achterhalen hoe de gemeente Capelle nu omgaat met jongerenparticipatie en hoe de gemeente dit kan verbeteren, is kwalitatief onderzoek gedaan. Er is gebruik gemaakt van veldonderzoek in de vorm van semigestructureerde interviews. Binnen de gemeentelijke organisatie in gemeente Capelle aan den IJssel zijn verschillende mensen geïnterviewd die zich bezighouden met participatie. Op deze manier is achterhaald hoe de gemeente jongerenparticipatie momenteel aanpakt, hoe jongeren worden betrokken bij beleid en wat de gemeente doet om jongeren te motiveren en hindernissen te beperken. De interviews zijn aangevuld met een deskresearch in de vorm van documentanalyse, om een nog beter beeld te krijgen van jongerenparticipatie in de gemeente Capelle. Hierbij moet gedacht worden aan de website van de gemeenten, stukken over participatie, zoals participatie toolkits en beleidsnota's over participatie. Deze informatie is gebruikt om antwoord te geven op de eerste deelvraag: Wat doet de gemeente reeds op het gebied van jongerenparticipatie?

Daarnaast werd gesproken met een aantal leden van de Capelse jeugdraad om informatie te vergaren over wat jongeren in de gemeente motiveert en wat hen tegenhoudt om te participeren. De informatie die uit deze gesprekken volgde, diende als een aanvulling op de enquête onder jongeren. Deze informatie is gebruikt om antwoord te geven op de tweede deelvraag.

Tot slot zijn verschillende interviews gehouden met mensen buiten de gemeente Capelle die veel kennis hebben op het gebied van jongerenparticipatie. Deze mensen kunnen gezien worden als experts en uit deze gesprekken moet blijken wat de gemeente Capelle kan doen om jongerenparticipatie te verbeteren. Daarnaast is gevraagd naar wat de motieven en hindernissen zijn die jongeren ervaren volgens de experts. Deze informatie is gebruikt om antwoord te geven op de derde deelvraag.

Er is gekozen voor een kwalitatief onderzoek, omdat op deze manier het beste de werkwijze in de gemeente Capelle en de kennis van experts achterhaald kon worden. Door kwalitatief onderzoek is informatie verkregen over de werkwijze van gemeenten en over de manier waarop

dit ingestoken en uitgevoerd wordt. Ook gaf kwalitatief onderzoek de mogelijkheid om dieper op de informatie in te gaan dan met kwantitatief onderzoek het geval is. De data die geanalyseerd is zijn de transcripten van de interviews. Deze methode past bij het doel, omdat het doel is aanbevelingen te kunnen doen over hoe participatie verbeterd kan worden en door middel van semigestructureerde interviews kan hierop ingegaan worden.

3.1.2 Kwantitatief onderzoek

Om te achterhalen wat jongeren motiveert om te participeren en wat voor hindernissen zij ondervinden is ook kwantitatief onderzoek gedaan. Er is gebruik gemaakt van veldonderzoek in de vorm van enquêtes. Deze enquête wordt uitgezet zowel onder jongeren die wonen in Capelle aan den IJssel als jongeren die elders in Nederland wonen. De enquête wordt ingevuld door jongeren van 12 tot en met 18 jaar oud. Deze informatie wordt gebruikt om antwoord te geven op de tweede en derde deelvraag.

Er is gekozen voor een kwantitatief onderzoek, omdat op deze manier effectief een grote groep bereikt kan worden. Door kwantitatief onderzoek wordt informatie verkregen over jongeren participatie, wat jongeren motiveert en wat hen tegenhoudt en hoe hun participatie verbeterd kan worden. Kwantitatief onderzoek geeft de mogelijkheid om meer jongeren te bereiken dan bij kwalitatief onderzoek haalbaar zou zijn. Uit de enquête moet naar voren komen wat de jongeren drijft om te participeren, wat voor hindernissen ze ervaren en wat hen zou helpen om meer te participeren. De data die geanalyseerd wordt zijn de enquêteresultaten, deze worden geanalyseerd door middel van statistische toetsen. Deze methode past bij het doel van dit onderzoek, omdat dit onderzoek tracht een beschrijving te geven van motieven en hindernissen van jongeren en dat gebeurt door middel van beschrijvende statistiek die wordt toegepast op de enquêteresultaten.

3.2 Cases

3.2.1 Selectie interviews

Ten eerste worden er interviews gehouden met mensen binnen gemeente Capelle aan den IJssel. Dit zullen mensen zijn die zich bezighouden met participatie en het participatie beleid van verschillende afdelingen. De werknemers worden geselecteerd op basis van een rondvraag binnen de gemeente en het analyseren van hun functieomschrijving via de interne website van de gemeente. De volgende mensen zijn geïnterviewd:

- Respondent 1 van de afdeling Stadsontwikkeling (3 april 2019)
- Respondent 2 van de afdeling Samenleving (8 april 2019)
- Respondent 3 van de afdeling Bestuurs- en Concernondersteuning (11 april 2019)
- Respondent 4 van de afdeling Bestuurs- en Concernondersteuning (11 april 2019)
- Respondent 5 van de afdeling Stadsbeheer (11 Juni 2019)
- Respondent 6 van de afdeling Samenleving (17 Juni 2019)
- Respondent 7 van de afdeling Samenleving (17 Juni 2019)

Daarnaast worden er interviews gehouden met experts. Hiervoor worden personen geselecteerd die veel kennis hebben van jongerenparticipatie. Dit zal een combinatie zijn van adviesbureaus, organisaties en instanties die zich bezighouden met jongerenparticipatie en mensen die literatuur over het onderwerp hebben gepubliceerd. De experts worden geselecteerd op basis van de sneeuwbalmethode. Daarnaast hangt de selectie deels af van geografische bereikbaarheid en de bereidheid van organisaties om in gesprek te gaan. Twee van de interviews hebben telefonisch plaatsgevonden. De organisaties waarbinnen personen zijn geïnterviewd zijn: het Nederlands Jeugd Instituut, Movisie, Open Limonade, Stichting Lokaal en De Kleine Ambassade.

- Respondent 8 van Stichting Lokaal Rotterdam (25 april 2019)
- Respondent 9 van Open limonade (telefonisch, 25 april 2019)
- Respondent 10 van Movisie (telefonisch, 1 mei 2019)
- Respondent 11 van het Nederlands Jeugd Instituut (6 mei 2019)
- Respondent 12 van De Kleine Ambassade (5 juni 2019)

3.2.2 Selectie populatie enquête

De steekproef die wordt gedaan is aselekt. De populatie die onderzocht wordt in dit onderzoek zijn jongeren die woonachtig in Nederland en twaalf tot en met achttien jaar oud zijn. De enquête wordt verspreid onder jongeren in de gemeente Capelle en jongeren buiten de gemeente Capelle aan den IJssel. In eerste instantie bestond het plan om enkel jongeren binnen de gemeente Capelle aan den IJssel de enquête te laten invullen. Dit werd getracht door het benaderen van middelbare scholen, met de vraag of het afnemen van een enquête tijdens de les mogelijk is. Slechts één van de drie middelbare scholen in de gemeente bleek bereid mee te werken. Om toch een redelijk aantal resultaten te verkrijgen is besloten om bij te sturen en ook buiten de gemeente Capelle de enquête in te laten vullen. Deze jongeren zullen bereikt worden via het netwerk van de onderzoeker. Hierbinnen vallen een aantal scholen en een aantal persoonlijke contacten. Deze keuze zorgt ervoor dat de resultaten die opgehaald worden niet enkel terugslaan op Capelle en hierdoor moeilijker uitspraken gedaan kunnen worden over specifiek de gemeente Capelle aan den IJssel. Het onderzoek blijft gericht aan Capelle, maar de resultaten gaan over jongeren in heel Nederland. Het gevolg hiervan is dat de aanbevelingen die gedaan worden niet volledig zijn toegespitst op Capelle aan den IJssel.

De meeste enquêtes zijn ingevuld in de klas, in opdracht van een docent. Er wordt getracht een spreiding te maken in leeftijd, maar dit is afhankelijk van de beschikbaarheid van de scholen. Enquêtes die niet volledig ingevuld zijn, worden niet meegenomen in de analyse, evenals enquêtes van jongeren die buiten de leeftijdscategorie 12 tot 18 jaar vallen. In de enquête worden gesloten vragen gesteld door dat de elementen die onderzocht worden al vast staan en op deze manier gericht antwoord verkregen wordt op de vragen. Het opleidingsniveau is niet meegenomen in dit onderzoek, maar bij navraag bij de docenten bleek dat zowel vmbo, als havo als vwo-klassen de enquête hebben ingevuld. Het opleidingsniveau is daarom dus redelijk gespreid.

3.3 Operationalisering

3.3.1 Motieven en hindernissen

Voor het opstellen van de vragen uit de enquête is gebruik gemaakt de concepten uit het theoretisch kader van dit onderzoek (voor enquête zie bijlage 1). Alle soorten motieven en hindernissen die uitgewerkt staan in het conceptueel model zijn gekoppeld aan een of meerdere vragen in de enquête. De gestelde vragen in de enquête zijn verkennend van aard. De enquête bestond uit twee paden, waardoor niet alle jongeren precies dezelfde vragen hebben beantwoord. Na een aantal inleidende vragen (leeftijd, geslacht en woonplaats) wordt de vraag gesteld of de jongeren wel of niet participeren. Als de jongeren ja antwoorden dan wordt de vervolgvraag gesteld wat hiervoor de motieven zijn van de jongeren. Als de jongeren nee antwoorden dan wordt in de vervolgvraag gevraagd wat de hindernissen zijn die ze ervaren om te participeren. Op de resultaten van de enquêtes wordt beschrijvende statistiek losgelaten om meer te kunnen zeggen over welke motieven en hindernissen jongeren het meest ervaren en wat hen het meest zou helpen om meer te participeren. Hierbij worden de jongeren ook vergeleken per woonplaats, geslacht en leeftijd. Op deze manier kan er iets gezegd worden over de verschillende elementen uit het theoretisch kader en kan antwoord gegeven worden op de eerste deelvraag. Welke stellingen uit de enquête aansluiten bij welke concepten uit het theoretisch kader is te vinden in bijlage 2.

Tot slot wordt een interview afgenomen met de Capelse jeugdraad. Hen wordt gevraagd naar de motieven en hindernissen die jongeren ervaren. Doordat dit interview niet direct terug te leiden is naar de concepten in dit onderzoek wordt het interview niet gecodeerd. Het interview wordt getranscribeerd en bestudeerd op relevante informatie over wat de jongeren in de Capelse jeugdraad aangeven als motieven en hindernissen van de Capelse jeugd.

3.3.2 Participatie vergroten

Om antwoord te geven op de derde deelvraag is in de enquête de vraag gesteld wat de jongeren zou helpen om meer te participeren. Dit betreft vraag zeven in de enquête. In deze vraag wordt zowel naar motieven als naar hindernissen gevraagd en hierin komen dus alle concepten uit het conceptueel model in een of meerdere vragen terug. De stellingen komen overeen met de vragen in vraag vijf en zes in de enquête, maar dan anders verwoord. Hoewel de stellingen nagenoeg hetzelfde zijn, worden niet dezelfde antwoorden verwacht doordat de vragen anders zijn. Eerst wordt gevraagd naar wat hen gemotiveerd heeft of wat er momenteel voor zorgt dat ze niet participeren. In vraag zeven daarentegen wordt gevraagd naar wat hun participatie in de toekomst zou vergroten. De enquête sluit af met de vraag hoe de gemeente de jongeren mag bereiken.

Daarnaast wordt in de interviews met experts gevraagd naar wat in hun ervaring de grootste motieven en hindernissen zijn van jongeren. Verder wordt in de interviews met experts gevraagd naar hoe jongerenparticipatie vergroot kan worden. Per organisatie is een persoon geïnterviewd. Wie dit was hing bij grote organisaties vaak af wie er precies met het onderwerp

bezig was en in kleine organisaties hing dit soms ook af van de beschikbaarheid van de werknemers. In deze interviews zijn in grote lijnen de gestelde vragen voor ieder interview hetzelfde om zo de analyse te structureren. De vragen zijn erop gericht een beeld te krijgen van hoe de betreffende organisatie jongerenparticipatie aanpakken en wat ze het belangrijkste vinden hierbij. Tijdens de eerste twee interviews is geprobeerd heel gericht vragen te stellen met betrekking tot het onderzoek, met name de soorten motieven en hindernissen die besproken worden in het theoretisch kader. Dit bleek niet goed te werken in de praktijk van het interviewen en deze meer specifieke vragen zijn in de volgende interviews achterwege gelaten. Vragen die in ieder interview gesteld zijn, zijn onder andere wat de organisaties allemaal doen rondom jongerenparticipatie, wie hun samenwerkingspartners zijn en wat de belangrijkste motieven en hindernissen zijn van jongeren om te participeren in de ervaring van de geïnterviewde. Doordat de interviews semigestructureerd waren bestond de mogelijkheid door te vragen, wat zorgt voor variatie tussen de gestelde vragen per interview. Op deze manier was er in veel gevallen mogelijkheid om toch dieper in te gaan op verschillende soorten motieven en hindernissen, zoals weergegeven in het theoretisch kader. Voor het analyseren van de interviews worden transcripten gemaakt. Doordat de interviews niet direct terug te leiden zijn tot de concepten in dit onderzoek worden de interviews niet gecodeerd. De concepten die besproken worden in de interviews worden wel bestudeerd, maar om te voorkomen dat relevante uitspraken die niet te plaatsen zijn in de theorie worden de interviews niet gecodeerd. Ze worden bestudeerd op relevante informatie over wat in de ervaring van de experts de grootste hindernissen en motieven van jongeren zijn en wat er door een gemeente gedaan kan worden om de participatie van jongeren te vergroten.

3.3.3 Wat doet de gemeente reeds

Voor het beantwoorden van de eerste deelvraag in dit onderzoek is geen gebruik gemaakt van het theoretisch kader. Om erachter te komen wat de gemeente reeds doet op het gebied van jongerenparticipatie zijn binnen de gemeente Capelle aan den IJssel verschillende mensen van verschillende afdelingen geïnterviewd. In grote lijnen zijn de gestelde vragen voor ieder interview hetzelfde om zo de analyse te structureren. Dit betrof onder andere de algemene vraag wat ieder in zijn vakgebied doet op het gebied van jongerenparticipatie en wat de ambities van de geïnterviewde zijn voor de toekomst van jongerenparticipatie in de gemeente. Doordat de interviews semigestructureerd waren bestond de mogelijkheid door te vragen wat zorgt voor variatie tussen de gestelde vragen per interview. Voor het analyseren van de interviews binnen de gemeente die voor dit onderzoek zijn afgenomen worden transcripten gemaakt. Doordat er geen theorie behandeld is die gaat over het jeugdparticipatie beleid binnen een gemeente, worden de interviews niet gecodeerd. Daarnaast wordt er wel naar een aantal thema's gekeken in de interviews, maar wordt er niet gecodeerd om te voorkomen dat relevante uitspraken buiten deze thema's vallen en daardoor niet meegenomen worden. Uit de interviews wordt relevante informatie gehaald die antwoord geeft op de eerste deelvraag. Er wordt gekeken naar verschillende manieren van participatie waar jongeren aan deel kunnen nemen/ aan deelnemen die door de geïnterviewden worden genoemd. Daarnaast wordt gekeken naar op welke manieren de gemeente initiatief neemt in het betrekken van jongeren. Tot slot worden de ambities die de geïnterviewden noemen bekeken.

3.4 Betrouwbaarheid en validiteit

3.4.1 Betrouwbaarheid en validiteit interviews

De betrouwbaarheid van een semigestructureerd interview is per definitie niet extreem hoog. Doordat er met individuen gesproken wordt en de vragen die gesteld worden niet volledig vast staan, is het onmogelijk precies hetzelfde interview opnieuw te krijgen als geprobeerd wordt het onderzoek na te doen. Dit wordt in dit onderzoek opgevangen door verschillende mensen te spreken, zowel van verschillende afdelingen als van verschillende organisaties. Op deze manier wordt de kans kleiner dat er extremen in het onderzoek naar voren komen die door slechts een individu gedragen worden.

De validiteit van de afgenomen interviews is redelijk hoog. In de interviews in getracht gericht vragen te stellen om zo de juiste informatie te vergaren. In de interviews binnen de gemeente is gericht gevraagd naar jongeren participatie en in de interviews met experts is gericht gevraagd naar motieven en hindernissen.

Door een spreiding te maken over de verschillende afdelingen is de externe validiteit van de interviews die binnen de gemeente afgenomen zijn redelijk hoog. Van de interviews met experts is deze minder hoog, doordat deze niet willekeurig geselecteerd zijn. Dit had te maken met geografische ligging van de organisatie en bereidheid van de geïnterviewde.

Doordat alle interviews binnen de gemeente gehouden zijn op het gemeentehuis en alle interviews met experts op de locatie van de betreffende organisatie zijn gehouden (uitgezonderd de telefonische interviews) is de ecologische validiteit hoog te noemen.

3.4.2 Betrouwbaarheid en validiteit enquêtes

Om de betrouwbaarheid van de samenhang tussen de items te meten wordt een Cronbach's Alpha uitgevoerd. De concepten waarvan de betrouwbaarheid van de samenhang niet groot genoeg wordt zijn op een andere manier verwerkt. De betrouwbaarheid is hierdoor vrij hoog. Echter heeft dit als gevolg dat het passend maken van de schalen ervoor heeft gezorgd dat niet alle stellingen meegenomen worden in de toetsen. Dit is gedaan, om de betrouwbaarheid van de schalen te vergroten. Het meenemen van deze stellingen had de betrouwbaarheid beïnvloed. De omvang en representativiteit van de steekproef zorgen er ook voor dat het onderzoek minder betrouwbaar is. De steekproef is relatief klein met 103 respondenten en de respondenten komen vanuit het hele land, maar zijn scheef verdeeld over het land. Dit was in verband met de beschikbare tijd niet anders te realiseren.

De validiteit van de enquêtes is redelijk. Voor de vragenlijst is geen gevalideerde vragenlijst gebruikt. Dit is gedaan doordat er geen vergelijkbare vragenlijsten beschikbaar waren. Hierdoor is de validiteit lager dan anders mogelijk was geweest. Echter komen de gestelde vragen goed overeen met de gebruikte literatuur, waardoor de dekking groot is. Doordat de vragenlijst niet gevalideerd is door ander onderzoek, is het lastig na te gaan of bepaalde stellingen invloed op elkaar hebben of dat de formulering van bepaalde stellingen zorgen voor een bepaalde reactie. De enquête is wel gevalideerd door het uitvoeren van een factor analyse en betrouwbaarheidsanalyse in dit onderzoek, waardoor dit probleem grotendeels opgelost wordt,

omdat op deze manier ook iets gezegd kan worden over de invloed die bepaalde stellingen op elkaar hebben.

Het is denkbaar dat de jongeren bijvoorbeeld stellingen met meer moeilijke woorden erin slechter beoordelen alleen door het ingewikkelde taalgebruik. Daarnaast is het denkbaar dat bijvoorbeeld jongeren die over meer kennis beschikken ook meer geïnteresseerd zijn in onderwerpen, wat zou betekenen dat deze stellingen invloed op elkaar hebben. Deze mogelijkheden worden in het onderzoek niet onderzocht waardoor de validiteit van dit onderzoek lager is. Wat tot slot de validiteit van het onderzoek verlaagd is de indeling van de concepten in het conceptueel model. Deze is grotendeels gebaseerd op bestaande modellen, maar voor een deel vormgegeven op basis van het inzicht van de onderzoeker, waardoor over de plaatsing van enkele concepten gediscussieerd kan worden. Zeker voor het concept Sociale motieven is te beargumenteren dat dit concept onder Intrinsieke motieven geplaatst zou kunnen worden. Aan de hand van de beschrijving van dit concept had dit ook gepast. De gemaakt keuze is gebaseerd op de gelijkenis tussen de Sociale motieven en de Altruïstische motieven.

Hoofdstuk 4: Jongerenparticipatie in de gemeente

In dit hoofdstuk worden de verzamelde resultaten gepresenteerd voor de eerste deelvraag.

De eerste deelvraag waarop in dit onderzoek antwoord gegeven wordt, luidt als volgt: ‘Wat doet de gemeente reeds op het gebied van jongerenparticipatie?’

Om hierop antwoord te kunnen geven wordt een inventarisatie gemaakt van wat de gemeente Capelle aan den IJssel aan participatiemogelijkheden voor jeugd biedt. Hiervoor wordt eerst gekeken naar het huidige beleid. Dit is de Jeugdnota 2017-2020, vastgesteld eind 2016 (Gemeente Capelle aan den IJssel, 2016). Daarnaast wordt kort gekeken naar de “Toolkit Participatie: Voor Capellenaren, partners en onze organisatie” (Gemeente Capelle aan den IJssel, z.d. a), om een overzicht te krijgen van de overige participatiemogelijkheden in de gemeente. Daarna wordt op basis van de afgenomen interviews bekeken hoe het staat met de plannen die in de jeugdnota genoemd zijn. Tot slot worden ambities en ideeën voor de toekomst van de geïnterviewden besproken.

4.1 Ontwikkeling jongerenparticipatie in Capelle

De gemeente investeert al jaren in jeugdparticipatie. In 2007 werd de Capelse Jeugdraad opgericht als begin van deze investering. Enige tijd daarna werd het Kindercollege opgericht. Daarnaast ontstond de mogelijkheid voor jongeren om zich in te zetten voor elkaar of de buurt door middel van initiatieven. De gemeente vindt het van belang om jeugd te betrekken bij beleid dat hen aangaat, zodat zij kunnen opkomen voor hun belangen en wil het zelf organiseren van activiteiten door jongeren stimuleren. Er wordt aangegeven dat het een stem geven aan kinderen en jongeren zeer belangrijk is binnen de gemeente en dat ze dit wil blijven stimuleren en ondersteunen (Gemeente Capelle aan den IJssel, 2016).

4.1.1 Vorige jeugdnota

Jeugdparticipatie was een van de acht agendapunten uit de vorige jeugdnota, de Jeugdnota 2012-2015 “Jong meer doen”. Hierin werd aangegeven dat de gemeente de participatie van jeugd bij beleidsontwikkelingen wil verbeteren en jongeren wil stimuleren om zelf activiteiten te organiseren. De huidige jeugdnota wil hierop voortbouwen en de Capelse Jeugdraad en het Kindercollege voortzetten.

4.1.2 Jeugdparticipatie beleid

In de Jeugdnota 2017-2020 worden de doelen voor de komende jaren vastgesteld betreffende jeugdbeleid. Met jeugd wordt in de nota de leeftijd 0 tot en met 18 jaar bedoeld. Jeugdparticipatie is een onderdeel van het jeugdbeleid. In de inleiding van de jeugdnota wordt aangegeven dat de jeugdparticipatie in Capelle aan den IJssel, in de vorm van de jeugdraad en het kindercollege, ten opzichte van andere gemeenten goed loopt (Gemeente Capelle aan den IJssel, 2016, p. 3). Het Kindercollege is bedoeld voor basisschoolleerlingen en wordt daarom in de rest van dit hoofdstuk niet behandeld als jongerenparticipatie mogelijkheid, maar wel benoemd met betrekking tot de jeugdnota (Gemeente Capelle aan den IJssel, z.d. a).

4.1.3 Jeugdnota doelen

In de huidige jeugdnota worden vijf doelen opgesteld voor het jeugdbeleid. Dit zijn:

- ⇒ Capelse jeugdigen ontwikkelen hun talenten en hebben een positieve identiteit
- ⇒ Capelse jeugdigen zijn in staat om alledaagse hobbels bij het opgroeien te nemen
- ⇒ Capelse ouders beschikken over voldoende opvoedvaardigheden, zijn en worden betrokken en doen mee
- ⇒ Capelse jeugdigen hebben invloed op wat hen aangaat
- ⇒ Capelse jeugdigen groeien op in een veilige en stimulerende omgeving

Voor dit onderzoek wordt ingegaan op het vierde doel: Capelse jeugdigen hebben invloed op wat hen aangaat (Gemeente Capelle aan den IJssel, 2016, p. 27).

Bij dit doel zijn twee speerpunten geformuleerd. Het eerste speerpunt is het versterken van formele participatie. Het doel bij dit speerpunt is om meer kinderen en jongeren te betrekken. Op deze manier wordt de invloed van kinderen en jongeren vergroot, leren zij een steentje bijdragen aan hun omgeving en ontwikkelen ze verschillende vaardigheden. Om dit doel te bereiken zijn de laatste jaren een aantal dingen ondernomen of worden nog ondernomen. Ten eerste zal de Kinderconferentie iedere twee jaar plaatsvinden. Ten tweede worden de jeugdraad en het kindercollege verder ondersteund. De Jeugdraad en het Kindercollege zullen gaan samenwerken met kinder- en jongerenraden van scholen en buiten schoolse opvang. Daarnaast komt er een evaluatie van de Jeugdraad en het Kindercollege. Op basis daarvan worden nieuwe doelstellingen geformuleerd. Ten derde gaat de gemeente inzetten op het vergroten van invloed van jeugd en hun ouders in de hulpverlening op beleid. Tot slot worden de rechten en belangen van de jeugd, evenals voorgaande jaren, vertegenwoordigd door de Capelse kinderombudsman.

Het tweede speerpunt dat is geformuleerd bij het doel om Capelse jeugdigen invloed te geven op wat hen aangaat is om ouders en kinderen meer te ondersteunen om hun ideeën om te zetten in daden. De gemeente wil kinderen, jongeren en hun ouders meer ruimte geven om hun ideeën te delen en deze uit te voeren. Om dit te bereiken wil de gemeente ten eerste nieuwe vormen van jeugdparticipatie ontwikkelen samen met de Jeugdraad en het Kindercollege. Ten tweede willen ze initiatieven stimuleren die de participatie van jongeren vergroten. Ten derde wil de gemeente jeugd zelf de kans geven om samen met professionals een activiteiten aanbod neer te zetten. Tot slot wil de gemeente twee themabijeenkomsten per jaar organiseren voor beleidsmakers en professionals.

Op het gebied van leefomgeving wordt in de jeugdnota ook een aantal enquêtes genoemd dat onder jongeren verspreid wordt, namelijk de bewonersenquête, de buurtmonitor en de vierjaarlijkse enquête in het kader van Veilig Opgroeien. Daarnaast wordt onder het kopje leefomgeving aangegeven dat het Kindercollege en de Jeugdraad betrokken worden bij ruimtelijke ontwikkelplannen, zodat hun wensen worden meegenomen.

4.1.4 Toolkit

In de jeugdnota worden voornamelijk de Jeugdraad en het Kindercollege genoemd als participatiemogelijkheden voor jongeren in de gemeente. In de toolkit (Gemeente Capelle aan den IJssel, z.d. a) worden tweeëntwintig participatiemogelijkheden genoemd en deze zijn ingedeeld aan de hand van de participatieladder. Van deze mogelijkheden wordt maar bij één optie een minimale leeftijd van 18 jaar gesteld, namelijk bij de Whatsapp buurtpreventie. Er worden drie opties genoemd speciaal voor basisschoolleerlingen in de leeftijden 6 tot en met 12 jaar, namelijk het Kindercollege, de kinderraad en Politiekids. Puur op deze toolkit (Gemeente Capelle aan den IJssel, z.d. a) afgaand zou dus gesteld kunnen worden dat er voor jongeren ten minste achttien verschillende manieren beschikbaar zijn om te participeren, waaronder de Jeugdraad. De overige manieren zijn: Buurtpreventieteam, Meedoen met groen, Maak Capelle, WOP's, Right to challenge, Co-creatiebijeekomsten, Buurt bestuurt met moeders rondelen, Burgernet, Adviesraad sociaal domein, Capels expertise netwerk, Inspraakbijeekomsten, Burgerjury, Burgerpanel, Ideeënbus, Buurtmonitor, Thuis in Capelle en inspreken in de raad. Hiervan zijn de meeste meegenomen in het onderzoek en staan, hoewel anders verwoord, in de enquête. Een aantal van de mogelijkheden worden niet meegenomen, omdat hiervoor speciale expertise nodig is waarover de jongeren hoogstwaarschijnlijk niet beschikken, zoals bij het Capels expertise netwerk, de Burgerjury en de Adviesraad sociaal domein.

4.2 Huidige situatie

De organisatie van de gemeente Capelle aan den IJssel is opgebouwd uit zeven afdelingen. Dit zijn Publiekszaken, Stadsbeheer, Stadsontwikkeling, Samenleving, Bestuurs- en Concernondersteuning, Facilitaire diensten en Financiën (gemeente Capelle aan den IJssel, z.d. b). Algemene participatie is een onderwerp dat voor een groot deel ligt bij de afdeling Bestuurs- en Concernondersteuning. Jeugd participatie is een onderwerp dat voornamelijk bij de afdeling Samenleving ligt. Daarnaast zijn alle afdelingen zelf verantwoordelijk voor participatie bij het beleid dat ze maken en de projecten die ze uitvoeren. Om een breed overzicht te krijgen, zijn voor dit onderzoek mensen van verschillende afdelingen geïnterviewd, namelijk van de afdelingen Stadsbeheer, Stadsontwikkeling, Samenleving en Bestuurs- en Concernondersteuning.

4.2.1 Participatiemogelijkheden

Vanuit alle afdelingen waarmee gesproken is, wordt aangegeven dat jongeren niet of nauwelijks deelnemen aan reguliere participatiemogelijkheden, zoals het bijwonen van bijeenkomsten die door de gemeente georganiseerd worden. Zo worden vanuit Stadsontwikkeling bij gebiedsontwikkelingen bijeenkomsten georganiseerd, waarvoor alle omwonenden een uitnodiging ontvangen. Dit is niet specifiek gericht aan een doelgroep, maar in de praktijk komen jongeren hier niet naar toe (Respondent 1). In dit geval kan dus gezegd worden dat als wordt gekeken naar de twee inhoudelijke afbakeningen van Jager-Vreugdenhil (2011) dat het

wie er participeert voornamelijk volwassenen zijn en niet jongeren. Deze vorm van participatie betreft voornamelijk de eerste twee treden van de participatielader (Hart, 1992).

Vanuit de afdeling Bestuurs- en Concernondersteuning (Respondent 3 en 4) komt naar voren dat bij participatie met jongeren in de wijk, dit voor het grootste deel wordt uitbesteed aan organisaties, zoals Welzijn Capelle en Sportief Capelle (en activiteiten georganiseerd door wijkbuurtgroepen), omdat deze organisaties dichterbij de jongeren staan. Ook vanuit de afdeling Stadsbeheer wordt Sportief Capelle genoemd. Zo is deze organisatie betrokken geweest bij de plannen voor het plaatsen van interactieve speeltoestellen (Respondent 5). Hierdoor wordt geprobeerd het 'mogen' participeren te versterken door belemmeringen die een gemeentelijke organisatie met zich mee brengt bij het participeren van jongeren weg te nemen (Jager-Vreugdenhil (2011)).

In de wijkoverlegplatforms (WOP's) die per wijk zijn opgericht zijn ook nauwelijks jongeren aanwezig bij de bijeenkomsten. De geïnterviewden van de afdeling Bestuurs- en Concernondersteuning (Respondent 3 en 4) geven wel aan dat de WOP's hier wel over nadenken en ook wel meer jongeren willen betrekken. Er wordt aangegeven dat jongeren waarschijnlijk niet erg geraakt worden of in ieder geval niet aansprekend genoeg door onderwerpen die spelen in een buurt en er zo niet echt mee bezig zijn. Hier is hetzelfde te zien als bij de bijeenkomsten van Stadsontwikkeling, namelijk dat de doelgroep niet enkel jongeren betreft. Als gekeken wordt naar de inhoudelijke afbakening wie er participeert van Jager-Vreugdenhil (2011) in dit geval alle inwoners van Capelle zijn. Ook deze vorm van participatie betreft de eerste twee treden van de participatieladder (Hart, 1992).

4.2.2 Online participatie

Vanuit de afdeling Samenleving (Respondent 2) wordt ook een aantal manieren genoemd waarop geprobeerd wordt jongeren te betrekken. Zo is er een website speciaal voor jongeren, genaamd jongincapelle.nl. Dit is een site waarop jongeren informatie kunnen vinden over allerlei onderwerpen, zoals relatie, roken, alcohol, dyslexie en pesten. Daarnaast is er informatie te vinden over de Jeugdraad en het kindercollege en zijn er verschillende fora waarop jongeren vragen kunnen stellen (Jong in Capelle, z.d. a). Dit betreft dus voornamelijk de eerste twee van de participatieladder, namelijk informeren (Hart, 1992). Daarnaast verspreidt de gemeente elke vier jaar een enquête onder alle jongeren in Capelle over verschillende onderwerpen omtrent veilig opgroeien. Bij de vorige enquête heeft dit geleid tot enkele maatregelen in een aantal wijken om de veiligheid van jeugd te verbeteren.

4.2.3 Scholen

Ook via scholen probeert de gemeente jeugd te bereiken. Zo wordt er door een geïnterviewde van de afdeling Stadsontwikkeling verteld over het project Lijsterpark, waarbij door middel van prikborden de mening van de jongeren is gevraagd (Respondent 1). Ook zijn mensen van de afdeling Stadsontwikkeling op scholen langs geweest om te praten over architectuur, dit was op een basisschool. Er wordt aangegeven dat het contact met het middelbare onderwijsveld soms stroef kan verlopen, door de algehele drukte op deze scholen.

4.2.4 Jeugdraad

Bijna iedere geïnterviewde geeft aan dat voor jongerenparticipatie voornamelijk naar de Jeugdraad gekeken moet worden. In de Jeugdraad zitten jongeren van 12 tot 25 jaar. Hun doel is het leuker en beter maken van de stad voor Capelse jongeren. Dit doen ze onder andere door het geven van adviezen aan de gemeente en door het organiseren van activiteiten en evenementen. Binnen de jeugdraad bestaan drie werkgroepen. Ten eerste de werkgroep Advies, die informatie en advies geeft over onderwerpen die jongeren aangaan. Ten tweede de werkgroep Activiteiten en Evenementen die activiteiten en evenementen voor jongeren organiseert. De laatste werkgroep is de werkgroep PR en Communicatie, die gaat over het onder de aandacht brengen van alles waar de Jeugdraad zich mee bezig houdt (Capelse Jeugdraad, z.d.).

Er wordt geprobeerd veel te organiseren vanuit de Jeugdraad, zoals een debat voorafgaand aan verkiezingen speciaal voor jongeren. Vanuit de afdeling Stadsbeheer wordt aangegeven dat via de Jeugdraad jongeren betrokken worden bij de aanleg van onder andere skateparken (Respondent 5). Ook is de Jeugdraad vaak aanwezig bij conferenties, waar ze hun inbreng mogen geven over beleidsnotities. Bijvoorbeeld bij het Pact van Capelle was een vertegenwoordiger van de Jeugdraad aanwezig (Respondent 2). Dit was een conferentie over opgave gericht werken in november 2018 (Gemeente Capelle aan den IJssel, 2018 a). Bij het ontwikkelen van de jeugdnota is de jeugdraad ook actief betrokken geweest. Geïnterviewden vanuit de afdeling Samenleving (Respondent 6 en 7) geven aan dat de Jeugdraad mede de vijf doelen uit de nota heeft aangedragen en dat zij zelf een jongeren versie van de nota hebben uitgebracht (Capelse Jeugdraad, 2017). Verder zit er ook een afvaardiging van de Jeugdraad in het Denk en Doe Mee! Fonds-team die gaan over het goedkeuren van initiatieven. Het Denk & Doe mee! Fonds is een platform waar inwoners maatschappelijke initiatieven kunnen indienen en hiervoor ondersteuning nodig hebben (Denk en Doe Mee! Fond, z.d.). Echter zijn er nauwelijks jongeren die initiatieven indienen (Respondent 7).

4.3 Ambities

Het betrekken van jongeren is duidelijk een wens binnen de gemeente, maar ook een aandachtspunt. Iedere geïnterviewde geeft aan dat er ambities zijn meer te doen om jongeren te betrekken en te motiveren. Vanuit geïnterviewden komen ideeën om nieuwe manieren van participeren voor jongeren op te zetten, maar ook voor het verder verbeteren van huidige participatiemogelijkheden. Zo kwamen er vanuit de afdeling Samenleving verschillende ideeën over het opzetten van participatie structuren voor jongeren. Hierbij werd gedacht aan een kinderrajk, maar dan speciaal voor jongeren (Respondent 2). Gemeente Capelle aan den IJssel kent kinderraden voor basisschoolleerlingen. Dit houdt in dat alle basisscholen afgevaardigden sturen en deze afgevaardigden gaan samen nadenken over wat ze belangrijke thema's vinden en wat ze willen veranderen in de stad. Hier gaan ze vervolgens aan werken. Dit bestaat momenteel nog niet voor middelbare scholen, maar is wel denkbaar.

Een andere structuur die genoemd werd was het implementeren van de vreedzame scholen op de middelbare school (Respondent 2). De vreedzame scholen is een methode die leerlingen opvoedt tot democratische burgers en in op de meeste basisscholen al ingevoerd in Capelle,

vaak gekoppeld aan een vreedzame wijk. Vanuit een geïnterviewde van de afdeling Samenleving wordt aangegeven dat er plannen zijn om dit ook op het voortgezet onderwijs op te zetten. Hiervoor worden al gesprekken gevoerd met scholen (Respondent 6).

Vanuit de afdeling Samenleving wordt aangegeven dat er ook bij de Jeugdraad nog verbeteringen denkbaar zijn (Respondent 2 en 7). Er wordt aangegeven dat de Jeugdraad vaak laat in een proces betrokken wordt, waardoor ze soms niet genoeg tijd heeft om zich goed in te lezen over een onderwerp en vrij snel met een reactie moet komen. Een genoemde oplossing hiervoor zou kunnen zijn om de Jeugdraad per jaar een aantal thema's te laten kiezen, waar ze zich dan beter in kan verdiepen. Daarnaast wordt er nagedacht over het opzetten van een apart burgerpanel speciaal voor jongeren, zodat deze enquêtes in kunnen vullen om zo hun mening te laten horen (Respondent 2). Een geïnterviewde van de afdeling Bestuurs- en Concernondersteuning sluit af met dat de gemeente veel doet en het misschien voor de gemeente goed zou zijn om gericht in te zetten op een aantal middelen. Zo kan geld gericht en beter worden besteed en is het voor jongeren ook duidelijker wat de mogelijkheden zijn (Respondent 4).

4.4 Evaluatie Jeugdnota

In de Jeugdnota 2017-2020 wordt een aantal doelen gesteld dat eerder in dit hoofdstuk besproken is. Voor een groot deel worden deze doelen al gerealiseerd of is de gemeente er mee bezig. Dit jaar vindt er een evaluatie plaats van de Jeugdnota, echter is deze nog niet gestart. In dit onderzoek worden de doelen nagedaan in hoeverre aan deze is voldaan. Enkel de doelen die betrekking hebben op jongeren worden meegenomen.

Het doel de Jeugdraad te evalueren is gerealiseerd. Uit deze evaluatie bleek dat de Jeugdraad in zijn huidige vorm voldoet aan de doelstelling om de Capelse jeugd een stem te geven richting de gemeente. De conclusie is dan ook dat de doelstellingen van de Jeugdraad niet aangepast hoeven te worden. Wel wordt aangegeven dat de werkwijze van de Jeugdraad verbeterd kan worden, door het versterken van adviesactiviteiten en de communicatiefunctie. Hierbij moet gedacht worden aan onder andere de sociale mediakanalen van de Jeugdraad actueel te houden en meer activiteiten voor jeugd te organiseren (Gemeente Capelle aan den IJssel, 2018 b).

De Jeugdraad werkt nog beperkt samen met jongerenraden van scholen en buitenschoolse opvang. Dit is echter een wens vanuit een geïnterviewde van de afdeling Samenleving, dus hier wordt binnen de gemeente wel over nagedacht en aan gewerkt. Ook over het vergroten van jongerenparticipatie en het ontwikkelen van nieuwe vormen van jeugdparticipatie wordt binnen de gemeente nagedacht en onderzoek naar gedaan. Bijvoorbeeld door middel van een bijeenkomst met de jeugdraad over hoe jongeren het beste benaderd kunnen worden, zoals door een geïnterviewde van de afdeling Samenleving werd verteld. Een andere geïnterviewde van de afdeling Samenleving geeft aan dat het idee van deze bijeenkomst begonnen is met het idee dat veel jongeren slecht hun weg weten te vinden naar de middelen die de gemeente aanbiedt en dat ze daarom de informatie meer willen bundelen.

Het doel om jeugd de kans te geven om samen met professionals activiteiten te organiseren gebeurt in samenwerking met zowel de Jeugdraad als het Kindercollege (Gemeente Capelle aan den IJssel, 2018 b).

Een ander doel uit de jeugdnota luidde dat er twee keer per jaar een themabijeenkomst wordt georganiseerd voor beleidsmakers en professionals. Meerdere malen per jaar vinden thema-avonden plaats in de gemeenteraad waarbij verschillende thema's besproken worden (gemeente Capelle aan den IJssel, z.d. c).

Tot slot was een van de doelen dat de rechten en belangen van de jeugd vertegenwoordigd worden door de Capelse kinderombudsman. Sinds 2018 wordt deze taak vervuld door mevrouw Goudsmit, zij heeft dit overgenomen van haar voorganger (gemeentelijke kinderombudsman, z.d.).

4.5 Tussenconclusie

De deelvraag luidde: "Wat doet de gemeente reeds op het gebied van jongerenparticipatie?"

De belangrijkste manier waarop jongeren participeren in gemeente Capelle aan den IJssel is via de Jeugdraad. Dit is eigenlijk de enige tool die door alle afdelingen van de gemeente gevonden en gebruikt wordt. Dit is ook voor de gemeente de belangrijkste en meest gebruikte schakel met jongeren in de stad. Als naar de doelen uit de Jeugdnota gekeken wordt, dan lukt het de gemeente om de Jeugdraad te blijven ondersteunen en in stand te houden, waardoor deze al vrij lang bestaat.

Van overige manieren van participeren waar jongeren ook toegang tot hebben, lijken jongeren weinig tot geen gebruik van te maken. Er zijn redelijk veel mogelijkheden voor jongeren om aan te haken, zoals bijeenkomsten en enquêtes, maar hier weten jongeren hun weg niet naar toe te vinden. De participatiemogelijkheden lijken in veel gevallen niet erg gestructureerd of inzichtelijk en bestaande tools worden soms niet (genoeg) verspreid binnen de afdelingen van de gemeente. Het tweede speerpunt, waarin de wens werd uitgesproken om meer ruimte te geven aan de ideeën van jongeren en hun ouders, komt hierdoor nog minder naar voren in het huidige beleid. Het beleid van de gemeente lijkt hierdoor nog niet echt in te spelen op wat jongeren motiveert of hindert.

De gemeente is daarentegen wel druk bezig met dit op allerlei manieren te stimuleren. Er zijn binnen de gemeente veel ambities en plannen voor de toekomst om jongeren meer te betrekken, wat overeenkomt met de plannen in de jeugdnota, maar tot nu toe steunt jongerenparticipatie in de gemeente grotendeels op de jeugdraad.

Hoofdstuk 5: Motieven en hindernissen om te participeren

In dit hoofdstuk worden de resultaten gepresenteerd voor de tweede deelvraag. De enquêtes en het interview met de jeugdraad worden besproken om antwoord te geven op de tweede deelvraag. De tweede deelvraag waarop in dit onderzoek antwoord gegeven wordt luidt als volgt: ‘Welke motieven hebben jongeren om wel of juist niet te participeren in beleidsprocessen en welke hindernissen ervaren zij?’

Er wordt gekeken naar hoeveel jongeren participeren in hun gemeente en op welke manieren ze dit het meest doen. Daarna wordt gekeken naar waarom jongeren wel of niet participeren.

In dit hoofdstuk wordt eerste een algemeen overzicht gegeven van hoe veel jongeren de enquête hebben ingevuld en welke woonplaats, leeftijd en geslacht zij hebben. Ook wordt gekeken naar op wat voor manier zij participeren. Daarna wordt ingegaan op de motieven waar in vraag vijf naar gevraagd wordt en vervolgens naar de hindernissen waar in vraag 6 naar gevraagd wordt. Voor deze analyses worden eerst de stellingen los bekeken en wordt bekeken hoe dit binnen de concepten past. Daarna worden de stellingen door middel van een factoranalyse in schalen ingedeeld op basis van de concepten uit het theoretisch kader. Op basis van deze schalen wordt gekeken welke van de motieven en hindernissen het meest worden ingevuld. Tot slot wordt bij de hoogst scorende motieven en hindernissen gekeken of er significante verschillen bestaan in leeftijd, geslacht en woonplaats. De uitkomsten van de enquête worden vergeleken met de antwoorden van de leden van de Capelse Jeugdraad.

5.1 Overzicht enquêtevragen

In totaal hebben 103 jongeren de enquête ingevuld. In de eerste vraag van de enquête wordt gevraagd naar de leeftijd van de jongeren. De verdeling van de antwoorden zijn te zien in tabel 1. Te zien is dat 16-jarige het vaakst de enquête hebben ingevuld. Voor dit onderzoek worden de resultaten opgedeeld in twee groepen. In de eerste groep de leeftijden 12 tot en met 14 en in de tweede groep 15 tot en met 18. Dit onderscheid wordt gemaakt, omdat dit het verschil is tussen bovenbouw en onderbouw en zo makkelijker een vergelijking gemaakt kan worden. In totaal vallen 28 jongeren (27,18 procent) in de categorie onderbouw en 75 jongeren (72,82 procent) in de categorie bovenbouw.

Leeftijd	Aantal jongeren
12 jaar	3
13 jaar	11
14 jaar	14
15 jaar	21
16 jaar	27
17 jaar	12
18 jaar	15

Tabel 1.

Van de 103 ingevulde enquêtes zijn er 70 ingevuld door meisjes (68 procent). Jongens hebben in totaal 32 enquêtes ingevuld (31.1 procent). Slechts een persoon heeft de categorie ‘Anders’ ingevuld (1 procent). Doordat de categorie Anders zo weinig is ingevuld, wordt deze niet meegenomen in vergelijkingen op het gebied van geslacht. In de derde vraag van de enquête wordt gevraagd of de jongeren in Capelle aan den IJssel wonen of ergens anders. In totaal geven 35 jongeren aan in Capelle aan den IJssel te wonen (34 procent) en 68 jongeren geven aan buiten Capelle te wonen (66 procent). Jongeren buiten Capelle zijn duidelijk in de meerderheid. Echter zit een deel van deze 66 procent wel op school in Capelle. Op de middelbare school die meegewerkt heeft aan het onderzoek zitten leerlingen uit Capelle, maar ook uit verschillende dorpen in de omgeving. Een deel van de jongeren die buiten Capelle wonen hebben dus wel een connectie met Capelle.

Tot slot geeft, van de jongeren die de enquête hebben ingevuld, 51.5 procent (53 personen) aan nog nooit een van de aangegeven participatie opties te hebben gedaan. Dit betekent dat 48,5 procent van de jongeren heeft ingevuld wel te participeren. Deze hebben één of meerdere antwoorden ingevuld. Er zijn van deze jongeren vier jongeren (3.9 procent) die zelf een andere optie opgeschreven hebben. Zo geeft een jongere aan voor de gemeente te werken, heeft een jongere samen met een vriendin de nationale buitenspeeldag georganiseerd, zit de opa van een jongere in de gemeenteraad en heeft een jongere actie gevoerd om de plaatselijke bibliotheek open te houden. Het werken voor de gemeente en een opa in de gemeenteraad kunnen beide niet geteld worden als participatie. De verdeling van de overige ingevulde antwoorden van jongeren die wel geparticipeerd hebben zijn weergegeven in de tabel hieronder. De antwoorden zijn gesorteerd van meest ingevuld naar minst ingevuld. Opvallend is dat 13 jongeren gestemd hebben tijdens de verkiezingen. Aangezien er 15 jongeren 18 jaar of ouder zijn, heeft bijna iedereen hiervan gestemd.

Antwoord	Aantal ingevuld
Ja, ik ben met mijn klas op uitje naar het gemeentehuis geweest	16 (15,5%)
Ja, ik volg de gemeente via (sociale) media (bijvoorbeeld facebook, twitter, tv of de krant)	13 (12.6%)
Ja, ik heb gestemd tijdens de gemeenteraadsverkiezingen	13 (12.6%)
Ja, ik vul wel eens een (online) enquête in voor de gemeente, via email of facebook (deze enquête niet meegeteld)	8 (7.8%)
Ja, er is op straat door iemand van de gemeente wel eens naar mijn mening gevraagd over iets dat gebeurde in de stad	8 (7.8%)
Ja, ik zit/zat in de (Capelse) jeugdraad	8 (7.8%)
Ja, ik ga wel eens naar bijeenkomsten van de gemeente	7 (6.8%)
Ja, ik heb wel eens iets georganiseerd waarvoor ik geld gekregen heb van de gemeente	2 (1.9%)
Ja, ik zit/zat in het (Capelse) kindercollege	1 (1.0%)
Anders	4 (3.9)
Totaal	80

Tabel 2.

5.2 beoordeling stellingen

Er wordt ingegaan op hoe de stellingen beoordeeld zijn. Dit gebeurt per concept. In de tabellen worden de stellingen uit de enquête weergegeven, met tussen haakjes het motief, gevolgd door de antwoordmogelijkheden, het gemiddelde en tot slot de standaarddeviatie. In de vakjes staat het aantal keer dat het antwoord is ingevuld. Tussen haakjes is het aantal procenten weergegeven. De stelling worden gerangschikt van hoogste gemiddelde naar laagste gemiddelde. Een hoger gemiddelde staat gelijk aan een positievere boordeling.

5.2.1 Motieven om te participeren

In tabel 3 zijn de eerste zeven stellingen van de vraag ‘Wat zijn redenen dat je participeert?’ weergegeven. Deze stellingen vormen het concept Intrinsieke motivatie, opgedeeld in. In tabel 4 zijn de overige vier stellingen weergegeven. Deze vormen samen het concept Extrinsieke motivatie. De vraag is door 50 jongeren ingevuld. Slechts een jongere heeft een antwoord ingevuld bij de optie Overig. Deze vulde in: Samen de wereld verbeteren.

Wat zijn redenen dat je participeert? (Intrinsieke motieven)	Helemaal oneens	Oneens	Eens	Helemaal eens	Gemiddelde	Standaard deviatie
Omdat ik bepaalde onderwerpen belangrijk vind (Zelfgericht)	1 (2)	12 (24)	30 (60)	7 (14)	2,86	0,67
Omdat ik er iets van leer (Zelfgericht)	3 (6)	10 (20)	29 (58)	8 (16)	2,84	0,77
Omdat het me een goed gevoel geeft (Zelfgericht)	1 (2)	13 (26)	32 (64)	4 (8)	2,78	0,62
Omdat ik iets wil veranderen (Doelgericht)	1 (2)	16 (32)	27 (54)	6 (12)	2,76	0,69
Omdat ik bepaalde onderwerpen interessant vind (Zelfgericht)	4 (8)	10 (20)	32 (64)	4 (8)	2,72	0,73
Omdat een onderwerp mijn omgeving beïnvloed (bijvoorbeeld het plaatsen van bomen in mijn straat) (Doelgericht)	4 (8)	13 (26)	27 (54)	6 (12)	2,70	0,79
Omdat ik er een beloning voor krijg (bijvoorbeeld cadeautje of wat lekkers) (Zelfgericht)	15 (30)	18 (36)	13 (26)	4 (8)	2,12	0,94
Totaal					2,68	

Tabel 3.

Uit een bestudering van de cijfers in tabel 3 valt op dat de stelling ‘Omdat ik er een beloning voor krijg’ zowel het vaakst met helemaal oneens beantwoord word als met oneens, namelijk 15 en 18 van de 50 keer. De stellingen ‘Omdat het me een goed gevoel geeft’ en ‘Omdat ik bepaalde onderwerpen interessant vind’ worden met beide 32 keer het vaakst met eens beantwoord. Het antwoord helemaal eens wordt het meeste ingevuld bij ‘Omdat ik er iets van leer’. Wat verder opvalt is dat op één stelling na bij alle stellingen het antwoord eens het meest is ingevuld. Enkel bij de stelling over het krijgen van een beloning wordt oneens het meeste ingevuld. Over het algemeen zijn de jongeren dus erg positief over de Intrinsieke motieven. Tot slot zijn de jongeren het minst eensgezind over de stelling ‘Omdat ik er een beloning voor krijg’. De standaarddeviatie bij deze vraag is het hoogst. Tegelijkertijd scoort deze stelling het slechts. Het meest eensgezind zijn de jongeren over de stellingen ‘Omdat het me een goed gevoel geeft’ en ‘Omdat ik bepaalde onderwerpen belangrijk vindt’. De standaarddeviatie bij deze stellingen zijn laag en de beide vragen hebben daarnaast een hoog gemiddelde.

Wat zijn redenen dat je participeert? (Extrinsieke motieven)	Helemaal oneens	Oneens	Eens	Helemaal eens	Gemiddelde	Standaard deviatie
Omdat ik het leuk vind activiteiten met anderen te doen (bijvoorbeeld met je ouders mee of samen met je vrienden) (Sociaal)	1 (2)	16 (32)	25 (50)	8 (16)	2,80	0,73
Omdat ik mij onderdeel voel van deze stad en mij hier verantwoordelijk voor voel (Altruïstisch)	6 (12)	22 (44)	18 (36)	4 (8)	2,40	0,81
Omdat mensen in mijn omgeving dit ook doen (Altruïstisch)	4 (8)	26 (52)	18 (36)	2 (4)	2,36	0,69
Omdat verenigingen waar ik lid van ben dit aanmoedigen of hiervoor dingen organiseren (In staat stellende)	15 (30)	16 (32)	14 (28)	5 (10)	2,18	0,98
Totaal					2,44	

Tabel 4.

In tabel 4 wordt de stelling ‘Omdat verenigingen waar ik lid van ben dit aanmoedigen of hiervoor dingen organiseren’ het meest beantwoord met helemaal oneens, namelijk 15 van de 50 keer. ‘Omdat mensen in mijn omgeving dit ook doen’ wordt het vaakst met oneens beantwoord. Wat ook opvalt is dat de stelling ‘Omdat ik het leuk vind activiteiten met anderen

te doen' zowel bij eens het vaakst wordt ingevuld als bij helemaal eens. Deze stelling heeft dan ook veruit het hoogste gemiddelde. Er kan dus gezegd worden dat Sociale motieven meer een reden zijn voor jongeren om te participeren dan dat Altruïstische en In staat stellende motieven dat zijn. Het concept In staat stellende motieven en dus de stelling 'Omdat verenigingen waar ik lid van ben dit aanmoedigen of hiervoor dingen organiseren' heeft met afstand het laagste gemiddelde en daar zijn de jongeren ook het meest eensgezind over. De stelling heeft, met 0,98, de hoogste standaardafwijking. Verder valt op dat bij de stellingen het antwoord oneens het meest gegeven wordt, behalve bij de eerste stelling in de tabel. De jongeren zijn dus vrij negatief over de Extrinsieke motieven als reden voor participatie. Tot slot kan er aan de hand van het totale gemiddelde van de Intrinsieke motieven en de Extrinsieke motieven, respectievelijk 2,68 en 2,44, verwacht worden dat Intrinsieke motieven een belangrijkere motivatie vormen voor jongeren om te participeren.

5.2.2 Hindernissen om te participeren

In tabel 5 en tabel 6 zijn de antwoorden op de vraag 'Wat zijn redenen dat je niet participeert?' op dezelfde manier als in tabel 3 en 4 weergegeven. Bij deze vraag hebben drie jongeren een andere optie ingevuld waarom ze niet participeren. Een jongere geeft aan geen zin te hebben, een andere heeft geen tijd (dit is ook een van de stellingen) en de derde geeft aan dat zijn of haar interesses ergens anders liggen. Deze vraag is 53 keer ingevuld. De eerste vier stellingen (zie tabel 5.) vormen de Interne hindernissen en de overige zes vormen het concept Externe hindernissen (zie tabel 6.).

Wat zijn redenen dat je niet participeert? Interne hindernissen	Helemaal oneens	Oneens	Eens	Helemaal eens	Gemiddelde	Standaard deviatie
Omdat ik niet genoeg over de onderwerpen weet (Kennis)	2 (3.77)	9 (16.98)	33 (62.26)	9 (16.98)	2.92	0.70
Omdat ik er niet genoeg tijd voor heb (Middelen)	6 (11.32)	12 (22.64)	17 (32.08)	18 (33.96)	2.89	1.01
Omdat ik niet beschik over de vaardigheden (denk aan praten in het openbaar en het bedenken van een mening) (Vaardigheden)	14 (26.42)	21 (39.62)	14 (26.42)	4 (7.55)	2.15	0.91
Omdat ik niet beschik over de middelen (denk aan vervoer om op locatie te komen of geld) (Middelen)	20 (37.74)	19 (35)	14 (26.42)	0 (0)	1.89	0.80
Totaal					2,46	

Tabel 5.

Wat als eerste opvalt in tabel 5 is dat geen enkele jongeren de stelling ‘Omdat ik niet beschik over de middelen’ met helemaal eens heeft beantwoord. Dit is de enige stelling uit de hele enquête waarbij een antwoord mogelijkheid helemaal niet wordt ingevuld. De stelling wordt daarnaast het meest ingevuld met helemaal oneens. De hindernis Middelen wordt dus door de jongeren die de enquête hebben ingevuld niet gezien als een hindernis om te participeren. Het meest ingevulde antwoord is eens bij de stelling ‘Omdat ik niet genoeg over de onderwerpen weet’, maar liefst 62.26%. Uit enquête zou dus blijken dat het concept Kennis een belangrijke hindernis is voor jongeren om niet te participeren. Dit blijkt ook uit het hoge gemiddelde van de stelling. Daarnaast zijn de jongeren over deze stelling ook het meest eensgezind. Ook de stelling ‘Omdat ik er niet genoeg tijd voor heb’ wordt positief beoordeeld, en wordt het meest beantwoord met helemaal eens. Wel zijn de jongeren over deze stelling het meest verdeeld.

Wat zijn redenen dat je niet participeert? Externe hindernissen	Helemaal oneens	Oneens	Eens	Helemaal eens	Gemiddelde	Standaard deviatie
Omdat dit mij door niemand gevraagd is te doen (Gevraagd worden)	5 (9.43)	1 (1.89)	26 (43.06)	21 (39.62)	3.19	0.88
Omdat ik niet weet hoe of waar ik dit kan doen (Inrichting)	6 (11.32)	8 (15.09)	25 (47.17)	14 (26.42)	2.89	0.93
Omdat ik niet verwacht dat er iets veranderd (Effect)	4 (7.55)	17 (32.08)	24 (45.28)	8 (15.09)	2.68	0.83
Omdat ik denk dat er niets met mijn inbreng gedaan wordt (Effect)	4 (7.55)	22 (41.51)	21 (39.62)	6 (11.32)	2.55	0.80
Omdat er geen goede mogelijkheden zijn voor mij om te participeren (Inrichting)	4 (7.55)	21 (39.62)	23 (47.17)	5 (9.43)	2.55	0.77
Omdat ik denk dat er toch niet naar mijn mening geluisterd wordt (Effect)	6 (11.32)	24 (45.28)	17 (32.08)	6 (11.32)	2.43	0.84
Totaal					2,72	

Tabel 6.

Wat als eerste opvalt in tabel 6 is dat er voor het eerst in de enquête een gemiddelde te zien is van boven de 3 (oftewel eens). Met slechts zes jongeren die oneens of helemaal oneens antwoorden wordt deze vraag erg positief ingevuld. De vraag wordt het meest ingevuld bij zowel helemaal eens als eens. Er kan aangenomen worden dat de hindernis Gevraagd worden een belangrijke reden is voor het niet participeren van jongeren. Ook de stelling ‘Omdat ik niet weet hoe of waar ik dit kan doen’ wordt overwegend positief ingevuld. Wat verder opvalt is dat de stellingen ‘Omdat ik denk dat er niets met mijn inbreng gedaan wordt’ en ‘Omdat ik denk dat er toch niet naar mijn mening geluisterd wordt’ beide het meest met oneens beoordeeld

worden. De stelling ‘Omdat ik niet verwacht dat er iets veranderd’ wordt wat positiever beantwoord, maar in het algemeen kan gezegd worden dat jongeren de hindernis Het effect van participatie niet zien als een grote reden om niet te participeren. Als de gekeken wordt naar de totale gemiddelde van Interne en Externe hindernissen, respectievelijk 2,46 en 2,72, dan zou gezegd kunnen worden dat Externe hindernissen over het algemeen een grotere rol spelen in het niet participeren van jongeren dan Interne hindernissen.

5.3 Schalen vormen

5.3.1 Schalen intrinsieke motivatie en extrinsieke motivatie

Het kijken naar gemiddelden geeft een indicatie van verschillen tussen de concepten in dit onderzoek. Het zegt echter niets over of deze verschillen significant zijn. Om iets te kunnen zeggen over de concepten uit de in dit onderzoek gebruikte literatuur en of er significante verschillen bestaan tussen deze concepten zijn de vragen uit de enquête verdeeld in schalen. Dit is gedaan op basis van de literatuur en leverde de verschillende concepten op die staan in het conceptueel model. Om te testen of deze schalen ook kloppen met de resultaten van de enquête is een factor analyse uitgevoerd. Er is gekozen voor een Varimax rotatie, omdat dit beter te interpreteren factoren oplevert. Deze techniek wordt gebruikt om de uiting van de onderliggende matrix te vergroten (de Vocht, 2016). Voor vraag vijf (zie bijlage 3), zes (zie bijlage 4) en zeven (zie bijlage 5) van de enquête is een factor analyse gedaan. Uit deze factor analyse bleek dat het niet mogelijk was om een schaal te vormen voor iedere soort motief en hindernis. Er is daarom voor gekozen om de schalen direct te baseren op extrinsieke motieven, intrinsieke motieven, interne hindernissen en externe hindernissen om hierover uitspraken te kunnen doen. Dit sloot goed genoeg aan op de uitkomst van de factor analyse. Echter heeft dit wel tot gevolg gehad dat een aantal stellingen weg gelaten moesten worden in de analyse.

De eerste schaal bestaat uit de intrinsieke motieven uit vraag 5 van de enquête. In deze schaal zitten de volgende stellingen:

- ⇒ Omdat het me een goed gevoel geeft
- ⇒ Omdat ik er iets van leer
- ⇒ Omdat ik bepaalde onderwerpen belangrijk vind
- ⇒ Omdat ik bepaalde onderwerpen interessant vind
- ⇒ Omdat ik iets wil veranderen
- ⇒ Omdat een onderwerp mijn omgeving beïnvloed (bijvoorbeeld door het plaatsen van bomen in mijn straat)

De stelling ‘Omdat ik er een beloning voor krijg (bijvoorbeeld cadeautje of wat lekkers)’ valt weg, doordat deze niet in de schalen paste. Deze vraag wordt hierdoor niet meegenomen in de analyse Dit heeft geen grote gevolgen, aangezien er genoeg vragen overblijven die gebaseerd zijn op zelfgerichte motieven.

De tweede schaal bestaat uit de extrinsieke motieven uit vraag 5 van de enquête. In deze schaal zitten de volgende stellingen:

- ⇒ Omdat ik het leuk vind activiteiten met anderen te doen (bijvoorbeeld met je ouders mee of samen met je vrienden)
- ⇒ Omdat mensen in mijn omgeving dit ook doen
- ⇒ Omdat ik mij onderdeel voel van deze stad en mij hier verantwoordelijk voor voel
- ⇒ Omdat verenigingen waar ik lid van ben dit aanmoedigen of hiervoor dingen organiseren

5.3.2 Schalen Interne hindernissen en Externe hindernissen

Ook vraag 6 is opgedeeld in twee schalen. Om dit mogelijk te maken en het mogelijk te maken om een analyse uit te voeren is ervoor gekozen drie stellingen weg te laten uit de analyse. Dit zijn de stellingen ‘Omdat ik er niet genoeg tijd voor heb’, ‘Omdat er geen goede mogelijkheden zijn voor mij om te participeren’ en ‘Omdat ik niet weet hoe of waar ik dit kan doen’. Dit betekent dat het concept ‘de inrichting van een instantie’ niet mee genomen wordt in de analyse. Hier is voor gekozen, omdat er geen beter alternatief bestond. Er is gekozen om deze drie vragen weg te laten, omdat er anders niet genoeg vragen over bleven in de twee schalen om een analyse uit te voeren.

De eerste schaal bestaat uit de interne hindernissen uit vraag 6 van de enquête. In deze schaal zitten de volgende stellingen:

- ⇒ Omdat ik niet beschik over de vaardigheden (denk aan praten in het openbaar en het bedenken van een mening)
- ⇒ Omdat ik niet beschik over de middelen (denk aan vervoer om op locatie te komen of geld)
- ⇒ Omdat ik niet genoeg over de onderwerpen weet

De tweede schaal bestaat uit de externe hindernissen uit vraag 6 uit van de enquête. In deze schaal zitten de volgende stellingen:

- ⇒ Omdat dit mij door niemand gevraagd is om te doen
- ⇒ Omdat ik niet verwacht dat er iets veranderd
- ⇒ Omdat ik denk dat er toch niet naar mijn mening geluisterd wordt
- ⇒ Omdat ik denk dat er niets met mijn inbreng gedaan wordt

5.3.3. Betrouwbaarheid schalen

Nadat deze schalen samen gesteld zijn, zijn deze getest op de betrouwbaarheid van hun samenhang door middel van een Cronbach Alpha (de Vocht, 2016). Bij een Alpha van 0.7 of hoger wordt samenhang binnen de schaal aangenomen. In tabel 7 zijn de resultaten te zien.

Schaal	Alpha
Intrinsieke motivatie vraag 5	0.763
Extrinsieke motivatie vraag 5	0.472
Interne hindernis vraag 6	0.424
Externe hindernis vraag 6	0.800

Tabel 7.

Zoals in tabel 7 te zien is zijn er twee schalen waarvan de samenhang niet betrouwbaar is. Deze schalen kunnen hierdoor niet gebruikt worden voor analyse. Er is daarom gekozen om deze stellingen te bekijken op het niveau van de soorten motieven en hindernissen. Het gaat hierbij om Altruïstische motieven, In staat stellende motieven, Sociale motieven, Vaardigheden, Middelen en Kennis. Het Altruïstische motief en de hindernis Middelen bestaan in de enquête beide uit twee stellingen. Er is voor deze twee stellingen een Spearman's rangcorrelatiecoëfficiënt toets gedaan om te zien of de correlatie groot genoeg is om ze samen te analyseren. Er is gekozen voor een Spearman's rangcorrelatiecoëfficiënt, omdat deze wordt gebruikt bij ordinale variabelen, zoals rangscores en het hier gaat over rangscores (de Vocht, 2016). Bij een uitkomst van 0.5 of hoger wordt een correlatie aangenomen bij een significantieniveau van 0.05. De Spearman's rho correlatie tussen de stellingen ‘Omdat mensen

in mijn omgeving dit ook doen' en 'Omdat ik mij onderdeel voel van deze stad en mij hier verantwoordelijk voor voel' kwam uit op een significantieniveau van 0.053, waardoor het de correlatie niet aangenomen wordt als significant. Dit betekent dat een samenhang niet aangenomen kan worden.

Er wordt in dit onderzoek gekozen om van de twee stellingen één stelling te kiezen die het meest overeen komt met de theorie en deze stelling te behandelen als het concept Altruïstische motivatie. Dit is gekozen, zodat het motief op dezelfde manier behandeld kan worden als de In staat stellende en sociale motieven. De Altruïstische motieven, sociale motieven en de In staat stellende motieven worden op hetzelfde niveau getoetst als de intrinsieke motieven, maar blijven in de interpretatie onder Extrinsieke motieven vallen. De stelling waarmee gerekend wordt voor Altruïstische motieven is de stelling 'Omdat ik mij onderdeel voel van deze stad en mij hier verantwoordelijk voor voel'. Deze stelling is gekozen, omdat deze het meest varieert van het concept Sociale motieven en het meest overeen komt met de theorie. Dit betekent dat de stelling 'Omdat mensen in mijn omgeving dit ook doen' niet mee genomen wordt in de toetsing.

De Spearman's rho correlatie tussen de stellingen 'Omdat ik niet beschik over de middelen' en 'Omdat ik er niet genoeg tijd voor heb' kwam uit op 0.316. Het significantieniveau hierbij is 0,021, wat betekent dat het verband significant is. Echter betekent 0.316 een lage correlatie waardoor de twee stellingen niet samen onderzocht kunnen worden als het concept Middelen. Er wordt in dit onderzoek gekozen om van de twee stellingen één stelling te kiezen die het meest overeen komt met de theorie en deze stelling te behandelen als het concept Middelen. Hier is voor gekozen, zodat de hindernis op dezelfde manier behandeld kan worden als Vaardigheden en Kennis. Vaardigheden, Middelen en Kennis worden op hetzelfde niveau getoetst als de Externe hindernissen, maar blijven in de interpretatie onder Interne hindernissen vallen. De stelling waarmee gerekend wordt voor Middelen is de stelling 'Omdat ik niet beschik over de middelen'. Deze stelling is gekozen, omdat deze het meest aansluit bij de theorie. Dit betekent dat de stelling 'Omdat ik er niet genoeg tijd voor heb' niet mee genomen wordt in de toetsing.

Voor de twee schalen waarvan wordt aangenomen dat de samenhang betrouwbaar is worden schaal gemiddelden berekend, waarmee gerekend kan worden in de analyse. Hiervoor wordt 'compute variable' gebruikt. De stellingen in de schaal worden bij elkaar opgesteld en gedeeld door het aantal stellingen binnen de schaal.

5.4 Verschillen tussen de concepten

Om de verschillen tussen de concepten te bekijken en na te gaan welke concepten vaker genoemd zijn, worden de gemiddelden bestudeert. Hiervoor is gekozen, omdat op deze manier vergeleken kan worden en zo duidelijk wordt welke concepten belangrijker zijn bij de participatie van jongeren. De gemiddelden worden bepaald op basis van de schalen uit de factor analyse en de gemaakte keuzes naar aanleiding van de Cronbach Alpha. Hierdoor verschillen de gemiddelden van de gemiddelden die worden weergegeven in de beoordelingen van de stellingen in paragraaf 5.2 van dit hoofdstuk.

5.4.1 Gemiddelden motieven

De gemiddelden van de motieven zijn in tabel 8 hieronder weergegeven. De Intrinsieke motieven worden als schaal weergegeven en de Extrinsieke motieven worden opgedeeld in de drie concepten, zoals bepaald is in paragraaf 5.3.3 betrouwbaarheid schalen.

Schalen/ concepten	Gemiddelden
Intrinsieke motieven	2,78
Altruïstische motieven	2,4
In staat stellende motieven	2,18
Sociale motieven	2,8

Tabel 8.

Te zien is dat bij zowel de Altruïstische motieven als bij de In staat stellende motieven de gemiddelden lager zijn dan bij de Intrinsieke motieven. Het gemiddelden van de Sociale motieven ligt juist iets hoger dan de Intrinsieke motieven, hoewel deze dicht bij elkaar liggen. Doordat een van de drie Extrinsieke motieven hoger scoort dan de Intrinsieke motieven kan niet gezegd worden dat de Intrinsieke motieven absoluut hoger scoren. Echter scoren de Intrinsieke motieven bij twee van de drie concepten wel beter dan de Extrinsieke motieven. Hierdoor kan gezegd worden dat de Intrinsieke motieven belangrijker zijn als reden om te participeren voor jongeren. Dit komt overeen met de verwachtingen uit de analyse van de individuele stellingen.

5.4.2 Gemiddelden motieven

In tabel 9 zijn de gemiddelden van de hindernissen weergegeven. Hierbij worden de Externe hindernissen weergegeven als schaal en de Interne hindernissen worden opgesplitst in de drie concepten. Dit naar aanleiding van de Cronbach Alpha toets.

Schalen/ concepten	Gemiddelden
Externe hindernissen	2,71
Vaardigheden	2,15
Middelen	1,89
Kennis	2,92

Tabel 9.

In tabel 9 is te zien dat Kennis hoger scoort dan Externe hindernissen. Daarentegen Vaardigheden en Middelen scoren beide lager dan Externe hindernissen. Doordat een van de drie Interne hindernissen, net als bij de motieven, hoger scoort dan de Externe hindernissen kan niet gezegd worden dat de Externe hindernissen absoluut hoger scoren. Echter scoren de Externe hindernissen bij twee van de drie concepten wel beter dan de Interne hindernissen. Hierdoor kan gezegd worden dat de Externe hindernissen belangrijker zijn dan de Interne hindernissen als reden om niet te participeren voor jongeren. Dit komt overeen met de verwachtingen uit de analyse van de individuele stellingen.

5.5 Variatie op leeftijd, geslacht en woonplaats

Er wordt voor de Intrinsieke motivatie en de Externe hindernissen gekeken of er verschillen bestaan tussen leeftijd, geslacht en woonplaats. Hiervoor wordt een independent samples test uitgevoerd. Hier is voor gekozen, omdat deze gebruikt wordt om de gemiddelden van twee groepen te vergelijken (de Vocht, 2016). In dit geval worden de groepen man/vrouw, woonachtig in Capelle/woonachtig buiten Capelle en onderbouw/bovenbouw met elkaar vergeleken voor de verschillende concepten. De hypothesen bij de toetsen zijn als volgt:

H0: Er is geen verschil

H1: Er is wel een verschil

De toets is tweezijdig en er wordt een alpha van 0.05 gehanteerd.

In tabel 10 worden de significantieniveaus weer gegeven van de drie independent samples tests die gedaan zijn voor de drie onafhankelijke variabele op Intrinsieke motivatie en de drie toetsen voor Externe hindernissen.

Independent samples Test, Intrinsiek	Significantieniveau
Leeftijd, Intrinsiek	0,742
Geslacht, Intrinsiek	0,844
Woonplaats, Intrinsiek	0,640
Leeftijd, Extern	0,397
Geslacht, Extern	0,015
Woonplaats, Extern	0,066

Tabel 10.

Alleen geslacht bij Externe hindernissen geeft een significante waarde van onder de 0,05. De gemiddelden van jongens en meisjes bij deze vraag zijn respectievelijk 2,31 en 2,84. Verwacht wordt dus dat meisjes deze vraag hoger beoordelen dan jongens. Met een significantieniveau van 0.05 is deze significant, waardoor aangenomen wordt dat meisjes deze hindernis significant hoger beoordelen dan jongens. Voor alle andere variabele is geen significant verschil tussen de groepen gevonden.

5.6 Samenvatting statistiek

De bevindingen van alinea 5.3 tot en met 5.5 worden hier nogmaals kort gepresenteerd, om deze eenvoudiger te kunnen vergelijken met alinea 5.7.

Voor het maken van betrouwbare schalen en concepten die getoetst kunnen worden zijn een aantal stellingen weggelaten uit de analyse. Dit zijn

- Omdat ik er een beloning voor krijg (Intrinsieke motieven)
- Omdat mensen in mijn omgeving dit ook doen (Extrinsieke motieven)
- Omdat ik er niet genoeg tijd voor heb (Interne hindernissen)
- Omdat ik er niet genoeg tijd voor heb (Interne hindernissen)
- Omdat er geen goede mogelijkheden zijn voor mij om te participeren (Externe hindernissen)
- Omdat ik niet weet hoe of waar ik dit kan doen (Externe hindernissen)

Van de concepten is gekeken naar de gemiddelden om verschillen aan te tonen. Bij de motieven kwam hieruit dat zowel de Altruïstische motieven als de In staat stellende motieven lager scoren dan de Intrinsieke motieven. De Sociale motieven scoren hoger dan de Intrinsieke motieven, met een beperkt verschil. Er kan gezegd worden dat over het algemeen gezien de Intrinsieke motivatie belangrijker is dan de Extrinsieke motivatie voor jongeren als reden om te participeren.

Bij de hindernissen is eenzelfde patroon te herkennen waarbij Externe hindernissen hoger scoren dan Vaardigheden en Middelen. Daarentegen scoort Kennis hoger dan Externe

hindernissen. Er kan gezegd worden dat over het algemeen gezien Externe hindernissen belangrijk zijn dan Interne hindernissen als het gaat om redenen om niet te participeren onder jongeren.

Bij de verschillen tussen leeftijd, geslacht en woonplaats is te zien dat alleen geslacht bij Externe hindernissen een significant verband oplevert. Dit wil in dit geval zeggen dat meisjes Externe hindernissen significant meer ervaren dan jongens.

5.7 Capelse Jeugdraad

Als aanvulling op wat de jongeren in de enquête hebben ingevuld worden deze antwoorden vergeleken met de informatie die is opgehaald uit het gesprek met de Capelse Jeugdraad. Er is aan de leden van de Jeugdraad gevraagd wat voor hen de reden was om de Jeugdraad in te gaan. Hieruit kwamen enkele redenen het duidelijkst naar voren. Ten eerste was een veel gehoorde reden dat ze via een andere inspraak mogelijkheid zijn doorgestroomd. In sommige gevallen, omdat het ene logisch volgde op het andere en in andere gevallen doordat ze er door deze vorm van inspraak achter kwamen dat ze dit leuk vonden. Zo is iemand onderdeel geweest van het Kindercollege en is daarna overgestapt naar de Jeugdraad. Enkele andere leden van de Jeugdraad gaven aan dat ze eerst in de leerlingen medezeggenschapsraad hebben gezeten op hun school en op deze manier de smaak te pakken kregen om mee te denken over hun omgeving. Een argument dat ook meerdere keren gegeven werd als reden om de Jeugdraad in te gaan was, omdat iemand in hun omgeving dit ook deed. In deze motivatie is heel duidelijk het Altruïstische motief te herkennen. Tot slot werd het sociale aspect van de Jeugdraad veel als reden gegeven om lid te worden. Veel van de leden van de Jeugdraad geven aan erg sociaal te zijn en dit aspect in de Jeugdraad terug te vinden. Hierin is duidelijk Sociale motivatie te herkennen. Dat deze motieven door de leden van de Jeugdraad het meest genoemd worden valt op in vergelijking met de antwoorden uit de enquête. Over het algemeen noemen de leden van de Jeugdraad voornamelijk Extrinsieke motieven als reden voor participatie, terwijl uit de enquêteresultaten de Intrinsieke motivatie belangrijker blijkt als reden om te participeren. Binnen de Jeugdraad noemde slechts een enkeling Intrinsieke motieven, zoals dat het leerzaam is, als reden om lid te worden.

Ook werd de Jeugdraad gevraagd naar de hindernissen die jongeren ervaren in de gemeente. Hierbij sloten de antwoorden van de leden van de Jeugdraad meer aan bij de antwoorden uit de enquête. De leden van de Jeugdraad noemen overwegend Externe hindernissen als reden voor het niet participeren van jongeren. Dit sluit aan bij de uitkomsten van de enquête. De enige Interne hindernis die door de Jeugdraad genoemd werd was Kennis. Er werd aangegeven dat jongeren vaak niet genoeg over een onderwerp weten om er goed over mee te kunnen praten. De oplossing die hiervoor genoemd werd was dat de gemeente vroeg moet beginnen met het informeren van jongeren. Op deze manier zouden jongeren volgens de Jeugdraad beter kunnen participeren en dit ook meer doen. Dit komt niet overeen met de enquêteresultaten, omdat de jongeren juist negatief zijn over Kennis als hindernis om te participeren. Daarnaast kwamen twee Externe hindernissen meerdere keren naar voren. Ten eerste ging het over de inrichting van de instantie. De gemeente staat volgens de Jeugdraad te ver van de jongeren af, waardoor deze niet gezien wordt en jongeren zich niet bewust zijn van hun mogelijkheden tot inspraak.

Ook het effect van participatie was een belangrijke hindernis. Zo was het belangrijk dat de gemeente jongeren liet zien dat ze invloed hebben, omdat jongeren over het algemeen niet het idee hebben dat ze iets kunnen veranderen. Het advies dat de Jeugdraad hiervoor geeft is om jongeren duidelijk te laten zien dat er wat met hun inbreng gebeurt en ze mee te nemen in het proces, zodat ze er als het ware onderdeel van zijn.

5.8 Tussenconclusie

In dit hoofdstuk werd de deelvraag: “Welke motieven hebben jongeren om wel of juist niet te participeren in beleidsprocessen en welke hindernissen ervaren zij?” beantwoord. Uit de gehouden en enquête bleek dat Intrinsieke motieven de belangrijkste reden is voor jongeren om te participeren. De grootste hindernissen die jongeren ervaren om niet te participeren zijn Externe hindernissen. De Jeugdraad geeft Externe hindernissen ook als belangrijkste redenen om niet te participeren, maar geeft voornamelijk Extrinsieke motieven als reden om wel te participeren aan.

Van de Intrinsieke motieven is een beloning geven een van de redenen die het minst genoemd wordt. Op het geven van een beloning na zijn Zelfgerichte motieven de belangrijkste reden om te participeren. Het lid zijn van een vereniging wordt als reden om te participeren het slechts beoordeeld. Sociale motieven scoren vergeleken met de overige Extrinsieke motieven redelijk hoog. Dit verklaart misschien ook het verschil met de Jeugdraad, aangezien de Jeugdraad dit motief veel noemt.

De hindernis die het minst genoemd wordt als reden om niet te participeren is het beschikken over middelen. Veel van de jongeren geven aan dat de reden om niet te participeren ligt bij het gebrek aan kennis. Dit sluit ook aan bij wat de Jeugdraad aangeeft. Verder is het niet uitgenodigd worden een belangrijke reden voor jongeren om niet te participeren.

Uit de toetsing blijkt dat er geen volledig significant verschil is tussen Extrinsieke motieven en Intrinsieke en tussen Interne en Externe hindernissen. Echter zijn de verschillen groot genoeg om te kunnen zeggen dat Intrinsieke motivatie en Externe hindernissen de meeste invloed hebben op de participatie van jongeren. Hierbij zijn geen grote verschillen te zien in geslacht, leeftijd en woonplaats.

Hoofdstuk 6: Participatie versterken

In dit hoofdstuk worden de resultaten gepresenteerd voor de derde deelvraag. De derde en laatste deelvraag waarop in dit onderzoek antwoord wordt gegeven luidt als volgt: ‘Wat kan de gemeente (aanvullend) doen om de participatie van jongeren te vergroten?’

Om hierop antwoord te kunnen geven wordt gekeken naar de enquêtes en wordt er gekeken naar wat jongeren aangeven dat hen motiveert en wat voor hen hindernissen weg kan nemen. Verder wordt een inventarisatie gemaakt van de aanbevelingen van de geïnterviewde experts.

6.1 Overzicht enquêtevragen

Van de 103 jongeren die de enquête hebben ingevuld geven 49 jongeren (47,6 procent) aan dat ze liever niet in de toekomst benaderd worden door de gemeente om te mee te denken en mee te doen. Drie jongeren geven een eigen antwoord, waarvan twee aangeven dat de gemeente hen via alles mag bereiken, een geeft aan via de telefoon bereikt te willen worden. De overige antwoorden staan weergegeven in tabel 11.

Antwoord	Aantal
Ja, de gemeente mag me benaderen via email	31 (30.1%)
Ja, de gemeente mag me benaderen via sociale media	31 (30.1%)
Ja, de gemeente mag me benaderen via brieven	19 (18.4%)

Tabel 11.

6.2 Beoordeling stellingen

Er wordt ingegaan op hoe de stellingen beoordeeld zijn. Dit wordt gedaan aan de hand van hoe vaak welk antwoord is ingevuld, de gemiddelde beoordeling en de standaarddeviatie. Dit gebeurt per concept. De tabellen zijn hetzelfde ingedeeld als de tabellen in hoofdstuk 5. In tabel 9 tot en met 12 zijn de antwoorden op de vraag ‘Wat zou je helpen om in de toekomst (nog meer) te participeren?’ weergegeven. Een viertal jongeren heeft een eigen antwoord ingevuld. Twee daarvan geven aan dat niks hen zou helpen meer te participeren, een jongere geeft aan dat hij/zij meer zou participeren als hij/zij meer direct voor het klimaat kon doen, een andere geeft aan meer te participeren als hij/zij meer groen kon planten en tot slot is er iemand die road animals redden opgeeft.

6.2.1 Motieven om participatie te verbeteren

Wat zou je helpen in de toekomst (nog meer) te participeren? Intrinsieke motivatie	Helemaal oneens	Oneens	Eens	Helemaal eens	Gemiddelde	Standaard deviatie
Als ik het onderwerp interessant zou vinden (Zelfgericht)	3 (2.91)	8 (7.77)	65 (63.11)	27 (26.21)	3.13	0.67
Als ik het onderwerp belangrijk zou vinden (Zelfgericht)	3 (2.91)	12 (11.65)	60 (58.25)	28 (27.18)	3.10	0.71
Als ik iets zou willen veranderen (Doelgericht)	3 (2.91)	18 (17.48)	57 (55.34)	25 (24.27)	3.01	0.73
Als het mijn omgeving zou beïnvloeden (Doelgericht)	3 (2.91)	19 (18.45)	60 (58.25)	21 (20.39)	2.96	0.71
Als ik er wat van zou leren (Zelfgericht)	4 (3.88)	21 (20.39)	63 (61.17)	15 (14.56)	2.86	0.70
Als het me een goed gevoel zou geven (Zelfgericht)	5 (4.85)	15 (14.56)	73 (70.87)	10 (9.71)	2.85	0.65
Als ik er een beloning voor zou krijgen (Zelfgericht)	12 (11.65)	35 (33.98)	32 (31.07)	24 (23.30)	2.66	0.97
Totaal					2,94	

Tabel 12.

In tabel 12 in te zien dat maar liefst drie stellingen een gemiddelde van boven de drie hebben. Ook worden alle stellingen, behalve de beloning, het meest met eens beantwoord. Intrinsieke motivatie wordt dus in deze enquête hoog beoordeeld. De stelling ‘Als ik er een beloning voor zou krijgen’ wordt het slechts beoordeeld. Het meest ingevulde antwoord is oneens en het gemiddelde is het laagst. Dit komt overeen met de stelling ‘Omdat ik er een beloning voor krijg’ uit vraag 5, die ook slecht beoordeeld werd. Ook deze keer is de standaarddeviatie bij deze vraag hoog en zijn de jongeren over deze stelling niet eensgezind. De laagste standaarddeviatie hoort bij de stelling ‘Als het me een goed gevoel zou geven. Bijna 71 procent van de jongeren

is het daarmee eens. Er is tot slot geen groot verschil te zien tussen Zelfgerichte en Doelgerichte motieven, beide scores hoog.

Wat zou je helpen in de toekomst (nog meer) te participeren? Extrinsicke motivatie	Helemaal oneens	Oneens	Eens	Helemaal eens	Gemiddelde	Standaard deviatie
Als ik andere zou hebben waarmee ik het leuk vind om activiteiten samen te doen (Sociaal)	9 (8.74)	17 (16.50)	60 (58.25)	17 (16.50)	2.83	0.81
Als mensen in mijn omgeving dit ook zouden doen (Altruïstisch)	7 (6.80)	32 (31.07)	54 (52.43)	10 (9.71)	2.65	0.75
Als ik mij onderdeel voelde van deze stad en ik me daarvoor verantwoordelijk zou voelen (Altruïstisch)	10 (9.71)	27 (26.21)	55 (53.40)	11 (10.68)	2.65	0.80
Als de verenigingen waar ik lid van ben dit aanmoedigen of hiervoor dingen organiseren. (In staat stellen)	12 (11.65)	38 (36.89)	43 (41.75)	10 (9.71)	2.5	0.83
Totaal					2,66	

Tabel 13.

Wat het eerste opvalt in tabel 13 is dat de stelling ‘Als ik andere zou hebben waarmee ik het leuk vind om activiteiten samen te doen’ het meest positief wordt ingevuld. Zowel eens als helemaal eens worden bij deze stelling het meest ingevuld. Ook het gemiddelde is het hoogst. Verder valt op dat bij al de stellingen eens het meest wordt ingevuld. Het minst positief zijn de jongeren over aanmoediging via verenigingen. Dit komt overeen met de uitslagen van vraag 5 waarin aanmoediging vanuit verenigingen ook al laag beoordeeld werd. Te zien is dat het Sociale motief positiever scoort als reden om meer te participeren dan Altruïstische motieven en In staat stellende motieven. Dezelfde beoordeling was ook van toepassing op deze concepten in vraag 5. Wat ook overeenkomt met vraag vijf uit de enquête is dat de Intrinsieke motieven hoger beoordeeld worden dan de Extrinsicke op basis van het gemiddelde (2,66 tegenover 2,94). Gezegd kan worden dat het verbeteren van Intrinsieke motieven meer helpt om participatie onder jongeren te vergroten dan het verbeteren van Extrinsicke motieven.

6.2.2 Hindernissen om participatie te verbeteren

Wat zou je helpen in de toekomst (nog meer) te participeren? Interne hindernissen	Helemaal oneens	Oneens	Eens	Helemaal eens	Gemiddelde	Standaard deviatie
Als ik er de tijd voor had (Middelen)	9 (8.74)	20 (19.42)	49 (47.57)	25 (24.27)	2.87	0.88
Als ik genoeg over het onderwerp wist (Kennis)	8 (7.77)	18 (17.48)	60 (58.25)	17 (16.50)	2.83	0.79
Als ik zou beschikken over de benodigde vaardigheden (Vaardigheden)	10 (9.71)	31 (30.10)	49 (47.57)	13 (12.62)	2.63	0.83
Als ik zou beschikken over de middelen (Middelen)	14 (13.59)	32 (31.07)	43 (41.75)	14 (13.59)	2.55	0.89
Totaal					2,72	

Tabel 14.

Het eerste wat opvalt in tabel 14 is dat ook hier bij alle stellingen het antwoord eens het meest ingevuld wordt. Wat verder opvalt is het verschil tussen de hoogste en laagste stelling. De stelling ‘Als ik er de tijd voor had’ wordt het vaakst met helemaal eens beantwoord en heeft het hoogste gemiddelde. Daarentegen de stellingen ‘Als ik zou beschikken over de middelen’ wordt het vaakst met helemaal oneens beantwoord en heeft het laagste gemiddelde. De twee stellingen vormen samen het concept Middelen, maar doordat de verschillende tussen de twee stellingen wordt uitspraken over het concept doen bemoeilijkt.

Wat zou je helpen in de toekomst (nog meer) te participeren? Externe hindernissen	Helemaal oneens	Oneens	Eens	Helemaal eens	Gemiddelde	Standaard deviatie
Als ik zou verwachtte dat er iets met mijn inbreng gedaan wordt (Effect)	8 (7.77)	10 (9.71)	52 (50.49)	33 (32.04)	3.07	0.85
Als ik zou verwachtte dat het	9 (8.74)	19 (18.45)	43 (41.75)	32 (31.07)	2.95	0.92

echt iets veranderd (Effect)						
Als ik zou verwachtte dat er naar mijn mening geluisterd wordt (Effect)	7 (6.80)	17 (16.50)	53 (51.46)	26 (25.24)	2.95	0.83
Als iemand mij zou vragen om dit te doen (Gevraagd worden)	8 (7.77)	20 (19.42)	62 (60.19)	13 (12.62)	2.78	0.77
Als ik zou weten hoe of waar ik dit kan doen (Inrichting)	11 (10.68)	24 (23.30)	52 (50.49)	16 (15.33)	2.71	0.86
Als er betere manieren zouden zijn waarop ik zou kunnen participeren (Inrichting)	8 (7.77)	26 (25.24)	60 (58.25)	9 (8.74)	2.68	0.74
Totaal					2,86	

Tabel 15.

Het eerste wat opvalt in tabel 15 zijn de eerste drie stellingen. Deze worden alle drie positief beoordeeld. De eerste zelf met een gemiddelde van boven de drie. Deze drie stellingen vormen samen het concept Het effect van participatie. Er kan dus gezegd worden dat dit concept belangrijk is bij het versterken van jongeren participatie. De stelling ‘Als er betere manieren zouden zijn waarop ik zou kunnen participeren’ wordt laagst beoordeeld, maar hier is nog steeds iets meer dan 52 procent het eens met de stelling. Gezegd kan worden dat Externe hindernissen belangrijker zijn om te versterken dan Interne hindernissen om participatie te vergroten, gekeken naar de totale gemiddelden (2,86 tegenover 2,72).

6.3 Schalen vormen

6.3.1 Schalen intrinsieke motieven en extrinsieke motieven

Voor vraag zeven is ook een factor analyse gedaan om de vragen op te delen in schalen (zie bijlage 5). Het bleek voor vraag zeven mogelijk om vier schalen te maken, namelijk extrinsieke motieven, intrinsieke motieven, interne hindernissen en externe hindernissen. Deze indeling is anders dan in hoofdstuk vijf gemaakt wordt, doordat de vragen anders zijn en dus ook anders beantwoord zijn. Omdat er in dit onderzoek verder geen vergelijking gemaakt wordt tussen vraag vijf en zes uit de enquête en vraag zeven uit de enquête is ervoor gekozen de vier schalen te hanteren en niet dezelfde indeling te kiezen als in hoofdstuk vijf is gebruikt. Om deze indeling te kunnen maken is besloten drie stellingen weg te laten vallen. Dit zijn ‘als ik er een beloning voor zou krijgen (bijvoorbeeld cadeautje of wat lekkers)’, ‘Als iemand mij zou vragen om dit te doen’ en ‘Als er betere manieren zouden zijn waarop ik zou kunnen participeren’. Dit

betekent dat het concept 'gevraagd worden' weg valt uit de analyse. Er is hiervoor gekozen, omdat het alternatief zou betekenen dat een van de schalen te klein zou worden om te analyseren.

De eerste schaal bestaat uit de intrinsieke motieven uit vraag 7 van de enquête. In deze schaal zitten de volgende stellingen:

- ⇒ Als het me een goed gevoel zou geven
- ⇒ Als ik er wat van zou leren
- ⇒ Als ik het onderwerp belangrijk zou vinden
- ⇒ Als ik het onderwerp interessant zou vinden
- ⇒ Als ik iets zou willen veranderen
- ⇒ Als het mijn omgeving zou beïnvloeden (bijvoorbeeld het plaatsen van bomen in mijn straat)

De tweede schaal bestaat uit de extrinsieke motieven uit vraag 7 van de enquête. In deze schaal zitten de volgende stellingen:

- ⇒ Als ik andere zou hebben waarmee ik het leuk vind om activiteiten samen te doen (bijvoorbeeld met je ouders mee of samen met vrienden)
- ⇒ Als mensen in mijn omgeving dit ook zouden doen
- ⇒ Als ik mij onderdeel voelde van deze stad en ik me daarvoor verantwoordelijk zou voelen
- ⇒ Als de verenigingen waar ik lid van ben dit aanmoedigen of hiervoor dingen organiseren

6.3.2 Schalen Interne hindernissen en Externe hindernissen

De derde schaal bestaat uit de interne hindernissen uit vraag 7 van de enquête. In deze schaal zitten de volgende stellingen:

- ⇒ Als ik zou beschikken over de benodigde vaardigheden (denk aan praten in het openbaar of het bedenken van een mening)
- ⇒ Als ik zou beschikken over de middelen (denk aan vervoer om op locatie te komen en geld)
- ⇒ Als ik er de tijd voor had
- ⇒ Als ik genoeg over het onderwerp wist

De vierde schaal bestaat uit de externe hindernissen uit vraag 7 van de enquête. In deze schaal zitten de volgende stellingen:

- ⇒ Als ik zou weten hoe of waar ik dit kan doen
- ⇒ Als ik zou verwachtte dat het echt iets veranderd
- ⇒ Als ik zou verwachtte dat er naar mijn mening geluisterd wordt
- ⇒ Als ik zou verwachtte dat er iets met mijn inbreng gedaan wordt

6.3.3 Betrouwbaarheid schalen

Nadat deze schalen samen gesteld zijn, zijn deze getest op de betrouwbaarheid van hun samenhang door middel van een Cronbach Alpha. Bij een alpha van 0.7 of hoger wordt samenhang binnen de schaal aangenomen. In tabel 16 hieronder zijn de resultaten te zien.

Schaal	Alpha
Intrinsieke motivatie vraag 7	0.822
Extrinsieke motivatie vraag 7	0.784
Interne hindernis vraag 7	0.709
Externe hindernis vraag 7	0.855

Tabel 16.

Zoals in de tabel te zien is, is de samenhang van alle vier de schalen betrouwbaar en kan er met deze schalen gewerkt worden. Voor de vier schalen waarvan wordt aangenomen dat de samenhang betrouwbaar is worden schaal gemiddelden berekend, waarmee gerekend kan worden in de analyse. Hiervoor wordt ‘compute variable’ gebruikt. De stellingen in de schaal worden bij elkaar opgesteld en gedeeld door het aantal stellingen binnen de schaal.

6.4 Verschillen tussen concepten

Om de verschillen tussen de concepten te bekijken en na te gaan welke concepten vaker genoemd zijn, worden de gemiddelden bestudeert. De gemiddelden zijn op dezelfde manier verkregen als in hoofdstuk vijf, waardoor deze afwijken van paragraaf 6.2.

6.4.1 Gemiddelden motieven

In tabel 17 zijn de gemiddelden van de motieven weergegeven, beide in de vorm van de gemaakte schalen.

Schalen	Gemiddelden
Intrinsieke motivatie	2,99
Extrinsieke motivatie	2,66
Externe hindernis	2,92
Interne hindernis	2,72

Tabel 17.

Te zien in tabel 17 is dat Intrinsieke motivatie hoger scoort dan Extrinsieke motivatie en dat Externe hindernissen hoger scoren dan Interne hindernissen. Er kan dus aangenomen worden dat het stimuleren van Intrinsieke motivatie en het tegen verminderen van Externe hindernissen de belangrijkste en beste manieren zijn om jongeren tot participeren over te laten gaan. Te zien is dat het verschil tussen de gemiddelden van Intrinsiek motivatie en Externe hindernissen gering is, daarom worden beide aangewezen als relevant voor het participeren van jongeren.

6.5 Variatie op leeftijd, geslacht en woonplaats

Er wordt voor de Intrinsieke motivatie en de Externe hindernissen opnieuw gekeken of er verschillen bestaan tussen leeftijd, geslacht en woonplaats. Hiervoor wordt een independent samples test uitgevoerd. De hypothesen bij de toetsen zijn als volgt:

H0: Er is geen verschil

H1: Er is wel verschil

De toets is tweezijdig en er wordt een alpha van 0.05 gehanteerd.

In tabel 18 worden de significantieniveaus weer gegeven van de drie independent samples tests die gedaan zijn voor de drie onafhankelijke variabele op Intrinsieke motivatie en de drie toetsen voor Externe hindernissen.

Independent samples Test, Intrinsiek	Significantieniveau
Leeftijd, Intrinsiek	0,635
Geslacht, Intrinsiek	0,146
Woonplaats, Intrinsiek	0,277
Leeftijd, Extern	0,108
Geslacht, Extern	0,015
Woonplaats, Extern	0,760

Tabel 18.

Alleen geslacht bij Externe hindernissen geeft een significante waarde van onder de 0,05. De gemiddelde van jongens en meisjes bij deze vraag is respectievelijk 2,60 en 3,06. Verwacht wordt dus dat meisjes deze vraag hoger beoordelen dan jongens, net als bij het Externe hindernissen in de vijfde vraag uit de enquête. Bij een significantieniveau van 0.05 is deze significant, waardoor aangenomen wordt dat meisjes deze hindernis significant hoger beoordelen dan jongens. Dit geldt zowel voor waarom ze niet participeren als voor wat hen zou helpen meer te participeren. Voor alle andere variabele is geen significant verschil tussen de groepen gevonden.

6.6 Samenvatting statistiek

Ook de statistiek van alinea 6.3 tot 6.5 wordt samengevat om deze beter te kunnen vergelijken met 6.7. Om de schalen te vormen waarmee gerekend wordt zijn de volgende stellingen weggelaten:

- Als ik er een beloning voor zou krijgen
- Als iemand mij zou vragen om dit te doen
- Als er betere manieren zouden zijn waarop ik zou kunnen participeren

Uit de vergelijking van de gemiddelden die gedaan is om een verschil tussen de concepten aan te tonen blijkt dat de Intrinsieke motivatie en de Externe hindernissen allebei hoger scoren dan de Extrinsieke motivatie en Interne hindernissen. De Intrinsieke motieven en Externe hindernissen zijn hierdoor dus het belangrijkste om participatie te vergroten.

Bij de verschillen in leeftijd, geslacht en woonplaats blijkt dat enkel het verschil tussen jongens en meisjes bij Externe hindernissen significant is. Meisjes benoemen Externe hindernissen vaker dan jongens.

6.7 Aanbevelingen experts

De experts die voor dit onderzoek geïnterviewd zijn geven verschillende motieven en hindernissen aan die zij zien in hun eigen ervaring en binnen hun organisatie. Daarnaast geven ze verschillende handvaten voor gemeenten.

6.7.1 Motieven

Bijna alle respondenten geven aan dat jongeren zeker geïnteresseerd en gemotiveerd zijn om te participeren. Dit slaat terug op Zelfgerichte motieven. De geïnterviewde van het Nederlands Jeugd Instituut (respondent 11) geeft aan dat jongeren erg gemotiveerd zijn om mee te doen en

dat ze in veel dingen geïnteresseerd zijn. De geïnterviewde van de Kleine Ambassade (respondent 12) geeft aan dat ze interesse de belangrijkste reden voor participatie vindt en dat organisaties daar altijd op in moeten spelen. Ze geeft ook aan dat niet alle jongeren hetzelfde interessant vinden. De geïnterviewde van Open Limonade benoemt dit ook. Ze vult aan dat er altijd wel een paar zijn die een bepaald onderwerp heel erg leuk vinden. Volgens de geïnterviewde van Stichting Lokaal (respondent 8) hangt het ook zeker af van het onderwerp. Respondent 11 (Nederlands Jeugd Instituut) vult aan dat het ook ligt aan de manier waarop je het organiseert. Dit wordt door respondent 12 (Kleine Ambassade) ook onderstreept. Ze geeft als voorbeeld dat bijeenkomsten wel goed in elkaar moeten zitten en interessant moeten zijn. Een andere respondent geeft aan dat het bijvoorbeeld werkt om meer praktische vragen te stellen (respondent 8). Tot slot geeft respondent 10 (Movisie) aan dat het belangrijk is te starten vanuit de leefwereld van de jongeren en hun belangstelling. Dat de respondenten aangeven dat deze Intrinsieke motieven de belangrijkste motieven zijn sluit goed aan bij de uitkomsten van de enquête, waarin de Intrinsieke motieven ook het beste scoren.

Over de werkzaamheid van Intrinsiek motiveren door het geven van een beloning zijn de respondenten verdeeld. Volgens de geïnterviewde van het Nederlands Jeugd Instituut (respondent 11) en Stichting Lokaal (respondent 8) zijn beloningen een goede manier om jongeren enthousiast te maken. Volgens respondent 11 is het niet meer dan normaal dat de jongeren een beloning ontvangen voor hun input. Ook Stichting Lokaal gaat ervan uit dat het werkt om jongeren naar binnen te halen. De geïnterviewde van de Kleine Ambassade (respondent 12) geeft aan dat ze het geven van beloningen, zoals pizza, niet de goede manier vindt. Ze geeft aan dat het op deze manier overkomt alsof je als gemeente de jongeren niet serieus neemt en dat het niet leidt tot het gewenste effect. De jongeren die de enquête hebben ingevuld lijken het eens te zijn met respondent 12, gezien de lage score van deze stelling.

Ook Extrinsieke motieven worden door verschillende respondenten besproken. Zo geven meerdere respondenten aan dat jongeren het beste te betrekken zijn via andere al actieve jongeren. Mond tot mond reclame lijkt in de praktijk een goede manier te zijn om jongeren te laten participeren (respondent 8 en respondent 10). Daarnaast kunnen ook andere organisaties worden ingezet voor het bereiken van jongeren. Zo is jongerenwerk volgens verschillende respondenten een goed startpunt (respondent 11 en 8). Dit sluit aan bij Sociale motieven die in de enquête ook redelijk hoog beoordeeld wordt. Opvallend is ook dat In staat stellende motieven in de enquête slecht scoren en dat meerdere respondenten ook aangeven dat dit niet de beste manier is om jongeren te bereiken. Een respondent geeft aan dat dit te anoniem is (respondent 8). Volgens een respondent is het wel een mogelijkheid, maar alleen als het gecombineerd wordt met andere manieren (respondent 11).

6.7.2 Hindernissen

Als gekeken wordt naar de Interne hindernissen die de experts noemen valt op dat niemand van de geïnterviewde aangeeft dat de jongeren niet beschikken over de benodigde middelen. Deze stelling scoort ook als een van de laagste in de enquête. Wel geven twee respondenten tijd aan als een hindernis voor jongeren. Jongeren hebben het volgens de respondenten altijd druk

(respondent 11 en 8). Bijeenkomsten overdag zijn hierdoor voor de meeste jongeren niet haalbaar. Naast tijd geven ook meerdere respondenten aan dat kennis een belangrijke hindernis kan zijn om te participeren. Respondent 11 geeft aan dat bezitten over de benodigde kennis een belangrijke voorwaarde is om te participeren. Respondent 8 ziet in de praktijk dat meer kennis over hoe gemeentepolitiek in elkaar steekt en hoe de gemeente werkt zorgt voor meer participatie. Doordat kennis hierover ontbreekt is verwachtingsmanagement moeilijk. Als de jongeren niet begrijpen wat wel en niet mogelijk is voor de gemeente kunnen verwachtingen ontstaan die de gemeente niet waar kan maken wat demotiverend werkt (respondent 8). Dit sluit niet aan bij de uitkomsten van de enquête waarin jongeren Kennis slecht beoordelen als reden om meer te gaan participeren.

De laatste Interne hindernis Vaardigheden komt in de interviews ook naar voren. Volgens respondent 8 helpt het heel erg als mensen leren te praten en hun mening over te brengen bij het actief worden. Daarnaast geeft respondent 11 aan dat niet alleen jongeren vaardigheden nodig hebben om in gesprek te gaan, maar dat de gemeente evengoed over bepaalde vaardigheden moet beschikken. Degene die de informatie vragen aan jongeren moeten weten hoe je dat op een gelijkwaardige manier doet. Dit sluit ook niet aan, doordat de Interne vaardigheden, waaronder Vaardigheden, in de enquête als minder belangrijker naar voren komen.

Hoewel de Interne hindernissen meerdere malen genoemd worden als belangrijke hindernissen komen de Externe hindernissen nog veel vaker naar voren in de gehouden interviews. Dit sluit aan bij de enquête waarbij Externe hindernissen ook het belangrijkste gevonden worden. Een respondent geeft aan dat het belangrijk is om jongeren specifiek uit te nodigen, maar verre weg de meeste focus ligt bij de inrichting van een instantie en wat een instantie met de inbreng van jongeren doet.

Ingaand op de instantie als hindernis geeft een respondent (respondent 11) aan dat veel organisaties niet ingericht zijn op het centraal stellen van jongeren en ze er niet op ingericht zijn om de stem van jongeren te borgen. Een andere respondent (respondent 12) geeft aan dat als een gemeente besluit dat ze jongeren inspraak willen geven, ze een investering moeten doen op dit gebied en dit goed aan jongeren moeten voorleggen. De respondent van Movisie (respondent 10) geeft aan dat jongeren motiveren een houding is van een organisatie. Het is een instelling die ze aan moeten nemen en dat vergt in veel gevallen een cultuurverandering. Als een gemeente aan wil sluiten is het volgens de respondent belangrijk dat een gemeente wil aansluiten bij jongeren en vanuit deze instelling faciliteert. Een andere respondent (respondent 12) benadrukt het belang van het serieus nemen van jongeren hierbij. Daarnaast wordt aangegeven dat het belangrijk is dat als een gemeente zich wil inzetten dat dit ook goed gecommuniceerd wordt naar jongeren. Jongeren willen volgens de respondent graag weten wat ze kunnen verwachten en waar ze aan toe zijn. Want, zo geeft een respondent aan (respondent 8), veel jongeren weten niet dat ze hun mening kunnen geven en hoe ze dit moeten doen. Dit sluit aan bij wat de Capelse Jeugdraad aangeeft. De respondent van Open Limonade geeft hiervoor handvatten (respondent 9). Ze geeft aan dat het handig is als je als gemeente zichtbaar kunt maken wat er al is op het gebied van jongeren participatie en dit met elkaar kunt bundelen om zo een soort paraplu te ontwikkelen waar alles onder geschaard kan worden. Een aanvulling

vanuit de respondent van Stichting Lokaal (respondent 8) hierop is dat het al veel kan schelen als er in een gemeente een jeugdraad is. Dit kan helpen om ervoor te zorgen dat het contact minder hoogdrempelig. Ook de respondent van Open Limonade geeft aan dat de drempel om te participeren hoog is. Zij geeft aan dat de beste manier om dat op te vangen is door de jongeren eerder kennis te laten maken met participatie, zodat ze eraan kunnen wennen.

Naast de inrichting van een instantie wordt het belang van terugkoppeling door bijna alle respondenten benoemd (respondent 8, 9, 11 en 12). Dit kan op verschillende manieren. Een respondent geeft het voorbeeld dat deze feedback in principe zelfs via de mail zou kunnen, als maar aangegeven wordt wat er met de input gebeurt. Een andere respondent geeft aan dat het ook belangrijk is om terug te koppelen als er uiteindelijk niets met de input gebeurt, omdat uitgelegd moet worden waarom er niks mee gebeurt. De respondent van Open Limonade (respondent 9) gaat zelfs een stap verder en geeft aan dat terugkoppelen en ook echt iets met de input doen zeker zo belangrijk is als het ophalen van input. Ze geeft aan dat het gevaar anders bestaat dat er schijn participatie gecreëerd wordt. Er moet door een organisatie dan ook goed nagedacht worden over wat er gedaan gaat worden met de input die wordt opgehaald. Het organiseren van terugkom momenten is een goede manier van terugkoppelen volgens de respondent, omdat op deze manier een doorlopend proces gecreëerd wordt.

6.7.3 Algemeen advies

Tot slot geven de respondenten enkele adviezen die niet aansluiten op een van de concepten uit de literatuur. Zo wordt aangegeven dat de beste manier van jongerenparticipatie is om gewoon te beginnen door na te denken wat er bereikt wil worden en welk middel daarbij past en vervolgens dingen uit te proberen. Jongerenparticipatie is nog relatief nieuw, dus het is nog zoeken naar de juiste manieren en er als gemeente echt voor willen gaan. Hiervoor is het creëren van draagvlak binnen de gemeente van belang (respondent 12 en 8).

Ook wordt aangegeven het als gemeente niet alleen te doen. Het betrekken van het maatschappelijk middenveld wordt door meerdere respondenten aangedragen (respondent 11 en 12). Naast verschillende partners is het ook belangrijk jongerenparticipatie als gemeente samen met de jongeren te ondernemen. De gemeente moet hierbij open staan voor de wijze waarop jongeren zelf willen participeren (respondent 10).

Het laatste advies, dat gegeven wordt door Open Limonade (respondent 9), is begin jong. Als kinderen vanaf de basisschool meerdere keren betrokken worden door de gemeente hebben we het gevoel dat wat ze doen echt belangrijk is. Op deze manier kunnen ze wennen aan participatie. Daarnaast moet participatie uit bouwstenen bestaan. Het moet zichtbaar zijn, het moet duidelijk zijn dat de gemeente jongeren echt belangrijk vindt en het moet duidelijk zijn wat het traject inhoudt en wat er mee gedaan wordt. Een gemeente moet hier goed over nadenken.

6.8 Tussenconclusie

De deelvraag die in dit hoofdstuk beantwoord werd is “Wat kan de gemeente (aanvullend) doen om de participatie van jongeren te vergroten?”. Uit de enquête blijkt dat het stimuleren van Intrinsieke motivatie en het wegnemen van Externe hindernissen het meeste effect heeft om jongerenparticipatie te vergroten.

Ook in deze enquêtevraag scoort het geven van beloningen erg slecht. Dit sluit deels aan bij wat de experts aangeven, aangezien twee van hen voordelen zien aan het geven van beloningen. Sociale motieven worden, in vergelijking met de ander Extrinsieke motieven, positief beoordeeld door de jongeren die de enquête hebben ingevuld en dit wordt ook benadrukt door enkele experts. De hoeveelheid beschikbare tijd die de jongeren hebben komt ook zowel in de enquête als in de interviews naar voren. Dit geldt ook voor Het effect van participatie.

Als gekeken wordt naar de toetsen die gedaan zijn dan zijn Intrinsieke motivatie en Externe hindernissen het belangrijkste om te versterken. Dit zijn dezelfde concepten als in vraag 5 en 6. Intrinsieke motivatie is dus de positiefst beoordeelde reden om te participeren en versterking van dit motief zou participatie het meest ten goede komen gekeken naar de gemiddelden. Daarnaast zijn Externe hindernissen de hoogste beoordeelde reden om niet te participeren en versterking van deze hindernis zou participatie ook het meest ten goede komen gekeken naar de gemiddelden. Dit komt in beide gevallen overeen met de voorspellingen die gedaan zijn tijdens de bestudering van de individuele stellingen. De experts schetsen een vergelijkbaar beeld.

Belangrijke handvatten die de experts geven zijn dat jongeren wel degelijk geïnteresseerd en gemotiveerd zijn. Dit zou betekenen dat het versterken van de Intrinsieke motivatie tot op zekere hoogte niet extra gestimuleerd hoeft te worden vanuit de gemeente. Om Externe hindernissen weg te nemen adviseren de experts dat het creëren van draagvlak binnen de gemeente om zich in te zetten voor jongerenparticipatie heel belangrijk is. Hiervoor is in sommige gevallen een cultuurverandering nodig en het is in alle gevallen hard werken om de jongeren te bereiken. Geadviseerd wordt om duidelijk te maken wat de participatiemogelijkheden zijn door ze te bundelen en zo een soort paraplu te ontwikkelen. Op deze manier weten jongeren waar ze aan toe zijn. Om jongeren vervolgens te bereiken is het belangrijk om dit als gemeente niet alleen te doen, maar hulp te zoeken bij het maatschappelijk middenveld.

Verder is het volgens respondenten heel belangrijk dat als de jongeren geparticipeerd hebben dat er teruggekoppeld wordt. Op deze manier zien de jongeren wat er met hun inbreng gedaan wordt. Tot slot wordt aangegeven jong te beginnen met participatie, zodat kinderen kunnen wennen aan participatie en zo meer betrokken blijven als jongeren.

Hoofdstuk 7: Conclusie en discussie

7.1 Beantwoording hoofdvraag

In dit onderzoek is onderzoek gedaan naar wat jongeren motiveert en hindert bij het participeren in gemeentelijk beleid. De gemeente Capelle aan den IJssel is bezig met de ontwikkeling van een Omgevingswet en hiervoor willen ze doelgroepen betrekken die normaal minder betrokken worden. In dit onderzoek is toegespitst op jongeren en welke factoren hun participeren beïnvloedt. De onderzoeksvraag luidde als volgt:

Wat motiveert jongeren om al dan niet te participeren in gemeentelijk beleid, welke hindernissen ervaren zij daarbij en hoe kan hun participatie worden vergroot?

Het theoretisch kader is opgedeeld op basis van de drie belangrijkste concepten uit de onderzoeksvraag. Dit zijn participatie, motieven en hindernissen.

Een belangrijk concept is participatie. Participatie is in het theoretisch kader gedefinieerd als een manier van beleidsvoering waarbij burgers, individueel of georganiseerd, direct of indirect, de kans krijgen om invloed uit te oefenen op of deel te nemen aan de ontwikkeling, voorbereiding, totstandkoming, uitvoering en/ of evaluatie van beleid.

Uit de theorie komen verder vijf verschillende motieven die opgedeeld worden in twee overkoepelende concepten, namelijk Extrinsieke motieven en Intrinsieke motieven. Daarnaast worden er zes verschillende hindernissen behandeld die ook opgedeeld worden in twee overkoepelende concepten, namelijk Interne hindernissen en Externe hindernissen.

Uit de analyse van het huidige jongerenparticipatie beleid van de gemeente Capelle aan den IJssel kwam naar voren dat de gemeente voornamelijk steunt op de Jeugdraad voor jongerenparticipatie. Overige participatiemogelijkheden worden door jongeren weinig gebruikt en zijn niet erg gestructureerd. Wel zijn er veel ambities om dit te verbeteren.

Verder bleek uit de analyse dat Intrinsieke motieven jongeren het meeste motiveert om te participeren. Het versterken van de Intrinsieke motieven zou jongeren ook het meest motiveren om meer te participeren. De leden van de Jeugdraad gaven een iets ander beeld, maar de experts bevestigden de Intrinsieke motivatie als belangrijke factor. Ook geven deze aan dat Intrinsieke motivatie er in veel gevallen al is en dat de belangrijkste mogelijkheden voor gemeenten liggen bij Externe hindernissen. Externe hindernissen bleek uit de analyse de belangrijkste reden voor jongeren om niet te participeren. Het wegnemen van de Externe hindernissen zou jongeren het meest helpen om meer te participeren. De focus om deze hindernissen weg te nemen moet volgens de experts liggen bij de inrichting van de organisatie en de terugkoppeling naar jongeren.

De praktische implicaties van dit onderzoek, terugkijkend op de maatschappelijke relevantie uit het eerste hoofdstuk, zijn dat het voor gemeenten het meeste zin heeft om Externe hindernissen voor jongeren weg te nemen als zij jongerenparticipatie willen versterken. Hoe ze dat het beste kunnen doen wordt in de aanbevelingen besproken.

Participatie wordt zoals in hoofdstuk 1 ook aangegeven steeds belangrijker in Nederland en overheden zijn hier in toenemende mate mee bezig. Dit onderzoek geeft handvatten voor waarop gemeenten zich het beste kunnen focussen als ze participatie willen versterken onder jongeren, maar geeft ook handvatten voor wat niet werkt. Zo is het geven van een beloning bijvoorbeeld iets wat veel terugkomt in ontwikkelde toolkits en wordt dit in de praktijk vaak gebruikt. Hierbij kan gedacht worden aan de bekende pizza avond die meerdere keren terug te vinden is in verschillende projecten. Dit is volgens dit onderzoek dus geen raadzame manier om jeugd te betrekken bij gemeentebelid. Het is mogelijk dat deze manier geen motief is, maar wel bijdraagt als factor. Dit wordt verder niet onderzocht in dit onderzoek. Ook de veel terugkomende vraag of jongeren eigenlijk wel willen participeren wordt met dit onderzoek beantwoord. Een vaak terugkomend geluid is dat jongeren niet participeren in beleid, omdat ze het gewoonweg niet belangrijk of leuk genoeg vinden. Dit onderzoek laat zien dat jongeren weldegelijk geïnteresseerd en zelfs gemotiveerd zijn. Het niet participeren van jongeren moet daarom minder bij de jongeren gelegd worden, maar bij de organisaties die de jongeren willen betrekken. Heel praktisch geeft dit onderzoek aanbevelingen die door gemeenten opgepakt kunnen worden en meegenomen kunnen worden in participatie beleid, gebaseerd op zowel de stem van jongeren en de expertise van organisaties die zich hiermee dagelijks bezighouden. Terugkijkend op de wetenschappelijke relevantie van dit onderzoek, besproken in het eerste hoofdstuk, voegt dit onderzoek toe aan bestaande literatuur door dieper in te gaan op wat jongeren tegenhoudt om te participeren. Veel bestaande literatuur focust op motieven van jongeren om te participeren, wat het initiatief opnieuw bij de jongeren zelf legt. Terwijl dit onderzoek laat zien dat het initiatief bij de organisaties die jongeren willen betrekken moet liggen om daadwerkelijk tot succesvolle jongerenparticipatie te komen. Een ander nieuw inzicht is dat volgens de jongeren zelf Interne hindernissen slechts beperkt een rol spelen. Dit is iets wat in bestaande literatuur werd genoemd wordt als hindernis. De gebruikte literatuur was in zekere mate zeer behulpzaam voor dit onderzoek. De literatuur heeft het opstellen en onderbouwen van de enquête zeer geholpen. De kernbegrippen uit de probleemstelling waren aan de hand van de literatuur goed te definiëren. Voor de gehouden interviews bleek de gebruikte literatuur in mindere mate relevant, maar gaf het wel een vorm van houvast bij het stellen van vragen en het geven van richting aan de interviews. In het theoretisch kader had dieper ingegaan kunnen worden op het verschil tussen motieven en hindernissen. Hierdoor was de literatuur nog bruikbaar geweest, want hoewel dit verschil wel genoemd is in de theorie, bleef het onderscheid in sommige gevallen enigszins onduidelijk.

7.2 Aanbevelingen

Op basis van de analyse en met name de interviews met de experts worden in dit onderzoek vier aanbevelingen gedaan. De aanbevelingen zijn gericht aan gemeente Capelle aan den IJssel, omdat dit onderzoek in opdracht is van de gemeente. Echter zijn de aanbevelingen bedoeld voor alle gemeenten die jongerenparticipatie willen versterken. De aanbevelingen gaan voornamelijk in op de Externe hindernissen en niet zo zeer op de Intrinsieke motieven. Hier is voor gekozen, omdat de meeste experts aangeven dat de Intrinsieke motivatie al aanwezig is bij jongeren en dat wordt bevestigd doordat deze motivatie het best beoordeeld wordt als antwoord waarom de jongere participeert.

7.2.1 Eerste aanbeveling: participatiemogelijkheden inzichtelijk maken

De eerste aanbeveling is gebaseerd op het concept De inrichting van een instantie. Er zijn in de gemeente verschillende participatiemogelijkheden voor jongeren. De interesse en motivatie om te participeren is er bij jongeren volgens de experts. Echter vinden jongeren slecht hun weg naar de gemeente. In de analyse van het huidige jongerenparticipatiebeleid van de gemeente komt naar voren dat de mogelijkheden niet erg inzichtelijk zijn. Dit komt ook terug in het gesprek met de Jeugdraad, die aangeeft dat jongeren vaak niet weten dat ze inspraak kunnen hebben of niet weten waar ze heen moeten. Om dit te verbeteren moet de gemeente zichtbaar maken voor zichzelf en voor jongeren wat er al is aan participatiemogelijkheden en dit met elkaar bundelen. Zo wordt een soort paraplu ontwikkeld waar alles onder geschaard kan worden. Hierbij moet gedacht worden aan een vindplaats waar jongeren terecht kunnen met vragen en ideeën. De gemeente Capelle maakt hiermee een begin met de website Jong in Capelle. Dit is nu voornamelijk een platform met verschillende fora, maar zou uit kunnen groeien tot vindplaats.

7.2.3 Tweede aanbeveling: richt de gemeente in op jongerenparticipatie

De tweede aanbeveling is gebaseerd op het concept De inrichting van een instantie. De Jeugdraad is een goed begin om de gemeente in te richten op jongerenparticipatie. Echter aangezien de Capelse Jeugdraad zelf aangeeft dat de gemeente niet zichtbaar is en dat jongeren niet weten dat ze inspraak hebben en waar ze heen moeten, is dit niet genoeg. Als je als gemeente besluit dat je jongerenparticipatie belangrijk vindt en hiervoor wil gaan dan moet je draagvlak creëren binnen de gemeente om je hiervoor in te zetten. Hierbij is het belangrijk na te gaan wat je van jongeren verwacht en waar ze heen kunnen met ideeën. Voor structurele jongerenparticipatie is actievere houding van de gemeente nodig, die door alle afdelingen gedeeld wordt. Advies hierbij is om jong te beginnen met kinderen te laten wennen aan participatie en regelmatig terug te keren, om zo jongeren aan de gemeente te binden en participerende jongeren te vormen. Niet alleen verbetert dit de inrichting van de organisatie, het draait ook bij aan het verbeteren van de Kennis en Vaardigheden van jongeren. Deze aanbeveling slaat ook terug op de maatschappelijke relevantie uit het eerste hoofdstuk dat aangeeft dat het niet eerlijk is van jongeren te verwachten dat zij op hun 18^e ineens verantwoordelijke en participerende volwassenen zijn. Een voorbeeld hierbij is regelmatig als gemeente op bezoek in klassen, zodat kinderen en jongeren een idee krijgen van wat participeren inhoudt en de gemeente beter zichtbaar wordt.

7.2.2 Derde aanbeveling: betrek maatschappelijk middenveld

De derde aanbeveling volgt uit het concept Gevraagd worden. Uit de analyse van het huidige jongerenparticipatiebeleid in Capelle komt naar voren dat jongeren niet of nauwelijks af komen op reguliere participatiemogelijkheden. Dit kan onder andere liggen aan tijdgebrek of beperkte kennis van jongeren. Om jongeren te bereiken en uit te nodigen is het dus niet genoeg om mogelijkheden te hebben, de gemeente moet jongeren actief opzoeken en benaderen. Doe dit als gemeente niet zelf. Zoals aanbevolen wordt door de experts is het veel succesvoller om hierbij het maatschappelijk middenveld en andere jongeren te betrekken. Andere jongeren zijn

een goede manier om jongeren enthousiast te maken voor participatie. Ook verschillende organisaties in het maatschappelijk middenveld die zich bezighouden met jongeren, staan veel dichterbij de jongeren en kunnen deze op een laagdrempelige manier uitnodigen om te participeren. Als gemeente is het wijs op zoek te gaan naar welke jongeren je wil bereiken en waar je deze jongeren vindt en vervolgens kun je als gemeente op zoek naar partners die dicht bij deze jongeren staan. De gemeente Capelle aan den IJssel doet dit in zekere mate door middel van de Jeugdraad en het betrekken van organisaties als Welzijn Capelle en Sportief Capelle. Hier zijn echter zeker mogelijkheden voor uitbreiding, zoals via scholen, wijk huizen, sportverenigingen en andere jongerenorganisaties.

7.2.4 Vierde aanbeveling: zorg voor terugkoppeling

De laatste aanbeveling is gebaseerd op het concept Het effect van participatie. Als het gelukt is om jongeren te bereiken en hun input te verkrijgen is het belangrijk om naar ze terug te koppelen. Volgens de enquête en volgens de experts is het effect van participatie zeer belangrijk. Het werkt voor jongeren demotiverend als er niets met hun input gedaan wordt. Het is uiteraard niet altijd mogelijk om als gemeente alles door te voeren van de input van jongeren, maar dit is ook niet nodig. De terugkoppeling kan er ook uit bestaan dat uitgelegd wordt waarom er niets met de input van jongeren gedaan wordt. Dit kan door middel van een brief, een mail of een nieuwe bijeenkomst waarin teruggekoppeld wordt. De terugkoppeling is echter een essentieel onderdeel als je als gemeente jongerenparticipatie een structureel onderdeel wil maken van de gemeente. Op deze manier wordt voor jongeren duidelijk dat wat ze doen belangrijk is en zin heeft.

7.3 Discussie

In de discussie wordt gereflecteerd op gemaakte keuzes en worden beperkingen van het onderzoek besproken. Ook wordt ingegaan op de kansen voor vervolgonderzoek.

Er is in dit onderzoek gekozen voor een combinatie van kwalitatieve en kwantitatieve onderzoeksmethoden. Achteraf is dit een goede keuze geweest, omdat het een mogelijkheid geeft dieper op bepaalde onderwerpen in te gaan en gespecialiseerde informatie te verkrijgen, maar tegelijkertijd een relatief groot aantal mensen te bevragen. Een andere keuze die achteraf een goede keus bleek te zijn, is het aantal interviews dat gehouden is. De gehouden interviews bleken korter dan verwacht en ook de hoeveelheid concreet advies dat de geïnterviewde experts boden bleek van tevoren optimistisch ingeschat. Echter werd dit opgevangen door de hoeveelheid geplande interviews, waardoor er toch een redelijke hoeveelheid informatie uit de interviews gehaald kon worden. Een ander pluspunt van de gehouden interviews is dat er in alle interviews ongeveer dezelfde vragen gesteld zijn, aangevuld met vragen als reactie op de gegeven antwoorden. Dit zorgde aan de ene kant voor structuur in het analyseren, maar aan de andere kant zorgde de semigestructureerde opzet voor vrijheid om door te vragen over onderwerpen die de geïnterviewde zelf opbracht.

Een beperking in dit onderzoek is dat de respondenten van de enquête ongelijk verdeeld zijn over het land. Doordat een deel van de respondenten uit onder andere Capelle komt, een ander deel uit de omgeving Drechtsteden en weer een ander uit de omgeving Groningen is het niet heel goed conclusies trekken over jongeren in Nederland. Dit probleem wordt versterkt door de relatief lage hoeveelheid respondenten (103). In vervolgonderzoek zou het wijs zijn hier meer rekening mee te houden. Dit was echter door omstandigheden in dit onderzoek niet mogelijk. Een andere beperking in dit onderzoek is dat in de interviews met de experts niet specifiek gevraagd is naar de concepten uit de literatuur. Hier is voor gekozen, omdat in het eerste interview geprobeerd werd te vragen naar concepten, maar dit in de praktijk niet bleek te werken. Gevolg is dat de interviews hierdoor lastiger door te vertalen zijn naar de theoretische context die gebruikt wordt in dit onderzoek. Echter bleek bij bestuderen van de interviews dat een groot deel van de concepten in een of ander vorm wel naar vorm komt in de verschillende interviews. Hoewel er dus niet letterlijk gevraagd is naar de concepten zijn de transcripten wel geanalyseerd op basis van de concepten, om de validiteit en betrouwbaarheid van het onderzoek zo veel mogelijk op te vangen.

De volgende beperking die besproken wordt is de uitgevoerde factoranalyse. Doordat de enquête vragen door de onderzoeker zelf opgesteld waren en niet van tevoren gevalideerd waren door eerder onderzoek, kwamen de factoranalyses in hoofdstuk vijf niet helemaal uit zoals beoogd. Dit betekende dat er enkele stellingen uit de enquête niet meegenomen konden worden in de vergelijking, om zo de betrouwbaarheid te garanderen. In vervolgonderzoek is het verstandig hier goed op te letten.

De laatste beperking die in dit onderzoek behandeld wordt, is de volgorde waarin de interviews en de enquêtes zijn afgenomen. Door de beperkte tijd waarin dit onderzoek is uitgevoerd en door de afhankelijkheid van de beschikbaarheid van respondenten hebben de interviews met medewerkers van de gemeente Capelle, interviews met experts en het invullen van de enquêtes allemaal door elkaar plaatsgevonden. Idealiter hadden eerst de interviews met de medewerkers van de gemeente Capelle plaatsgevonden, om met meer voor informatie over de huidige stand van zaken de interviews met de experts in te gaan. Op deze manier hadden hier gericht vragen over gesteld kunnen worden. Daarnaast was beter geweest voor gericht advies aan de gemeente als eerste de enquêteresultaten geanalyseerd waren voordat de gesprekken met experts gevoerd werden, zodat in de gesprekken meer gefocust had kunnen worden op de belangrijke concepten die naar voren kwamen in de enquête. In vervolgonderzoek is het verstandig na te denken over de volgorde van informatie inzameling.

Reflecterend op de opbrengsten van dit onderzoek valt op dat de antwoorden uit vraag vijf en zes uit de enquête grotendeels overeenkomen met de antwoorden van vraag zeven uit de enquête. Dit impliceert aan de ene kant dat, dat wat jongeren tegenhoudt en motiveert om te participeren hen ook helpt om participatie te versterken. Dit is geen onlogische uitkomst en wordt daarom in dit onderzoek aangenomen. Het is zeer aannemelijk dat als een hindernis iemand in het verleden heeft tegen gehouden om te participeren, het wegnemen van deze hindernis de participatie van deze persoon zal vergroten. Echter is het ook mogelijk dat de antwoorden overeenkomen doordat de stellingen grotendeels aan elkaar gelijk waren en daarom hetzelfde zijn ingevuld in de veronderstelling dat hetzelfde gevraagd werd. Voor

vervolgonderzoek zou erover nagedacht kunnen worden om de vragen meer van elkaar te differentiëren, zodat deze mogelijkheid uitgesloten kan worden.

Referenties

Aan de slag met de Omgevingswet. (z.d.). Beginnen met de Omgevingswet. Geraadpleegd op 04-03-2019, van <https://aandeslagmetdeomgevingswet.nl/omgevingswet/>

Block, T., Dezeure, K. & Van Assche, J. (2010). Politieke participatie en burgerbetrokkenheid. In H. Reynaert & K. Steyvers (eds.), *De kerktorenpolitiek voorbij? Lokale politiek in Vlaanderen* (2nd ed., pp 127-148). Brugge: Vanden Broele.

Bongaardt, van den, T. (2018). Monitor Burgerparticipatie: Een inventarisatie van gemeentelijk beleid en activiteiten op het gebied van burgerparticipatie. Den Haag: ProDemos.

Bryman, A. (2015). *Social Research Methods*. Oxford: Oxford university press.

Capelse Jeugdraad. (2017). De Jeugd weet Raad! 2017 tot 2020. Geraadpleegd op 16-07-2019, van <https://www.capelleaandenijssel.nl/document.php?m=31&fileid=59932&f=072948d4574153fe06e8155db26363bb&attachment=0>

Capelse Jeugdraad. (z.d). Welkom op de website van Capelse Jeugdraad! Geraadpleegd op 22-05-2019, van <http://www.capelsejeugdraad.nl/>

Denk en Doe Mee! Fonds. (z.d). Een goed idee voor Capelle aan den IJssel? Geraadpleegd op 22-05-2019, van <https://www.denkendoemeefonds.nl/>

Denters, S.A.H., Tonkens, E.H., Verhoeven, I. & Bakker, J.H.M. (2013). Burgers maken hun buurt. In opdracht van Platform31. Geraadpleegd op 19-02-2019, van http://www.platform31.nl/uploads/attachment_file/41/Publicatie_Burgers_maken_hun_buurt.pdf

Eijk, van, C. & Steen, T. (2013). Waarom burgers coproductent willen zijn: Een theoretisch model om de motivaties van coproducerende burgers te verklaren. *Bestuurskunde*, 22(4).

Gaag, van der, R., Gilsing, R., Mak, J. (2013). Participatie in zicht: Gemeenten, jeugdigen, ouders en jeugdzorgcliënten in de transitie jeugdzorg. Geraadpleegd op 27-02-2019, van http://www.bewonersaanzet.nl/wijkensites.dordrecht/up/ZwbgkldJirB_Participatie-in-zicht_verwey_jonker.pdf

Gemeente Capelle aan den IJssel. (2019 a). Stadsvisie: De Capelse Omgevingsvisie projectopdracht. Geraadpleegd op 04-03-2019, van http://capelleaandenijssel.raadsinformatie.nl/document/7316593/1/06D_03_-_Projectopdracht_Stadsvisie_-_inc_gewijzigde_planning

Gemeente Capelle aan den IJssel. (11-02-2019 b). Vergadering Gemeenteraad 11-02-2019. Geraadpleegd op 11-03-2019, van <https://capelleaandenijssel.raadsinformatie.nl/vergadering/569478/Gemeenteraad%20%20%20%20%20%20%20%20%20%20%2011-02-2019>

Gemeente Capelle aan den IJssel. (November 2018 a). Nieuwsbrief: Week 45 -07 november 2018. Geraadpleegd op 23-05-2019, van <https://nieuwsbrief.capelleaandenijssel.nl/nieuwsbrief/60/Week-45---07-november--2018/>

Gemeente Capelle aan den IJssel. (2018 b). Evaluatie Kindercollege en Jeugdraad 2018. Geraadpleegd op 20-06-2019, van interne communicatie binnen de organisatie.

Gemeente Capelle aan den IJssel. (November 2016). Wie de jeugd heeft...: Jeugdnota 2017-2020. Geraadpleegd op 02-06-2019, van <https://capelleaandenijssel.raadsinformatie.nl/document/4321870/1#search=%22jeugd%22>

Gemeente Capelle aan den IJssel. (z.d. a). Toolkit Participatie: voor Capellenaren, partners en onze organisatie. Geraadpleegd op 21-05-2019, van https://www.capelleaandenijssel.nl/bestuur-organisatie/burgerparticipatie_42548/

Gemeente Capelle aan den IJssel. (z.d. b). Organogram. Geraadpleegd op 30-05-2019, van https://www.capelleaandenijssel.nl/bestuur-organisatie/organogram_42470/

Gemeente Capelle aan den IJssel. (z.d. c). Thema -avond. Geraadpleegd op 12-06-2019, van https://www.capelleaandenijssel.nl/gemeenteraad/thema-avond_42860/

Gemeentelijke kindrombudsman. (z.d.). Over de kindrombudsman. Geraadpleegd op 12-06-2019, van <https://www.kindrombudsmanrotterdam.nl/over-de-kindrombudsman/>

Hart, R. (1992). *Children's Participation from Tokenism to Citizenship*. Florence, Italië: UNICEF Innocenti Research Centre.

Jager-Vreugdenhil, M. (2011). Spraakverwarring over participatie. *Journal of Social Intervention: Theory and Practice*, 20(1), 76-99.

Jong in Capelle. (z.d. a). Home: Agenda. Geraadpleegd op 22-05-2019, van <https://www.jongincapelle.nl/>

Lowndes, V., Pratchett, L. & Stoker, G. (2006). Diagnosing and Remediating the Failings of Official Participation Schemes: The CLEAR Framework. *Social Policy & Society* 5(2), 281-291.

Mak, J., Gilsing, R., Wroblewska, A. (2016). De staat van jeugdparticipatie in Nederland 2016: Resultaten online enquête 122 gemeenten en overzicht van goede voorbeeldpraktijken. Geraadpleegd op 26-02-2019, van <https://www.verwey-jonker.nl/doc/2016/staat-jeugdparticipatie-nederland-2016.pdf>

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. (23-01-2019). Informatieblad Participatie in de Omgevingswet: Wat regelt de wet? Geraadpleegd op 12-03-2019, van <https://www.omgevingswetportaal.nl/wet-en-regelgeving/documenten/brochures/2018/04/05/informatieblad-participatie-in-de-omgevingswet>

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. (12-04-2016). Informatieblad Omgevingswet in het kort. Geraadpleegd op 12-03-2019, van <https://www.omgevingswetportaal.nl/wet-en-regelgeving/documenten/brochures/2014/06/informatiebladen/informatieblad-omgevingswet-in-het-kort>

Peeters, B. (2012). Burgerparticipatie in de lokale politiek: Een inventarisatie van gemeentelijk beleid en activiteiten op het gebied van burgerparticipatie. Geraadpleegd op 18-03-2019, van <https://www.prodemos.nl/wp-content/uploads/2012/03/Rapport-Monitor-Burgerparticipatie-2012.pdf>

Rekenkamer Capelle aan den IJssel. (2016). Van inspraak naar invloed: burgerparticipatie in Capelle aan den IJssel. Rotterdam: Rekenmaker Capelle aan den IJssel.

Reussing, R. (2015). Burgerparticipatie, stedelijke vernieuwing en bestuurlijk leiderschap: inzichten via KISS. *Bestuurswetenschappen* 4(69).

Rijksoverheid. (z.d. a). Burgerparticipatie. Geraadpleegd op 28-02-2019, van <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/burgerschap/burgerparticipatie>

Rijksoverheid. (z.d. b). Burgerparticipatie. Geraadpleegd op 28-02-2019, van <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/burgerschap/burgerparticipatie>

Schmeets, H. (2018). Statistische Trends: Participatie op de kaart. Geraadpleegd op 18-03-2019, van <https://www.cbs.nl/-/media/pdf/2018/38/2018st21%20participatie%20op%20de%20kaart.pdf>

Specht, M. (2012). *De Pragmatiek van burgerparticipatie: Hoe burgers omgaan met complexe vraagstukken omtrent veiligheid, leefbaarheid en stedelijke ontwikkeling in drie Europese steden*. (Academisch proefschrift Vrije Universiteit Amsterdam). Geraadpleegd op 20-02-2019, van <https://research.vu.nl/files/42214570/complete%20dissertation.pdf>

Steen, van der, M., Hajer, M., Scherpenisse, J., van Gerwen, O.J., & Kruitwagen, S. (2014). *Leren door doen: Overheidsparticipatie in een energieke samenleving*. Den Haag: Nederlandse School voor Openbaar bestuur.

Toponderzoek. (31- 07-2017). Aantal inwoners per gemeente: De hardste groeiers en dalers. Geraadpleegd op 20-03-2019, van <https://toponderzoek.nl/2017/07/31/aantal-inwoners/>

Veenstra, H. Verslag van de vergadering van de raadsbrede commissie, gehouden op maandag 28 januari 2019 op de locatie Kanaalweg 52a te Capelle aan den IJssel, in de raadzaal, aanvang 19:30 uur. (04-03-2019). Geraadpleegd op 11-03-2019, van https://capelleaandenijssel.raadsinformatie.nl/document/7349133/1/02_03_-_Conceptverslag_Raadsbrede_commissie_28-01-2019

Vocht, de, A. (2016). *Basishandboek SPSS 24: IBM SPSS Statistics*. Utrecht: Bijleveld Press.

Bijlage 1

Enquête over participatie

Namens gemeente Capelle aan den IJssel doe ik een onderzoek onder jongeren. De gemeente wil graag jongeren meer betrekken en is daarom benieuwd naar jullie mening. Deze enquête gaat over participatie. Met participatie wordt bedoeld dat je mee denkt met besluiten van de gemeente of mee doet met activiteiten van de gemeente. Deze enquête is volledig anoniem.

Vraag 1: Hoe oud ben je?

Ik ben jaar.

Vraag 2: Ik ben een....

- Jongen Meisje Anders

Vraag 3: Waar woon je?

- Ik woon in Capelle aan den IJssel
- Ik woon ergens anders

Vraag 4: Denk of praat jij wel eens mee over wat er in de gemeente gebeurt? Meerdere antwoorden zijn mogelijk

- Ja, ik ga wel eens naar bijeenkomsten van de gemeente
- Ja, ik vul wel eens een (online) enquête in voor de gemeente, via email of facebook (deze enquête niet meegeteld)
- Ja, ik volg de gemeente via (sociale) media (bijvoorbeeld facebook, twitter, tv of de krant)
- Ja, er is op straat door iemand van de gemeente wel eens naar mijn mening gevraagd over iets dat gebeurde in de stad
- Ja, ik heb wel eens iets georganiseerd waarvoor ik geld gekregen heb van de gemeente
- Ja, ik zit/zat in de (Capelse) jeugdraad
- Ja, ik zit/zat in het (Capelse) kindercollege
- Ja, ik zit/zat in een kindervijlkraad
- Ja, ik heb gestemd tijdens de gemeenteraadsverkiezingen
- Ja, ik ben met mijn klas op uitje naar het gemeentehuis geweest
- Ja, anders namelijk
- Nee, ik heb bovenstaande dingen allemaal nog nooit gedaan

Als je Ja hebt geantwoord bij vraag 4, vul dan vraag 5, 7 en 8 in, dus NIET vraag 6

Als je Nee hebt geantwoord bij vraag 4, vul dan vraag 6, 7 en 8 in, dus NIET vraag 5

Deze vraag vul je alleen in als je bij vraag 4 JA hebt geantwoord.

Vraag 5: Wat zijn redenen dat je participeert of in het verleden geparticipeerd hebt?

Ik denk en doe mee.....	Helemaal oneens	Oneens	Eens	Helemaal eens
Omdat het me een goed gevoel geeft	☐	☐	☐	☐
Omdat ik er iets van leer	☐	☐	☐	☐
Omdat ik bepaalde onderwerpen belangrijk vind	☐	☐	☐	☐
Omdat ik bepaalde onderwerpen interessant vind	☐	☐	☐	☐
Omdat ik er een beloning voor krijg (bijvoorbeeld cadeautje of wat lekkers)	☐	☐	☐	☐
Omdat ik iets wil veranderen	☐	☐	☐	☐
Omdat een onderwerp mijn omgeving beïnvloed (bijvoorbeeld het plaatsen van bomen in mijn straat)	☐	☐	☐	☐
Omdat ik het leuk vind activiteiten met andere te doen (bijvoorbeeld met je ouders mee of samen met je vrienden)	☐	☐	☐	☐
Omdat mensen in mijn omgeving dit ook doen	☐	☐	☐	☐
Omdat ik mij onderdeel voel van deze stad en mij hier verantwoordelijk voor voel	☐	☐	☐	☐
Omdat verenigingen waar ik lid van ben dit aanmoedigen of hiervoor dingen organiseren	☐	☐	☐	☐
Anders, namelijk				

Deze vraag vul je alleen in als je bij vraag 4 NEE hebt geantwoord
Vraag 6: Wat zijn redenen dat je niet participeert?

Ik denk en doe niet mee.....	Helemaal oneens	Oneens	Eens	Helemaal eens
Omdat ik niet beschik over de vaardigheden (denk aan praten in het openbaar en het bedenken van een mening)	☐	☐	☐	☐
Omdat ik niet beschik over de middelen (denk aan vervoer om op locatie te komen of geld)	☐	☐	☐	☐
Omdat ik er niet genoeg tijd voor heb	☐	☐	☐	☐
Omdat ik niet genoeg over de onderwerpen weet	☐	☐	☐	☐
Omdat dit mij door niemand gevraagd is te doen	☐	☐	☐	☐
Omdat er geen goede mogelijkheden zijn voor mij om te participeren	☐	☐	☐	☐
Omdat ik niet weet hoe of waar ik dit kan doen	☐	☐	☐	☐
Omdat ik niet verwacht dat er iets veranderd	☐	☐	☐	☐
Omdat ik denk dat er toch niet naar mijn mening geluisterd wordt	☐	☐	☐	☐
Omdat ik denk dat er niets met mijn inbreng gedaan wordt	☐	☐	☐	☐
Anders, namelijk				

Iedereen vult deze vraag in

Vraag 7: Wat zou jou helpen om in de toekomst (nog meer) te participeren?

Ik zou meer mee denken en doen.....	Helemaal oneens	Oneens	Eens	Helemaal eens
Als het me een goed gevoel zou geven	☐	☐	☐	☐
Als ik er wat van zou leren	☐	☐	☐	☐
Als ik het onderwerp belangrijk zou vinden	☐	☐	☐	☐
Als ik het onderwerp interessant zou vinden	☐	☐	☐	☐
Als ik er een beloning voor zou krijgen (bijvoorbeeld cadeautje of wat lekkers)	☐	☐	☐	☐
Als ik iets zou willen veranderen	☐	☐	☐	☐
Als het mijn omgeving zou beïnvloeden (bijvoorbeeld het plaatsen van bomen in mijn straat)	☐	☐	☐	☐
Als ik andere zou hebben waarmee ik het leuk vind om activiteiten samen te doen (bijvoorbeeld met je ouders mee of samen met je vrienden)	☐	☐	☐	☐
Als mensen in mijn omgeving dit ook zouden doen	☐	☐	☐	☐
Als ik mij onderdeel voelde van deze stad en ik me daarvoor verantwoordelijk zou voelen	☐	☐	☐	☐
Als de verenigingen waar ik lid van ben dit aanmoedigen of hiervoor dingen organiseren.	☐	☐	☐	☐
Als ik zou beschikken over de benodigde vaardigheden (denk aan praten in het openbaar en het bedenken van een mening)	☐	☐	☐	☐
Als ik zou beschikken over de middelen (denk aan vervoer om op locatie te komen en geld)	☐	☐	☐	☐
Als ik er de tijd voor had	☐	☐	☐	☐
Als ik genoeg over het onderwerp wist	☐	☐	☐	☐
Als iemand mij zou vragen om dit te doen	☐	☐	☐	☐
Als er betere manieren zouden zijn waarop ik zou kunnen participeren	☐	☐	☐	☐
Als ik zou weten hoe of waar ik dit kan doen	☐	☐	☐	☐
Als ik zou verwachtte dat het echt iets veranderd	☐	☐	☐	☐
Als ik zou verwachtte dat er naar mijn mening geluisterd wordt	☐	☐	☐	☐
Als ik zou verwachtte dat er iets met mijn inbreng gedaan wordt	☐	☐	☐	☐
Anders, namelijk.....				

Vraag 8: Mag de gemeente je in de toekomst vragen mee te denken en mee te doen?

- Ja, de gemeente mag me benaderen via email
- Ja, de gemeente mag me benaderen via sociale media
- Ja, de gemeente mag me benaderen via brieven
- Ja, de gemeente mag me benaderen op een andere manier, namelijk:
- Nee, liever niet

Bijlage 2

Stellingen Altruïstische motieven	Enquêtevraag
Omdat mensen in mijn omgeving dit ook doen	5
Omdat ik mij onderdeel voel van deze stad en mij hier verantwoordelijk voor voel	5
Als mensen in mijn omgeving dit ook zouden doen	7
Als ik mij onderdeel voelde van deze stad en ik me daarvoor verantwoordelijk zou voelen	7

Stellingen In staat stellende motieven	Enquêtevraag
Omdat verenigingen waar ik lid van ben dit aanmoedigen of hiervoor dingen organiseren	5
Als de verenigingen waar ik lid van ben dit aanmoedigen of hiervoor dingen organiseren.	7

Stellingen Sociale motieven	Enquêtevraag
Omdat ik het leuk vind activiteiten met andere te doen (bijvoorbeeld met je ouders mee of samen met je vrienden)	5
Als ik andere zou hebben waarmee ik het leuk vind om activiteiten samen te doen (bijvoorbeeld met je ouders mee of samen met je vrienden)	7

Stellingen Zelfgerichte motieven	Enquêtevragen
Omdat het me een goed gevoel geeft	5
Omdat ik er iets van leer	5
Omdat ik bepaalde onderwerpen belangrijk vind	5
Omdat ik bepaalde onderwerpen interessant vind	5
Omdat ik er een beloning voor krijg (bijvoorbeeld cadeautje of wat lekkers)	5
Als het me een goed gevoel zou geven	7
Als ik er wat van zou leren	7
Als ik het onderwerp belangrijk zou vinden	7
Als ik het onderwerp interessant zou vinden	7
Als ik er een beloning voor zou krijgen (bijvoorbeeld cadeautje of wat lekkers)	7

Stellingen Doelgerichte motieven	Enquêtevragen
Omdat ik iets wil veranderen	5
Omdat een onderwerp mijn omgeving beïnvloed (bijvoorbeeld het plaatsen van bomen in mijn straat)	5
Als ik iets zou willen veranderen	7
Als het mijn omgeving zou beïnvloeden (bijvoorbeeld het plaatsen van bomen in mijn straat)	7

Stellingen Vaardigheden	Enquêtevragen
--------------------------------	----------------------

Omdat ik niet beschik over de vaardigheden (denk aan praten in het openbaar en het bedenken van een mening)	6
Als ik zou beschikken over de benodigde vaardigheden (denk aan praten in het openbaar en het bedenken van een mening)	7

Stellingen Middelen	Enquêtevragen
Omdat ik niet beschik over de middelen (denk aan vervoer om op locatie te komen of geld)	6
Omdat ik er niet genoeg tijd voor heb	6
Als ik zou beschikken over de middelen (denk aan vervoer om op locatie te komen en geld)	7
Als ik er de tijd voor had	7

Stellingen Kennis	Enquêtevragen
Omdat ik niet genoeg over de onderwerpen weet	6
Als ik genoeg over het onderwerp wist	7

Stellingen Gevraagd worden	Enquêtevragen
Omdat dit mij door niemand gevraagd is te doen	6
Als iemand mij zou vragen om dit te doen	7

Stellingen De inrichting van een instantie	Enquêtevragen
Omdat er geen goede mogelijkheden zijn voor mij om te participeren	6
Omdat ik niet weet hoe of waar ik dit kan doen	6
Als er betere manieren zouden zijn waarop ik zou kunnen participeren	7
Als ik zou weten hoe of waar ik dit kan doen	7

Stellingen het effect van participatie	Enquêtevragen
Omdat ik niet verwacht dat er iets veranderd	6
Omdat ik denk dat er toch niet naar mijn mening geluisterd wordt	6
Omdat ik denk dat er niets met mijn inbreng gedaan wordt	6
Als ik zou verwachtte dat het echt iets veranderd	7
Als ik zou verwachtte dat er naar mijn mening geluisterd wordt	7
Als ik zou verwachtte dat er iets met mijn inbreng gedaan wordt	7

Bijlage 3 Factor analyse SPSS-output, Motieven vraag 5

Rotated Component Matrix^a

	Component			
	1	2	3	4
Omdat het me een goed gevoel geeft	,813	,252	-,023	,093
Omdat ik er iets van leer	,803	,040	,173	-,128
Omdat ik bepaalde onderwerpen belangrijk vind	,694	,057	-,206	,161
Omdat ik bepaalde onderwerpen interessant vind	,859	,025	,045	,101
Omdat ik er een beloning voor krijg (bijvoorbeeld cadeautje of wat lekkers)	,096	,745	-,083	,282
Omdat ik iets wil veranderen	,514	-,145	,084	,600
Omdat een onderwerp mijn omgeving beïnvloed (bijvoorbeeld het plaatsen van bomen in mijn straat)	-,016	,120	,089	,902
Omdat ik het leuk vind activiteiten met anderen te doen (bijvoorbeeld met je ouders mee of samen met je vrienden)	,071	-,200	,789	,078
Omdat mijn mensen in mijn omgeving dit ook doen	-,216	,431	,679	,066
Omdat ik mij onderdeel voel van deze stad en mij hier verantwoordelijk voor voel	,541	,181	,523	,031
Omdat verenigingen waar ik lid van ben dit aanmoedigen of hiervoor dingen organiseren	,190	,745	,110	-,204

Extraction Method: Principal Component Analysis.

Rotation Method: Varimax with Kaiser Normalization.^a

a. Rotation converged in 6 iterations.

Bijlage 4 Factor analyse SPSS-output, Hindernissen vraag 6

Rotated Component Matrix^a

	Component		
	1	2	3
Omdat ik niet beschik over de vaardigheden (denk aan praten in het openbaar en het bedenken van een mening)	,018	,687	,202
Omdat ik niet beschik over de middelen (denk aan vervoer om op locatie te komen of geld)	,207	,739	-,422
Omdat ik er niet genoeg tijd voor heb	,545	,227	-,420
Omdat ik niet genoeg over de onderwerpen weet	,147	,191	,690
Omdat dit mij door niemand gevraagd is te doen	,554	,275	,422
Omdat er geen goede mogelijkheden zijn voor mij om te participeren	,088	,695	,112
Omdat ik niet weet hoe of waar ik dit kan doen	,393	,528	,281
Omdat ik niet verwacht dat er iets veranderd	,818	-,023	-,046
Omdat ik denk dat er toch niet naar mijn mening geluisterd wordt	,802	,230	,211
Omdat ik denk dat er niets met mijn inbreng gedaan wordt	,815	,099	,108

Extraction Method: Principal Component Analysis.

Rotation Method: Varimax with Kaiser Normalization.^a

a. Rotation converged in 9 iterations.

Bijlage 5 Factor analyse SPSS-output, Motieven en hindernissen vraag 7

Rotated Component Matrix^a

	Component					
	1	2	3	4	5	6
Als het me een goed gevoel zou geven	,428	,098	,422	,126	,069	,555
Als ik er wat van zou leren	,409	-,072	,220	,374	,320	,246
Als ik het onderwerp belangrijk zou vinden	,808	,195	,036	,321	,023	,007
Als ik het onderwerp interessant zou vinden	,811	,261	,019	,193	-,065	,059
Als ik er een beloning voor zou krijgen (bijvoorbeeld cadeautje of wat lekkers)	,266	,431	,141	,074	,255	-,391
Als ik iets zou willen veranderen	,673	,105	,130	,038	,370	,078
Als het mijn omgeving zou beïnvloeden (bijvoorbeeld het plaatsen van bomen in mijn straat)	,482	,227	,441	,143	,109	,162
Als ik anderen zou hebben waarmee ik het leuk vind om activiteiten samen te doen (bijvoorbeeld met je ouders mee of samen met je vrienden)	,179	,109	,660	-,003	,022	,384
Als mensen in mijn omgeving dit ook zouden doen	,082	,113	,857	,214	-,022	,075
Als ik mij onderdeel voelde van deze stad en ik me daarvoor verantwoordelijk zou voelen	-,065	,262	,636	,024	,377	,030
Als de verenigingen waar ik lid van ben dit aanmoedigen of hiervoor dingen organiseren.	,105	-,039	,693	,195	,455	-,084

Als ik zou beschikken over de benodigde vaardigheden (denk aan praten in het openbaar en het bedenken van een mening)	,133	,111	,279	,093	,832	,169
Als ik zou beschikken over de middelen (denk aan vervoer om op locatie te komen en geld)	,019	,229	,162	,137	,377	,693
Als ik er de tijd voor had	,007	,356	,123	,724	,090	,244
Als ik genoeg over het onderwerp wist	,325	,136	,082	,706	,113	,167
Als iemand mij zou vragen om dit te doen	,255	,104	,224	,790	,007	-,131
Als er betere manieren zouden zijn waarop ik zou kunnen participeren	,163	,306	-,055	,534	,498	,151
Als ik zou weten hoe of waar ik dit kan doen	,273	,407	,133	,311	,045	,528
Als ik zou verwachten dat het echt iets veranderd	,171	,828	,014	,013	,055	,205
Als ik zou verwachtte dat er naar mijn mening geluisterd wordt	,151	,790	,211	,370	,094	,063
Als ik zou verwachtte dat er iets met mijn inbreng gedaan wordt	,248	,775	,236	,338	,092	,105

Extraction Method: Principal Component Analysis.

Rotation Method: Varimax with Kaiser Normalization.^a

a. Rotation converged in 7 iterations.